

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANA SANAT DALI**

**“ALEVİ-BEKTÂŞİ MÜZİĞİNDE “KERBELÂ” TEMALİ
TÜRKÜLER ÜSTÜNE BİR İNCELEME”**

**Tezi Hazırlayan
Ercan DURMAZ**

**Tezi Yöneten
Doç. Dr. Fazlı ARSLAN**

Yüksek Lisans Tezi

**TEMMUZ 2013
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANA SANAT DALI**

**“ALEVİ-BEKTÂŞİ MÜZİĞİNDE “KERBELÂ” TEMALİ
TÜRKÜLER ÜSTÜNE BİR İNCELEME”**

**Tezi Hazırlayan
Ercan DURMAZ**

**Tezi Yöneten
Doç. Dr. Fazlı ARSLAN**

Yüksek Lisans Tezi

**TEMMUZ 2013
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

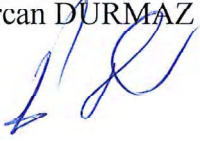
Ercan DURMAZ

“Alevi-Bektâşi Müziğinde “Kerbelâ” Temalı Türküler Üstüne Bir İnceleme” adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

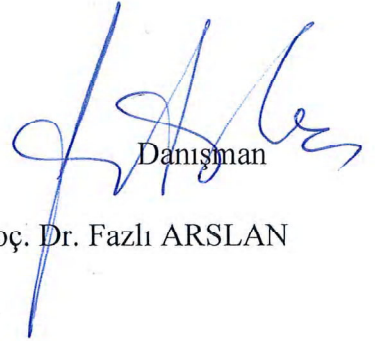
Tezi Hazırlayan

Ercan DURMAZ

Danışman

Doç. Dr. Fazlı ARSLAN

Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Ana Sanat Dalı Başkan V.

Yrd. Doç. Dr. Faruk YILDIRIM

Doç. Dr. Fazlı ARSLAN danışmanlığında Ercan DURMAZ tarafından hazırlanan “Alcvi-Bektâşi Müziğinde “Kerbelâ” Temalı Türküler Üstüne Bir İnceleme” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Ana Sanat Dalında **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

22 /07/2013

(Tez Savunma Sınav Tarihi)

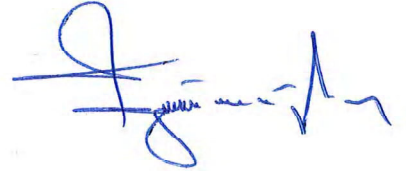
JÜRİ:

Danışman: Doç. Dr. Fazlı ARSLAN

Üye Yrd. Doç. Dr. Faruk YILDIRIM

Üye. Yrd. Doç. Dr. Levent DEĞİRMENCİOĞLU

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 02.08.2013 tarih ve 21-2013/01 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

02/08/2013

Doç. Kaan CANDURAN
Enstitü Müdür V.

ÖNSÖZ

“Alevi-Bektâşi Müziğinde “Kerbelâ” Temalı Türküler Üstüne Bir İnceleme” adlı bu çalışmada geçmişten günümüze kulaktan kulağa aktarılan ve bu yüzden birçoğunun yok olduğunu düşündüğümüz, günümüzde halk müziği sanatçıları ve âşıklar tarafından söylenen Kerbelâ temalı türkülerin bir kısmının notaları yazılarak kayıt altına alınması amaçlanmıştır.

Tez konumu belirlemede yardımcı olan ve yaptığı katkılarla çalışmamı daha sağlıklı bir şekilde sürdürmemi sağlayan değerli hocam Doç. Dr. Fazlı ARSLAN’a saygı ve sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca kaynaklarını ve bilgilerini benimle paylaşan Dertli DİVANİ (Veli AYKUT), Erdal ERZİNCAN, Can KALAYCIOĞLU ve Haluk COŞKUN’a, tezimin yazım aşamasında yardımcı olan değerli arkadaşlarım Kandemir Yiğit ALKAN’a, Bekir KURŞUNET’e, Hüseyin YÜNER’e ve Mesut DİVRİNGİ’ye, son olarak türkülerimizin oluşmasında emeği geçen ozanlarımıza, kaynak kişilere, derlemecilere ve bu uğurda emek harcayan herkese sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ercan DURMAZ

ALEVİ-BEKTÂŞİ MÜZİĞİNDE “KERBELÂ” TEMALİ TÜRKÜLER ÜSTÜNE BİR İNCELEME”

Ercan DURMAZ

Erciyes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Ana Sanat Dalı

Yüksek Lisans Tezi, Temmuz 2013

Danışman: Doç. Dr. Fazlı ARSLAN

ÖZET

VII. yüzyılda bu günkü Irak sınırları içindeki Kerbelâ şehrinde gerçekleşmesi sebebiyle “Kerbelâ Olayı” olarak anılan, İslam peygamberi Hz. Muhammed'in torunu Hz. Hüseyin ile Emevi halifesi I. Yezid arasında cereyan eden savaş sonucunda, Hz. Hüseyin öldürülmüştür. Müslümanlar arasındaki Mezhep ayrılığının temel nedenleri arasında gösterilen bu olay günümüze kadar birçok edebi ve müzikal esere konu olmuştur. Alevi-Bektâşi topluluklarında bu olayla alakalı akla ilk olarak, bir kimsenin ölümü üzerine duyulan üzüntü ve acıyı anlatmak için yazılan mersiyeler (ağıtlar) gelmektedir. Fakat bu mersiyelerin bir kısmı her ne kadar kulaktan kulağa, usta çırak ilişkisiyle günümüze kadar aktarılmış olsa da, birçoğunun kayıt altına alınmadığından zaman içerisinde yok olduğu düşünülmektedir.

Günümüzde söylenen, bilinen Kerbela konulu türkülerin bir bölümünün tespit edilerek kayıt altına alınması ve bu türkülere ulaşmak isteyenler için kaynak teşkil edebilmesi amacıyla yapılan bu araştırmanın ilk aşamasında Alevi-Bektaşî tarihi ve müziği, Kerbela olayı ve ilgili çalışmalara yönelik literatür taraması yapılmış, bu alanda ulaşılabilen kaynaklar incelenmiştir. Daha sonra literatür taraması ve görüşme yoluyla elde edilen bilgiler düzenlenerek araştırmanın kavramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Araştırmanın ikinci aşamasında, çeşitli albüm, görüntü ve ses kayıtları incelenerek konuyla alakalı elli adet türkü (kırık hava) tespit edilmiştir. Araştırmanın son aşamasında ise, elde edilen kayıtlardan notaya alınan eserlerin usul, ses alanı, seyir ve dizi bakımından müziksel analizleri yapılmıştır. Bu analizler yapılırken Türk klasik müziğinin günümüzde geçerli olan kuralları göz önünde bulundurulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kerbelâ, Kerbelâ Olayı, Hz. Hüseyin, Mersiye

ANALYSIS OF THE FOLK SONGS ABOUT “KARBALA” IN ALEVI-BEKTASHI MUSIC

Ercan DURMAZ

Erciyes University, Institute of Fine Art

M. Sc. Thesis, July 2013

Supervisor: Doç. Dr. Fazlı ARSLAN

ABSTRACT

The war between Hz. Hussein, the grandson of Hz. Muhammad who is the Prophet of Islam, and Yazid I, Umayyad caliph, is called “the Event of Karbala” as it was happened in VII. century in Karbala city which is in the borders of Iraq today. As a result of the war Hz. Hussein was killed. This event, thought to be one of the reasons of madhhab divisions, has been subject to many literary and musical works. In Alevi-Bektashi community, elegies (requiems) written for lament for the dead are examples of these works. Some of these elegies have been quoted in oral tradition. However, many of them were not written down so they disappeared throughout the time.

This study aims to take the folk songs about Karbala into record and to be a source for these songs. In the first part of the study, the literature on the music and history of Alevi-Baktashi and the works on Karbala event is reviewed. In the second part, through the search of various albums, videos and voice records, fifty folk songs (kırık hava) are obtained. In the last part of the study, considering the norms of Turkish Classical Music, the musical analyzes of the works are conducted in terms of rhythmic pattern, sound interval, route and scale.

Keywords: Karbala, the event of Karbala, Hz. Hussein, Elegy (Requiem)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK SAYFASI	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI.....	ii
KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
TANIMLAR LİSTESİ.....	xv

1. BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.1. Alevi-Bektâşilik	1
1.2. Kerbelâ Olayı.....	8
1.3. Alevi-Bektâşi Müziği.....	11
1.3.1. Deyiş	13
1.3.2. Nefes	13
1.3.3. Duvaz (Duaz)	14
1.3.4. Semah.....	14
1.3.5. Miraçlama.....	16
1.3.6. Tevhid	16
1.3.7. Devriye	18
1.3.8. Mersiye (Ağıt)	19
1.4. İlgili Araştırmalar.....	20

2. BÖLÜM

2.1. YÖNTEM	22
-------------------	----

3. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR	24
-----------------------------------	-----------

3.1. Eserler Tablosu.....	25
---------------------------	----

3.2. Eserlerin Notaları ve Müziksel Çözümlmelerine Yönelik Bulgular.....	27
--	----

3.2.1. Ağlar Hüseyin Aşkına.....	27
----------------------------------	----

3.2.2. Ah Senin Dertlerin İmam Hüseyin	30
--	----

3.2.3. Âlemlerin Serverisin.....	32
----------------------------------	----

3.2.4. Tevhid (Allah Allah)	34
-----------------------------------	----

3.2.5. Ehlibeyt	37
-----------------------	----

3.2.6. Eylen Yolcum.....	39
--------------------------	----

3.2.7. Kerbelâ'nın Feryadı.....	41
---------------------------------	----

3.2.8. Fatma Ana'nın Saç Bağı	44
-------------------------------------	----

3.2.9. Hasan İle Hüseyin'dir	48
------------------------------------	----

3.2.10. Her Sabah Her Seher	50
-----------------------------------	----

3.2.11. İmam Hüseyin'in Yası	53
------------------------------------	----

3.2.12. Kerbelâ'nın Feryadı.....	55
----------------------------------	----

3.2.13. İmam Hüseyin (İmamların Yası)	58
---	----

3.2.14. Kerbelâ Yastadır	61
--------------------------------	----

3.2.15. Bugün Matem Günü Geldi	63
--------------------------------------	----

3.2.16. Medet	65
---------------------	----

3.2.17. Muhammed'in Bahçesinde	68
--------------------------------------	----

3.2.18. Yetiş Carımıza İmam Hüseyin	70
3.2.19. Yıllar Yılı	73
3.2.20. Kerbelâ Destanı	76
3.2.21. Ya Hüseyin Deyu	79
3.2.22. Kerbelâ Çölünden Sakin Mi Geldin	81
3.2.23. Kerbelâ Çölünde İmam Hüseyin	84
3.2.24. Ah Hüseyin Vah Hüseyin	87
3.2.25. Su Deyi Su Deyi	90
3.2.26. Kerbelâ (Hasan'ım Ağu İçti)	92
3.2.27. Hasan Hüseyin Aşkına	96
3.2.28. Eylen Turnam (İki Turnam Gelir)	99
3.2.29. Ayırma Bizi	101
3.2.30. Sana Geldim (Can Hüseynim Merhaba)	105
3.2.31. Ah Hüseyin (Biz Çekeriz İmamların Yasını)	108
3.2.32. Nereyi Eylesem Mekân	111
3.2.33. Muhammed Ali'yi Candan Sevenler	114
3.2.34. İmam Hüseyin (Türbesin Üstünü Nakşylemişler)	116
3.2.35. Hüseyin'in Derdi	119
3.2.36. Ayrılık Derdimin Dermanı	122
3.2.37. Hüseyin Girdi Meydana	125
3.2.38. Kerbelâ (Gönül Arz Eyledi)	129
3.2.39. Kerbelâ (Biz Ezelden İkrar Verdik)	131
3.2.40. Ahu Zarım Kerbelâ	133
3.2.41. Kerbelâ Ehlibeyt'imi Geri Ver	136
3.2.42. Bad-ı Saba	139
3.2.43. Çağrışa Çağrışa	143

3.2.44. Bitmeyen Yas Kerbelâ	146
3.2.45. İmam Hüseyin (Hüseyin Aşkıyla Yanarım Nardan)	151
3.2.46. İmam Hüseyin (Dönmezem Ben Senden).....	154
3.2.47. Gel Dilber Ağlatma Beni	157
3.2.48. Arzumanım Kerbelâ.....	160
3.2.49. İmam Hüseyin (Hak İçin Kendini Kurban Eyleyen)	163
3.2.50. Kerbelâ (Kerbelâ’da Şehit Oldu İmam’ım)	166
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	169
4.1. Sonuçlar	169
4.2. Öneriler	170
KAYNAKÇA.....	171
ÖZGEÇMİŞ	174

KISALTMALAR

D:	Durak
THM:	Türk Halk Müziği
TSM:	Türk Sanat Müziği
TRT:	Türkiye Radyo Televizyon Üst Kurulu
M:	Milâdi

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. “Ağlar Hüseyin Aşkına” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası .	29
Şekil 2. “Ah Senin Dertlerin İmam Hüseyin” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası...	31
Şekil 3. “Âlemlerin Serverisin İsimli” Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası....	33
Şekil 4. “Tevhid (Allah Allah)” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası ...	36
Şekil 5. “Ehlibeyt” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası.....	38
Şekil 6. “Eylen Yolcum” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası.....	40
Şekil 7. “Kerbelâ’nın Feryadı” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... .	43
Şekil 8. “Fatma Ana’nın Saç Bağı” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... .	47
Şekil 9. “Hasan İle Hüseyin’dir” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası...49	
Şekil 10. “Her Sabah Her Seher” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası...52	
Şekil 11. “İmam Hüseyin’in Yası” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... .	54
Şekil 12 “Kerbelâ’nın Feryadı” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... .	57
Şekil 13. “İmam Hüseyin (İmamların Yası)” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... .	60
Şekil 14. “Kerbelâ Yastadır” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası.....	62
Şekil 15. “Bugün Matem Günü Geldi” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası	64
Şekil 16 “Medet” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası	67
Şekil 17. “Muhammed’in Bahçesinde” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... .	69
Şekil 18. “Yetiş Carımıza İmam Hüseyin” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... .	72
Şekil 19. “Yıllar Yılı” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	75
Şekil 20. “Kerbelâ Destanı” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası	78
Şekil 21. “Ya Hüseyin Deyu” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası	80
Şekil 22. “Kerbelâ Çölünden Sakin Mi Geldin” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası.....	83

Şekil 23. “Kerbelâ Çölünde İmam Hüseyin” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası.....	86
Şekil 24. “Ah Hüseyin Vah Hüseyin” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	89
Şekil 25. “Su Deyi Su Deyi” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	91
Şekil 26. “Kerbelâ (Hasan’ım Ağu İçti)” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	95
Şekil 27. “Hasan Hüseyin Aşkına” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	98
Şekil 28. “Eylen Turnam (İki Turnam Gelir)” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	100
Şekil 29. “Ayırma Bizi” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	104
Şekil 30. “Sana Geldim (Can Hüseyinim Merhaba)” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	107
Şekil 31. “Ah Hüseyin (Biz Çekeriz İmamların Yasını)” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	110
Şekil 32. “Nereyi Eylesem Mekân” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	113
Şekil 33. “Muhammed Ali’yi Candan Sevenler” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	115
Şekil 34. “İmam Hüseyin (Türbesin Üstünü Nakşeylemişler)” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	118
Şekil 35. “Hüseyin’in Derdi” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	121
Şekil 36. “Ayrılık Derdimin Dermanı” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	124
Şekil 37. “Hüseyin Girdi Meydana” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	128
Şekil 38. Kerbelâ (Gönül Arz Eyledi)” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	130
Şekil 39. “Kerbelâ (Biz Ezelden İkrar Verdik)” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası... ..	133

Şekil 40. “Ahu Zarım Kerbelâ” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası...	135
Şekil 41. “Kerbelâ Ehlibeyt’imi Geri Ver” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası...	138
Şekil 42. “Bad-ı Saba” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası...	142
Şekil 43. “Çağrışa Çağrışa” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası...	145
Şekil 44. “Bitmeyen Yas Kerbelâ” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası...	150
Şekil 45. “İmam Hüseyin (Hüseyin Aşkıyla Yanarım Nardan)” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası...	153
Şekil 46. “İmam Hüseyin (Dönmezem Ben Senden)” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası...	156
Şekil 47. “Gel Dilber Ağlatma Beni” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası...	159
Şekil 48. “Arzumanım Kerbelâ” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası...	162
Şekil 49. “İmam Hüseyin (Hak İçin Kendini Kurban Eyleyen)” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası...	165
Şekil 50. “Kerbelâ (Kerbelâ’da Şehit Oladu İmam’ım)” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası...	168

TANIMLAR LİSTESİ

Biat: 1. Bir kimsenin egemenliğini tanıma. 2. Osmanlı Devleti'nde padişah öldüğünde tahta geçecek oğlunun devlet yönetimindeki etkili gruplarca kabul edilip onaylanması (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.51f109d901acf1.85323811).

Cem: Alevilerin ibadetlerine verilen addır. Cem, toplanmak, bir araya gelmek, topluca davranmak anlamlarına gelir. Ayrıca, “Cem Ayini” veya “Ayini Cem” adı da verilir (Şener, 2004, s.153).

Cezp: 1. Kendine çekme 2. Etkileyerek kendine bağlama (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.51f10b1b9c2ce9.31985738).

Cidal: Savaşma, cenk (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.51f10b3a0bca55.91298763).

Çeşni: Eser içinde, bir başka makamı anımsatma veya andırma amacıyla eserin makamıyla ilgili durak ya da güçlü seslerini geçici olarak değiştirme veya birden fazla alterasyonu ardı ardına gerçekleştirme ile elde edilen işitsel değişime denilir (İrden, 2011:557).

Geçki: Eserin içinde, eserin ait olduğu makamdan bir başka makama geçme işlemine denilir. Genel olarak geçici amaçlı geçki yapılmasına karşın, çok sık olmasa da sürekli geçki de yapılmıştır. Geçkide, geçilen makamın durak ve güçlü sesleri mutlaka belirtilir. Yerinde yapıldığı sürece, eserin renkli ve değişken olması sağlandıktan sonra, duyumsal haz da geçki sayesinde artar. Yakın makamlar arası geçkiye “yakın geçki”, uzak makamlar arası geçkiye de “uzak geçki” denir. Eğer bir geçkiden hemen sonra asıl makama dönülüyorsa o geçkiye “geçici geçki” eğer geçki uzunca bir süre devam ederse ona da “kesin geçki” adı verilir (İrden, 2011:556).

Karar, Asma Karar/Kalış: Başlıca iki çeşit karar yani kalış vardır. Birincisi tam karardır ki ekseriya musikî cümlesinde mânânın bittiğini duyurur. İkinci çeşit karar ise, bir cümlenin muhtelif kısımlarında yapılanlardır. Dinleyici de bekleme hissini doğururlar; bunlar da güçlüdeki asma kararlar ve isimsiz kalışlardır (İrden, 2011:557).

Müzikal Analiz: Bir müzik eserini, kendisini oluşturan öğelerine ayırarak, o öğeleri tek tek ele alıp incelemek, böylece, o eserin daha iyi anlaşılabilmesini sağlamaktır. Dolayısıyla, müziksel analizin konusu içine, müzik eserini oluşturan ses, motif, ezgi, ritm olguları ve bunların değişimlerinin yanında, cümlecik, cümle ve bölümlerin oluşumlarının incelenmesi, kısacası, biçimin incelenmesi girer (İrden, 2011:556).

Sekvens: Müzikte sekvens, uyumlu bir motifin ya da daha uzun bir melodinin doğrudan, yüksek veya alçak perdelerde yeniden ifade edilmesidir. (http://en.wikipedia.org/wiki/Sequence_%28music%29).

Seyir: Türk müziğinde ezgiler (nağmeler/melodiler); girişi, gelişmesi ve bitişi belirli olan bir düzen içinde kullanılırlar. Ezginin dolaşımını düzenleyen bu kurallara seyir adı verilir. Makamlara kişilik, lezzet, kokusunu veren, işte bu hayati önemdeki bestecilerin değiştiremeyeceği seyir kurallarıdır. Makamın sırrı seyirdedir; makamları anlamamanın yolu da önce seyri anlamaktan geçer (İrden, 2011:556).

Vecd (vect): Sevgi veya heyecandan doğan coşkunluk, kendinden geçme (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.51f10c1d749b86.57369493).

1. BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1. Alevi-Bektâşilik

Alevi; Arapça bir kelime olup, Ali'ye mensup, Ali taraftarı, Ali'yi seven, sayan ve ona bağlı olan, Ali'nin soyundan gelen kimsedir (İpek, 2010, s. 166). Ancak Türk ve İslam toplumlarında zamana bağlı olarak değişik manalarda da kullanılmıştır. Mesela Azerbaycan'da "Alevi" deyince "Ali ilahi" yani Hz. Ali'ye (hâşâ) Allah diyenler anlaşılır. İran'da ise "Alevi" demek "Hz. Ali soyundan gelen kimse" demektir. Ülkemizde ise "Ehl-i Sünnete karşı olup Hz. Ali ve soyuna özel sevgi ve bağlılık" anlaşılır (Erzurumlu, 2007, s. 17).

Alevilik ise kavram olarak, tarihsel ve sözlük anlamıyla "Ali tarafında olanlar (Ali bendesi)", "Ali'yi sevenler", "Ali partisinde olanlar" a verilen bir ad bir tanımlamadır (Algül, 1996, s. 17).

İsmail Kaygusuz, Aleviliği "...bir din veya inanma biçimi olarak değerlendirmeyip, Anadolu toprağında izleri silinmemiş antik toplumlardaki dâhil olmak üzere çok çeşitli inanç biçimlerinden öğeleri barındıran, ama bunlardan hiçbirisi olmayan bir "yaşam biçimi, bir inanç sistemi ve bir toplumsal düzen" olarak anlatırken; Cemal Şener " Anadolu Aleviliği bir yaşam biçimidir, bir kültür, bir kimlik meselesidir, onun, dinsel ve ırksal olmaktan çok toplumsal bir akım olduğunu ifade etmektedir. Ona göre "Anadolu insanı başkalarından aldıklarını kendi özellikleri ile zenginleştirmiştir. En sonunda tek tanrılı olan İslamiyet'i de farklılaştırmış, yeni bir muhteva kazandırmıştır. "Anadolu Müslümanlığı, kendine has özellikler taşıyan bir içerikle ortaya çıkmıştır. İşte bu sentezin en belirgin olgusu Anadolu Aleviliğidir", diyerek Aleviliğin İslamiyet içinde olduğu ve kendine mahsus özellikleri ile farklı yaşandığı görüşündedir (Erzurumlu, 2007, s. 17).

Süleyman Diyaroğlu'na göre ise Alevilik hiçbir mezhebin içine sığmayacak kadar devasa ve muhteşem bir felsefedir. Alevilik evrenin kendisidir. Böyle bir evrensel

enerjiyi getirip dünyasal bilince mahkûm edilmiş bir mezhebin içine sığdırmak, en hafifinden, Aleviliğe yapılmış büyük bir haksızlıktır (Diyaroğlu, 2002, s. 56). Ayrıca Alevilik; XV. yüzyıldan itibaren Kızılbaş, Bektâşi, Tahtacı, Kalenderî, Hurufî, Işık, Haydari ve Babai diye anılan Anadolu'daki yarı göçebe Türkmen gruplarına XIX. yüzyıldan itibaren verilen addır (İpek, 2010, s. 170).

Bu tanımlamalardan sonra Aleviliğin çıkış noktası, tarihsel serüveni ve Bektâşilik konularına değinmemiz yerinde olacaktır.

Günümüzden 5500 yıl önce yazılmış bir Sümer tabletinde Alevi Ayin-i Cem'inin bugün Anadolu'nun herhangi bir Alevi köyünde yürütüldüğü biçimiyle Sümerlerde de yürütüldüğünden bahsedilmiştir (İpek, 2010, s. 176). Aynı şekilde Şamanlık ile Alevi-Bektâşi inancı arasında dinî liderler, törenlerde özel giysilerin giyilmesi, sıra ve mertebe ile oturulması, tören esnasında müzik, şiir ve dansın birlikte bulunması, çeşitli kurallar ve dualar bakımından büyük benzerliklerin olması (Turan, 2010, s. 155) bu inanış şeklinin İslamiyet'ten çok daha eski olduğunu göstermektedir. Fakat Aleviliğin gerçek manada çıkış noktası İslam dini peygamberi Hz. Muhammed'in vefatının ardından halifenin kim olacağı tartışmasıdır. Bu tartışmalı dönemde yaşanan Siffin savaşı sonrasında Müslümanlar; Muaviye taraftarları, Hariciler ve Hz. Ali taraftarları olmak üzere üç gruba ayrılmıştı. İşte bu gruplaşma neticesinde "Alevi" kelimesinin ilk hali olan "Şiatu Ali" kavramı oluşmuştur (İpek, 2010, s. 171). Yani Aleviliğin geldiği köken, Hz. Ali'yi meşru halife kabul eden, ondan sonraki halifelerin de onun soyundan gelmesi gerektiğine inanan toplulukların müşterek adı olan Şialık (Şiilik)'tır (Algül, 1996, s. 25).

Hz. Osman'ın asiler tarafından öldürülmesiyle halifelğe Hz. Ali getirilmişti. Fakat Hz. Osman'ı halife kabul edenlerin Hz. Ali'yi halife olarak kabul etmeyeceklerini söylemeleri Müslüman toplumunda bir iç karışıklığa sebep olmuştu. Bu karışıklık sonrasında Hz. Ali'nin öldürülmesi ile birlikte Muaviye halife ilan edildi. Muaviye ise kendisinden sonra halife olarak oğlu Yezid'i tayin etmeye karar verdi. Muaviye'nin ölümünden sonra Yezid halifeliğini ilan etti. Böylece İslamiyet'te saray-saltanat ilişkisi kurulmuş oldu (Şener, 2004, s. 37).

Yezid ilk olarak tüm Müslümanlardan kendisine biat etmelerini istedi. Fakat Hz. Hüseyin, Yezid'e biat etmeyi reddederek gizlice Mekke'ye geçti. Daha sonra Hz. Hüseyin 680 yılında Yezid'e karşı durmak üzere Mekke'den Kûfe'ye hareket etti. Yezid'in askerleri bugün Irak sınırları içinde olan Kerbelâ'da Hz. Hüseyin'i şehit ettiler (Onat, 2007, s. 7).

Aleviler, Hz. Ali'nin halifelik döneminden itibaren kendilerine önder olarak 12 imamları seçmişlerdir. İslam'da "imamlar dönemi" olarak nitelenen bu dönem İmam Ali, yani Hz. Ali ile başlayıp İmam Muhammed Mehdi ile son bulan, ama bir anlamda da bitmemiş bir dönemdir. Çünkü Mehdi'nin öldüğüne inanılmaz, onun "gayb âlemine" gittiğine, bir gün yeryüzüne çıkacağına ve tüm kötülüklere son vereceğine inanılır (Şener, 2004, s. 42). Hz. Ali'den Mehdi'ye kadar olan on iki imamın isimleri ve yaşadıkları tarihler şöyledir:

- 1- İmam Ali (m. 599-681)
- 2- İmam Hasan (m. 624-670)
- 3- İmam Hüseyin (m. 625-680)
- 4- İmam Zeynel Abidin (m. 658-713)
- 5- İmam Muhammed Bakır (m. 676-733)
- 6- İmam Cafer-i Sadık (m. 699-766)
- 7- İmam Musa Kazım (m. 745-799)
- 8- İmam Ali Rıza (m. 765-818)
- 9- İmam Muhammed Taki (m. 829-868)
- 10- İmam Ali Naki (m. 829-868)
- 11- İmam Hasan Askeri (m. 846-784)
- 12- İmam Muhammed Mehdi (m. 869-...) (İpek, 2010, s. 270).

Hz. Hüseyin'in ölümünün ardından Emeviler'in 90 yıl süren zulmüne karşı hem Hz. Hüseyin'in öcünü almak hem de bu zulümden kurtulmak için halk Horasan ülkesindeki başkaldırıya önderlik eden Ebu-Müslim'in sancağı altında toplanmaya başlamıştı. Fakat durum böyle devam edemedi. Hz. Muhammed'le amca çocuğu olan Abbas'ın soyundan gelen Abbasoğulları iktidara geçince, hilafeti ehlibeyt adına almış olmalarına rağmen

kendilerine en büyük rakip olarak Ali evladını gördüler ve onlara zulüm etmeye başladılar. Abbasilerin bu zulmü ancak Moğol akınlarıyla yıkıldıklarında (1258) son bulmuştur (Şener, 2004, s. 47).

Tarihte ilk Şii devleti 900 yılında Yemen’de, bundan sekiz yıl sonrada ikinci Şii devleti 909 yılında Fatımî devleti adı altında Mısır’da kurulmuştur. Şiiliğin İran’a doğru siyasi bir akım olarak yayılışı Horasan’da kurulan Samaniler devleti (819-999) zamanında gerçekleşmiştir. Zira Samaniler Şiiliğe son derece sempatik davranmışlardır (Türkoğlu, 2004, s. 391)

Oğuz Türklerinin kitleler halinde İslamiyet’i kabul etmeye başladıkları X. yüzyılda ise Azerbaycan’da bulunan Türkler ve İran, Şiiliği kabul etmiştir. Fakat Arap nüfuzundan kurtulan Oğuz Türkleri ilk Müslüman Türk devleti olan Samanoğulları devletini, sonrada Karahanlılar devletini kurmuştur. Daha sonra bu devletlerin yıkılmasının ardından Oğuz Türkleri’nin İran’da Büyük Selçuklu İmparatorluğu’nu kurmaları Şiiliğe büyük bir darbe olmuştur. Çünkü bu Şiilerin karşısına artık Sünni Türklerin çıktığı anlamına gelmiştir. Daha sonra Moğollar Selçuklu devletini yıkarak ve Irak’ı da işgal ederek İlhanlılar devletini kurmuştur. Bu dönemde İlhanlıların İslamiyet’i kabul ederek birçok Şii bilim adamınının Şii mezhebi inanç ve fıkıh esasları hakkında eserler yazmalarını sağladığı bilinmektedir. (Şener, 2004, s. 59-60)

Bu dönemde (XIII. Yüzyılda) Hacı Bektaş Veli öğretisi Alevi (Şii) inancına yeni bir boyut getirmiştir. Bu öğreti ile birlikte Anadolu’da Alevilik ve Bektâşilik birlikte anılır olmuştur. Şimdi bu öğretiye ve getirdiği yeniliklere bir göz atalım.

Bektâşilik adını (kesin tarihi bilinmemekle birlikte) 1220’lerde Anadolu’ya gelen Hacı Bektaş Veli’nin felsefesinden almıştır (Algül, 1996, s. 26). Bu tarikatın üyeleri Hz. Muhammed’i Mürşid (yol gösterici), Hz. Ali’yi rehber, Hacı Bektaş Veli’yi de Pir (ilk kurucu, düşünceleri ilke olan) kabul etmişlerdir (Emnalar, 1998, s. 397). Dertli Divani (Veli Aykut) ise kendisi ile yaptığım görüşmede Alevi-Bektâşilik ile ilgili şunları ifade etmiştir:

Alevilik, Hacı Bektaş Veli dönemine kadar olan süreçtir. Bektâşilik ise Hacı Bektaş Veli ile başlayan ve özellikle Balım Sultan döneminde yaşama geçirilen bir anlayıştır. Hacı Bektaş Veli'yi yolun pîri olarak gören herkes aynı zamanda Alevi düşüncesini özümsemiştir. Hacı Bektaş Veli dinde reform yapmıştır. Var olan bir Kırklar sürecini, Alevilik inancını kendi dünya görüşü ile sentezleyerek inanca aktarmış, Balım Sultan da bunu kurumsallaştırmıştır. Anadolu'ya özgü bu Alevilik inancından bahsederken “Alevi-Bektâşilik” demek gerekiyor. Alevi-Bektâşilik, et ve tırnak gibi iç içe geçmiş, biri birinden ayrılmayan bir bütündür. Her Bektaşî aynı zamanda Alevidir ama her Alevi, Bektâşî değildir. Hacı Bektaş Veli'yi yolun pîri bilmeyen Şiiler, Nusayriler, Ehliyet inancına sahip olanlar Alevi olarak kabul edilebilir ama Bektâşî değildirler. Alevi-Bektâşîler Hacı Bektaş Veli'yi yolun pîri bilen, aynı zamanda Alevilik inancının özünü kavramış ve detayları bir kenara bırakmış olanlardır. Nasıl yıkılmaya yüz tutmuş tarihi bir binayı restore eder, onun yaşamasını sağlarsanız, Hacı Bektaş Veli de asimile olmuş, yok olmaya yüz tutmuş bir Kırklar geleneğini, Alevilik inancını öze uyarlamıştır. Daha sonraları da bunun adı “Alevi-Bektâşilik” olmuştur.

Hacı Bektaş Veli'nin Aleviliğe katkısı, var olanın basit bir tekrarı değil onu birçok eskimiş hayali varsayımlardan arındırarak yeni ve nitel bir aşamaya kavuşturmasıdır (Algül, 1996, s. 92). Suretlerin yanlış bir yorumla İslam dinine aykırılığını çürüten Hacı Bektaş Veli; resim, heykel ve yazının ilim olduğunu, ilmin ise İslam dinine aykırı olmadığını belirterek sanata geniş yer vermiştir (Sümer, 1970, s. 23). Eğitiminde arkadaşlarına Şamanî Türklerde kadının aile reisi olduğunu, büyük kitabımızda kadınla erkeğin eşit yaratıldığını bildiren ayetlerin bulunduğunu anlatarak, kadın zayıf bünyeli, hürmete layık bir annedir, teşhir aleti ve süs eşyası olamaz, her yerde korunmaya muhtaçtır. Kadın erkekten uzak oldukça daha tehlikelidir diyerek, sözlerini “Kadınları okutunuz, kadınları okumayan milletler yükselemez” özdeyişi ile bağlamıştır. Bu fikirlerini yalnız fikir olarak bırakmayıp tatbikata koymuştur. Fakat bu durum cahil halk tarafından yobazca karşılanmış ve birçok asılsız dedikodulara yol açmıştır (Sümer, 1970, s. 14).

Bektâşiliğin ikinci kurucusu Balım Sultan'dır. Balım Sultan (Hızır Balı) Hacı Bektaş Veli zamanından itibaren Abdallar, Kalenderîler, Haydarîler, hatta Ethemliler gibi toplulukları temsile başlamış, bütün bunlardaki inanç, gelenek ve töreleri birleştirerek XV. yüzyılın sonlarıyla XVI. yüzyılda Alevi-Bektâşî'liğe son şeklini vermiştir. Aslında, Bektâşiliğin, Balım Sultan'dan önce bütün ayin ve erkânıyla teşekkül etmiş olduğu bugün tarihi bir olgu olarak kabul edilir (Türkdoğan, 2004, s. 395).

Anadolu Alevi-Bektâşi inancında üç ana inanç kurumu vardır. Günümüzde de varlığını sürdüren bu inanç kurumları hakkında Dertli Divani şunları söylemektedir:

Bu üç ana inanç kurumunun kendi içinde yolu yorumlayışı öz itibariyle farklı olmasa da farklı, farklıdır.

1) Babagân: 1551 yılında Sersem Ali Dede Baba'dan itibaren (Kanuni'nin Hacı Bektaş Dergâhı'na atadığı kişi) başlayan bir süreçtir. Baba, Halife Baba ve Dede Babalar kendi aralarında demokratik bir seçimle atanıyor. Ne yazık ki; Babagân kolu bugün kendi arasında birkaç parçaya bölünmüştür ve bu sürecin dört dörtlük işlediği söylenemez. Kendi içlerine kapanmışlar, üyesi olmayanların onların yaptığı görgü ya da birlik Cem'ine girme şansı yoktur. Hele hele gençliğe yönelik bir projeleri yok diyebiliriz. Oysa Edip Harabî gibi, Hilmi Dede Baba gibi, Genç Abdal gibi bilge âşıklar, ozanlar da o kolun içinden yetişmişlerdir. Balkanlarda Bektâşiliğin yayılmasında önemli rolleri olmuştur.

2) Dedegân: 12 İmamlar'ın soyundan geldiklerine inanılan ya da inanan insanların temsil ettiği koldur. Dedeliğin babadan oğula intikal etmesi anlayışına dayanır. Bu anlayışın getirmiş olduğu bir olumsuzluk vardır; kişi bugün "ben falan ocaktanım" diye dedelik yapmaya kalkışıyor. Yola lâıyk olmasa da, bilgi sahibi olmasa da kulaktan dolma bilgilerle dedelik yapıyor, topluma hükmediyor, saygısızlık yapıyor ve dolayısıyla insanları kendisinden uzaklaştırarak yola da zarar veriyor. Anadolu'da "ocak" sistemi dediğimiz Dedegân koluna bağlı birçok yerde Alevilik konusunda yol süreci ne yazık ki neredeyse sıfır noktasına gelmiş durumdadır.

3) Çelebiler: Hacı Bektaş Veli'nin soyundan geldiğine inanılan ve o geleneği bugüne kadar devam ettiren koldur. Hacı Bektaş Veli'nin ünlü bir sözü vardır; "Belimden gelen değil, yolundan gelen evlâdımdır." Bu süreçte bir kişinin dede olabilmesi için illâ ki dede soyundan olması, ocakzâde olması şartı yoktur. Halkın iradesinin tecelli ettiği, halkın sevip saydığı, bağrına bastığı kişi, Mürşid'in (Postnişin) onayı ile kişi dedelik yapar. Bu süreçte yol kesintiye uğramamıştır (<http://bgst.org/alan-cal-malar/dertli-divani-ulas-ozdemir-ve-ahmet-kocak-ile-hasbihal-eyledik-1-bolum-1>).

Bu inanç kurumlarının oluştuğu dönemde yani XV. yüzyılda Akkoyunlu devleti de resmen Şiiliği kabul etmişti. 1501'de Nahcivan da Şah İsmail'e yenilen bu devletten sonra, Safeviler Tebriz'i hükümet merkezi yapmış ve İran'a yayılmaya başlamışlardır (Emnalar, 1998, s. 387). Safevi'lerle birlikte Şia ya da on iki İmam inancı İran coğrafyasında kabul görürken, Safevi propagandacılarının etkisiyle bu inanış şekli

farklılaşarak Anadolu'ya da girmiştir. Bu farklılaşma Türklerin eski inanışlarını İslam'a uyarlamaları şeklinde olmuş ve sonuçta Şiilik, özellikle Anadolu'daki yarı göçebe Türkmen boyları arasında "Aleviliğe" dönüşerek kabul görmüştür (İpek, 2010, s. 86).

1514'te Yavuz Selim ile Şah İsmail arasında süren savaş, aynı zamanda Osmanlı Devleti ile Aleviler arasında süren savaştı. Şah İsmail Selim'e bir barış heyeti göndermişti. Fakat Şah İsmail'den gelen barış heyeti tutuklanarak öneri reddedildi. Bunu duyan Amasya'daki Yeniçeri birliği isyan etti. Ancak askerler dağılmış olduğu için üstün bir güç olamadı ve cezalandırıldılar (Algül, 1996 s. 205). Aleviler bu tavırları nedeniyle Osmanlı devleti tarafından dışlanmış ve hatta yok edilmeye çalışılmıştır. Yavuz Selim'den ve IV. Murat'tan sonra II. Mahmut'un katliamları Alevi-Bektâşi halka karşı yapılmış en büyük katliamlardır (Algül, 1996, s. 201). Örnek olarak sadece Yavuz Sultan Selim'in buyruğu ile Çaldıran savaşı öncesi herhangi bir mezhep ve inanış bağlılığı yüzünden bir karışıklık çıkmasının önlenmiş olacağı düşüncesiyle yaklaşık kırk bin Şii'nin öldürüldüğü belirtilmektedir (Emnalar, 1998, s. 387). Hatta Hırvat kökenli Kuyucu Murat Paşa'nın ise, yaklaşık yetmiş bin Türkmeni öldürdüğü belirtilmektedir (Erzurumlu, 2007, s. 134).

XVIII. yüzyılın ilk yarısında Safevi devleti'nin yıkılıp hanedanın ortadan kaldırılmasıyla Anadolu'daki Alevi toplumunun kollarından biri olan Kızılbaşların bir anlamda başlarını tamamen yitirdikleri ifade edilmektedir (Yıldırım, 2010, s. 38). Alevilerin bu dönemde Şah İsmail ile olan münasebetleri nedeniyle Osmanlı devleti, Alevilik inancını kontrol altına alabilmek için çeşitli yasaklamalar uygulamıştır. Bu yüzden birçok Alevi, inancını gizli yaşamak hatta şehirlerden uzak bölgelerde yaşamlarını sürdürmek zorunda kalmıştır. II. Mahmud'un ölümüne kadar dergâh üzerindeki sıkı kontrol ve yasaklar devam etmiştir. II. Mahmud'un ölümü ile bu baskı azalmaya başlamış, 1840'lardan sonra Bektaşilik kanunen yasak olmasına rağmen fiilen icra edilmeye başlanmıştır (Yıldırım, 2010, s. 44).

Oluştukları dönem itibariyle sürekli bir önderlik mücadelesi sürdüren Çelebilerle Babagân arasındaki çekişmenin XIX. yüzyılın sonlarına doğru iyice şiddetlendiği görülmüştür. Çelebilerin 1826 öncesinde olduğu gibi dergâhın kontrolünü tekrar ele

geçirme adına yaptığı her girişim Babagân tarafından şiddetli muhalefet görmüştür (Yıldırım, 2010, s. 45).

1925'te çıkarılan "Takrir-i Sükûn" yasasıyla bütün tekke, zaviye ve türbeler kapatıldığı için Alevilik-Bektâşilik "yasa dışı" ilan edilerek, tüm çalışmaları yasaklanmıştır. Böylesi koşullarda Alevilerin kültürlerini, geleneklerini ve yaşam felsefelerini açıktan yürütmeleri imkânsız hale gelmiştir. Böylece Alevilik, kendini ancak gizli biçimlerde var edebilirdi ve öylede yaptılar (Algül, 1996, s. 224). Ancak 1950'lerden sonra köyden kente göç olaylarının yaşanması sebebiyle Alevi-Bektâşi kültürü diğer kesimler tarafından daha çok tanınmaya başlanmıştır.

1.2. Kerbelâ Olayı

Hz. Muhammed'in ölümünün ardından sırasıyla Hz. Ebubekir, Hz. Ömer ve Hz. Osman'dan sonra halife seçilen Hz. Ali, halifeliği döneminde hilafet merkezini Aralık 656'da Kûfe'ye taşımıştı. Hz. Ali'nin öldürülmesinden sonra, Kûfe halkı, Hz. Ali'nin büyük oğlu Hz. Hasan'ı halife ilan ederek ona biat ettiler. Bunun üzerine, Muaviye ile Hz. Hasan arasında savaş durumu çıktı, hazırlıklar yapıldı. Önceden Hz. Hasan'ın orduları arasında Muaviye'nin casuslarının yarattığı bozgunculuk sonucu meydana gelen dağılmanın da etkisiyle, Muaviye tarafından sunulan teklifi Hz. Hasan kabul etti ve karşılığında da halifeliği Muaviye'ye bıraktı. (Algül, 1996, s. 85). Daha sonra Muaviye çıkarları doğrultusunda, yapılan antlaşmalara uymayarak Hz. Hasan'ı zehirleterek öldürttü.

Hilafeti saltanata dönüştüren Muaviye, oğlu Yezid'i sağlığında veliahtlığa tayin etti. Halktan tabi olmayı sağladı. Bu arada Hz. Hüseyin Yezid'e biat etmeyi kabul etmeyerek Hz. Ömer'in oğlu Abdullah'la birlikte, (Atalay, 1993 s.14), gizlice Mekke'ye geçti (Onat, 2007 s.7).

Hz. Hüseyin, Yezid'e biat veremezdi. Düşünce yapısı biat vermemeyi gerektiriyordu. Bununla beraber hilafet konusunda bir ihtiras göstermesi de uygun olmazdı. Ancak, toplumun bütünüyle reylerinin Hüseyin'de odaklanması durumunda bu mümkün olabilirdi. Reylerin farklı insanlar arasında parçalanması ihtilaf doğururdu. İhtilafın

getireceği iç karışıklıkta en büyük zararı Hz. Hüseyin görebilirdi. Böyle bir durumda Ehlibeyt, ilgisizliğe maruz kalır, horlanır ve zarar görürdü. İşte Hz. Hüseyin, bu ince noktalara dikkat etmeli ve insanların bu konudaki düşünceleri netleşinceye kadar Mekke’de beklemeliydi (Arslan, 2009, s. 9). Fakat

Kûfe halkı Hüseyin’in (a.s) Mekke’ye geldiğini ve Yezid’e biat etmediğini duyunca Süleyman B.Surad-i Hüzei’nin evinde toplandı. Süleyman kalkıp bir takım konuları hatırlattıktan sonra şu cümlelerle sözlerini noktaladı: Ey Şii’ler! Hepiniz biliyorsunuz ki Muavive öldü, hesap vermek için Allah’ın huzuruna gitti, yaptıklarının hesabını orada verecektir. Şimdi oğlu Yazid onun yerine geçmiştir. Şunu da biliyorsunuz ki Hüseyin B.Ali (a.s) ona biat etmedi ve zalim Ümeyyeoğulları’nın şerrinden korunmak için Allah’ın evine sığındı. Sizler onun babasının Şii’lerisiniz. Bugün Hüseyin’in (a.s) sizin yardımınıza ihtiyacı var. Eğer ona yardım edeceğinize ve düşmanlarıyla savaşacağımıza inanıyorsanız hazır olduğunuzu yazıp ona bildirin. Eğer tembellik ederseniz şayet, onu kendi haline bırakın ve en azından aldatmayın (Tavus, 2006, s. 26).

Bu konuşma üzerine Kûfe halkı Hz. Hüseyin’i Kûfe’ye davet etmeye ve bu amaçla da ona davet mektupları göndermeye karar verdiler. Hz. Hüseyin’e gönderilen elçiler ve getirdikleri mektuplar ilk olarak 14 Haziran 680 tarihinde Mekke’ye ulaştı. Kûfe’liler, bu mektuplarında Hz. Hüseyin’e biat edeceklerini, mescide gitmediklerini, valinin arkasında namaz kılmadıklarını, Kûfe’ye geldiği takdirde valiyi şehirden uzaklaştıracaklarını ifade ediyorlardı (Kılıç I/ 2010, s.24). Kûfeliler’in çuvallar dolusu davet mektupları gönderdikleri kaynaklarda yer almaktadır.

Mekke’de her ne kadar kendi kabilesinin koruması altında olsa da, gittikçe çemberin daraldığını fark eden Hüseyin Kûfe’den gelen ısrarlı davetler üzerine amcasının oğlu Müslim B. Akil’i Kûfe’ye, olup bitenlerin ne kadar gerçek olduğunu, davet mektupların ne kadar gerçeği yansıttığı tahkik etmesi için gönderdi. Müslim B. Akil, bir süre sonra Hz. Hüseyin’e vaziyetin iyi olduğunu bildiren bir mektup yolladı. Ancak, daha sonra Übeydullah B. Ziyad’ın göreve gelmesiyle birlikte Hz. Hüseyin’e destek vereceğini söyleyen Kûfelilerin önemli bir kısmı bu desteklerini çektiler. Fakat Hz. Hüseyin’in bu son gelişmelerden haberi olmaz. Başta üvey kardeşi olan Muhammed B. El-Hanefiyye olmak üzere pek çok kişinin “Kûfelilere güvenilemeyeceği” doğrultusundaki uyarılarına rağmen, Hz. Hüseyin çoğunluğunu çoluk çocuğun ve yakınlarının oluşturduğu yaklaşık yetmiş iki kişilik bir kabile ile Kûfe’ye doğru yola koyuldu (Onat, 2007, s. 7).

Kûfe’de yaşanan olayların haberi Yezid’e ulaşınca, Yezid ilk etapta Kûfe’nin hâkimi olan Numan Bin Beşiri görevden alıp, Übeydullah Bin Ziyad’ı onun yerine atadı ve Müslim Bin Akil’i yakalatıp öldürülmesini emretti. Diğer taraftan da, Hz. Hüseyin’i, Mekke’de gafil avlayıp öldürmek için kendi adamlarını seferber etti (Yıldırım, 2007:312).

Yezid’in ordusu, Kûfe’ye gitmek üzere yola çıkan Hz. Hüseyin’i Kerbelâ çölünde karşılayarak teslim olmasını istedi (Algül, 1996, s. 87). Fakat Hz. Hüseyin silahlarını kuşanıp düşmanla savaşmaya başladı, pek çok kişiyi öldürdü. Sonunda Hz. Hüseyin yorgun düştü. İbn-i Ziyad’ın adamları suyolunu kestikleri için Hz. Hüseyin ve askerleri susuz kaldı. Hz. Hüseyin kılıç savurarak düşmanı ikiye yarı ve Fırat nehrine su içmeye gitti. Ancak düşmanlardan Sad’in oğlu Ömer onu aldatarak su içmesini engelledi. Bunun üzerine Hz. Hüseyin kılıcını çekerek düşmanlara saldırdı. Düşmanlar dört taraftan etrafını sarmıştı. Hz. Hüseyin’in vücudu saplanan oklarla bitkin düşmüştü (Akca, 2006, s. 34). Daha sonra bir kişi öldürmek için Hz. Hüseyin’in yanına geldiğinde Hz. Hüseyin sordu:

Ey bahtsız sana kim derler? Beriki cevap verdi: Ben Şimir Zülcevşen’im. Hz. Hüseyin: Şu zırhını kaldır da yüzünü göreyim! Beriki bunda bir mahzur görmeden zırh perdesini kaldırdı ve yüzünü gösterdi. Hz. Hüseyin katilini görünce tanıdı ve Ey Şimr (Şimir) dedi. Benim katilim sen olacaksın. Seni tanıdım. Fakat cidalin haram olduğu Muharrem ayındayız. Bugün ayın onu, günlerden mübarek cuma günüdür. Vakitte tam namaz ibadet vaktidir. Bu saatte her Müslüman işlemiş olduğu günahlardan tövbe ve istiğfar için dua eder. Hakka ibadet eder. Böyle bir günde ve böyle bir saatte bu işi nasıl yapıyorsun? Bari bana biraz mühlet ver! Göğsümün üzerinden kalk da namaza durayım. Namazda iken şehit olmak bana babamdan mirastır (Sertoğlu, 1990, s. 377).

Hz. Hüseyin secdeyken verdiği izin için pişman olan Şimr, namazın tamamlanmasına izin vermeyerek Hz. Hüseyin’in kutsal başını kesti ve kutsal bedeninden ayırdı (Rahimi, 1996, s. 291).

Bundan sonra başta Şimr olmak üzere ileri gelen yezidiler çadırlara girdiler. Ne varsa yağma ettiler. Fakat aldıkları emir üzerine kadınlara dokunmadılar. Yalnız Şimr hasta yatağında yatan ve durmadan ağlamakta olan Zeynel Abidin’i katletmek istedi. O zaman bütün kadınlar onun üzerine hücum ederek Hz. Hüseyin’in oğlunu ondan kurtardılar. Daha

sonra Şimr'in ısrarı üzerine Yezidilerden Hamid Bin Müslim araya girdi ve Melik'in bu yolda bir emri yok diyerek Zeynel Abidin'in katline mani oldu (Sertoğlu, 1990, s. 378).

Yezid'in askerleri diğer şehitlerin başlarını da teker teker gövdelerinden ayırdılar. Yetmiş iki şehidin başlarını mızrak uçlarına takarak tören alayı halinde sıralanarak, çalgınca naralar eşliğinde Şam'a doğru hareket ettiler (Yağmur, 2013 s.206). Fakat Yezid'in askerleri Hz. Hüseyin'in oğlu Zeynel Abidin'i öldürmediler.

Bu olaydan yıllar sonra Sahabelerden ve Haşimiler'den olan Elsakafi oğlu Muhtarın oğlu olan Müseyib Gazi, Hicri 92 veya 93 yılında, yirmi bir yıllık savaşta Yezid'i devirerek İmam Zeynel Abidin'i halifelik makamına geçirmiştir (Eraslan, 1993, s. 222).

1.3. Alevi-Bektâşi Müziği

Aleviliği kültürel ve sanatsal olarak besleyen, diri tutan ve XXI. asra taşıyan üç temel araç vardır. Bunlar şiir, saz ve semah (söz-saz-semah)'tır. Bu üçünün sadece düşüncüyü değil, insanın ruhunu da sardığı için çok güçlü bir sürükleyiciliği vardır. Bu sürükleyiciliğin Alevilik'teki tanımı "ummana dalmak"tır. Aynı şekilde söz-saz-semah birleşiminin içeriğinde sömürü, baskı, zulüm kınanıp lanetlenirken, halk arasında sevgiyi, saygıyı, dostluğu, güçlendiren iç eğitim de vardır (Algül, 1996, s. 39).

Birçok sözlü kültürde, kültürel mirasın bellekte tutulabilmesi için farklı stratejiler geliştirilmiştir. Düşüncenin ritmik, dengeli tekrarları ya da antitezleriyle, kelimelerdeki ünsüz ve ünlü seslerin uyumuyla, sıfatlar ve başka kalıpsal ifadelerle akması, herkesin sık duyup kolaylıkla hatırladığı, kolay hatırlanacak şekilde biçimlenmiş atasözlerinden oluşması ve belli izleklere yerleştirilmesi gerekir. Ong'un dile getirdiği, sözlü kültür içinde unutulmaması gereken kutsal metinler, söylenceler ve öykülerle bağlantılı olan akılda tutma stratejilerinden biri de müziktir (Dönmez, 2010, s. 196). Alevi-Bektâşi müziğinde bu saydığımız özellikler mevcut olduğundan, çoğunluğunun yok olduğu düşünülmesine rağmen, birçok eser kulaktan kulağa aktarılabilmiştir.

Geleneksel olarak yüzyıllar boyu kendilerini tecrit ederek, bir başka deyişle soyutlanmış olarak merkezi otorite ve ideolojiden bağımsız yaşayan Alevi-Bektâşi topluluklarının

müziğinin, yüzyıllar boyu gizlilikle özdeşleşmesi ve aynı inanca sahip olmayanlardan sır gibi saklanmış olması, bu müziğin anadolu geleneğinin en otantik biçimine sahip olduğunu ve içeriğini büyük ölçüde koruduğunu düşündürmektedir. Özellikle kırsal kesimlerdeki Alevi-Bektâşi köylerinde gizli olarak uygulanan bu müzik Salcı'ya göre "Gizli Türk Halk Musikisi"dir (Onatça, 2007, s. 43). Bu müziğin vazgeçilmez çalgısı bağlamadır. Bağlamanın Alevi-Bektâşi cem törenlerinde kullanılmasının yanı sıra dinsel müziğin temeli olması nedeniyle kutsal olduğuna inanılmaktadır. Alevi-Bektâşi evlerinde başköşede bulundurulmuş ve göğsüne üç kez niyaz edilmeden (öpülüp başa götürülmeden) çalınmayan bağlama, "telli kuran" olarak da adlandırılmaktadır. Bu adlandırma, sazda dile gelen nağmelerin ve sözlerin kutsal olduğuna inanılmasından kaynaklanmaktadır (Onatça, 2007, s. 55).

Alevi-Bektâşi müziği ile alakalı olarak Dertli Divani bizlere şu bilgileri aktarıyor:

Aleviliğin herhangi bir ırka ya da milliyete ait olmadığını biliyoruz. Farklılıklara, Alevilik inancında bir zenginlik olarak bakılması gerektiğini, Hacı Bektaş Veli yüzyıllar öncesinde; "73 millete bir nazarla bakmayan bizden değildir." sözüyle söylemiştir. Yeryüzünde ne kadar farklı kültür, inanç, ibadet anlayışı varsa bunları olduğu gibi kabul etmek insan olmanın gereğidir. Zaten bu anlayış Alevilik inancının özünde var. Birtakım insanların Aleviliği Türklükle özdeş gibi sunmaya çalışması çok ciddi bir tehlikedir, sinsice oynanan bir oyundur. Biz konserlerimizde ve cemlerde de bunu haykırıyoruz. Hiçbir ırkın ve milletin bir diğerinden üstünlüğü söz konusu değil. Hacı Bektaş Veli öğretisi bu yöndedir.

Alevi-Bektâşiler inançlarını, ibadet anlayışlarını, yaşam felsefelerini bağlama eşliğinde müzikal bir formatta icra ettikleri için bunun adına Alevi-Bektâşi müziği deniyor. Çünkü inancı da ifade eden, dünyaya bakış açısını ifade eden, ibadetin belli kurallarını da bağlamanın eşliğinde ifade ettiği için oradaki ezgilere biz Alevi-Bektâşi müziği diyoruz. Bu konuyu en kısa en net bu şekilde ifade edebiliriz.

Alevi-Bektâşi müziği kendi içerisinde türlere ayrılmaktadır. Bu türlerden kısaca bahsedelim.

1.3.1. Deyiş

Geleneksel Alevi-Bektâşi toplumunda “yol”u, “yol” ulularını anlatan şiirlere ayet; bu ayetlerin belli bir ezgi ile okunmasına ise “deyiş” denir (İpek, 2010, s. 421). Deyiş demeden türemiştir yani Şah Hatayi’nin deyişi (onun söylediği), Kul Himmet’in, Virani’nin deyişi vs. ama herkes deyiş söyleyemez. Herkesin deme yetisi yoktur. Deyiş diyebilmemiz için mutlak suretle kendini ispatlayan bir kişi tarafından söylenmesi gerekir. Ayrıca Hatayi’nin, Kul Himmetin, Pir Sultanın manileri, koşmaları, halayları demiyoruz. Alevi-Bektâşi geleneğinde deyişin bir kutsiyeti vardır. Özden, gönülden gelen yani nasıl kitaplı dinlerde ayetler vahiy yoluyla, Cebrail aracılığıyla tanrı tarafından gönderiliyorsa, Alevi edebiyatında da geleneğinde de ulu ozanların söyledikleri haktan alınan ilham, onun gönlüne doğan ilahi bir kelam olarak algılanır. (Dertli Divani, kişisel görüşme)

1.3.2. Nefes

Bektâşi’lerin tekke edebiyatı çok zengindir. Şiirlerine nefes denir, öz Türkçedir (Sümer, 1970, s. 31). Bektâşi tarikatında nefes, ilahi’ye genel olarak verilen bir addır (Emnalar, 1998, s. 193). Alevi-Bektâşi inanç ve felsefesi bu şiirlerde anlatılır (İpek, 2010, s. 421). Hecenin 7-8-11’lik ölçüsüyle söylenen ve aruzla yazılmış nefesler de vardır (Emnalar, 1998, s. 193).

Bektâşi müziğinin en yaygın türlerinden ve en önemli unsurlarından biri olan nefesler, melodi karakteri olarak küçük usullerle bestelenmiş ve halk müziğinin etkisinde kalmıştır. Aslında bu etkiyi mersiye ve duvaz gibi diğer türler içinde söylemek mümkündür. Güfteleri genellikle Bektâşi şairlerin güftelerinden seçilmiştir. Üslup, ilahilere nispetle daha sade, basit ve halk müziğine daha yakın bir karakter arz etmektedir (Turabi III/2010, s. 263). Kalabalık semah ayinlerinde okunan nefeslerde genellikle, bazı nakaratlar batı müziğinde olduğu gibi “kanon” tekniği ile tekrarlanır. Bu tür nefeslere “deste”, “takım” veya “erka” nefesi gibi adlar verilmiştir (Turabi III/2010, s. 268).

Nefes çoğunlukla Bektâşi'lerde yani kendini sadece Bektâşi diye tanımlayan Babaganlarda deyiş yerine kullanılır. Nefes ve deyiş öz olarak aynı şeyi ifade eder diyebiliriz. Fakat ulu ozanların, âşıkların söylediklerini deyiş ile ifade etmemize karşın, nefes deyince mistik ve sadece inanca dair, ibadete dair söylemler akla gelir. Deyiş'in içerisinde sosyal içerikli konuları (haktan, hukuktan, adaletten vs.) bulabilirsiniz. Ama nefes sadece 12 hizmetlerin, cem ritüellerinin icra edildiği anda söylenen eserlerdir. Nefesler tamamen ibadete, inanca dairdir (Dertli Divani, kişisel görüşme).

Bu tanımlamalar doğrultusunda bir ezginin aynı zamanda hem deyiş hem nefes hem de mersiye olarak adlandırılabilceği çıkarımı yapılabilir.

1.3.3. Duvaz (Duaz)

Duvaz-1 imam (duvaz) adı verilen şiir, deyişler Hz. Ali, Hz. Hasan, Hz. Hüseyin ve diğer imamlara duyulan saygıyı, sevgiyi ve bağlılığı anlatır. Adından da anlaşılacağı gibi "imamlar duası" anlamındadır (İpek, 2010, s. 320).

Duvaz-1 imamlar Alevi-Bektâşi geleneğinde, inancında imam Ali'den, imam Muhammed Mehdi'ye kadar olan 12 imamların isimlerinin geçtiği deyişlerdir, nefeslerdir. Edebi yönü çok güçlü, ölçülü ve kafiyelidirler (Dertli Divani, kişisel görüşme).

1.3.4. Semah

Tahminimizce semah sözcüğü, gök kubbe ya da işitmek gibi farklı anlamlara gelen Osmanlıca kökenli 'sema' sözcüğünün Türkçeleştirilmiş bir şeklidir. Nitekim Mevlevi ayinlerinin de sema olarak adlandırılması, sema ve semah sözcüklerinin telaffuz yakınlığı, bu savımızı destekler niteliktedir. Mevlevi tarikatında sözcük kökenine bağlı kalınmıştır. Halk sözcüğün asıl söylenişini değiştirmiş ve semah biçimine sokmuştur. Semah, Alevilerin cem içinde yaptıkları ritmik bir ibadet dansıdır (Dönmez, 2010, s. 197).

Semahların Şamanlığa bağlı olması genel kabul gören bir görüştür. Alevi-Bektâşi semahlarının yavaştan başlayıp giderek hızlanması, don değiştirmenin yanında vecd oluşturmak için kullanılan bir şaman taktiğidir (Erzurumlu, 2007, s. 273). Bu durum

Alevi-Bektâşilerde bazı gruplarca, Hz. Ali'nin simgelerinden biri olan turnanın uçuşu olarak ifade edilse de, gerçekte Kam törenlerinin bir kalıntısıdır (Erzurumlu, 2007, s. 275).

Semahlar genellikle ağırlama ve yeldirme bölümlerinden oluşur. Ağırlamada erkekler kollarını sağa ve sola hareket ettirirler. Kadınlar ise kollarını omuzdan daha yukarı kaldırmamak kaydıyla aynı hareketi yan tarafa doğru yaparlar. Yeldirme ise hareketlerin ivme kazandığı bölümüdür. Çark, pervaz, hızlı semah diye de adlandırılır. Uçar gibi dönüşlerle semah son bulur (Turan, 2010, s. 158).

Dertli Divani semah ile alakalı olarak şunları söylemektedir:

Bütün evren semah döner der Hüdayi baba, evrendeki bütün gezegenler hem belli bir merkezin etrafında, hem de kendi ekseni etrafında hareket halindedir. Alevi-Bektâşi inancında semah vücut hareketiyle yapılan bir ibadettir ve Cem'in doruk noktasıdır. Tabi önce semahı tanımlayalım: Semah madde âleminden bireylerin irtibatını keserek bir gönül birlikteliği halinde olan canların manada bir sevgi yumağı halinde cezp ile coşkuyla hareket etmesidir. Orada sevgiden başka hiçbir nesne yoktur. Sadece insanlar bir aşkla cezp ile hareket halindedir, semah halindedir. Her söylenen deyişle semah yapılmaz bunların belli karakterleri vardır. Bazı yörelere atfen verilen Urfa semahı, Erzincan semahı, Sivas semahı, turnalar semahı, tahtacı semahı yani her bölgenin kendine has semahı vardır. Bunlardan farklı olarak kırat ve turnalar gibi canlı hayvanları konu edinen semahlar da vardır. Bu semahlara örneğin atın yürüyüşü gibi yapıldığı için kırat semahı deniliyor. Ya da turnanın sesi, avazı İmam Ali'nin sesine avazına benzetildiği için onun uçuşu gibi kollarını hareket ettirerek yapılan turnalar semahı deniliyor. Aleviler doğadaki bütün varlıkların kutsiyetine inanır ve bu canlılarda mutlak suretle kendine uyan bir güzelliği bulmuştur.

Semahların icra edileceği yer cem evleridir. Evet, semahların bir kültürel değer olduğunun farkındayız bunun belki de folklorik karakterler taşıdığını da söyleyebiliriz. Ama örneğin uluslararası bir Alevi festivalinde ya da çok ciddi, anlamlı belli kültürel etkinliklerde semah belki gösteri mahiyetinde sunulabilir. Fakat bunların dışında yapılması gereken yer cemlerdir. Yani bunun özel giysilerle folklorik bir karaktermiş gibi algılanmaması gerekir. İnsanların günübürlük kıyafeti neyse, cem'e nasıl çıkıyorlarsa o şekilde çıkıp semahı da yapmalıdırlar, bize göre doğrusu budur.

1.3.5. Miraçlama

Melek Cebrail'in Hz. Muhammed'i Miraç'taki yeşil kandile çıkarmasını konu eden cem müzik türüdür. Bu nedenle birçok yörede Alevi dedeleri, Cebrail meleği betimleyebilmek için miraclama semahını beyaz bir kıyafetle dönerler. Kırklar söylencesinin ön aşaması olan miraclamada, miraç olgusu betimlenir. Yörelere göre farklı sözler ve ezgilerle ifade edilebilen miraca çıkma söylencesini konu alan miraclama, cem ayini içinde tevhid'in akabinde gerçekleşmektedir. Miraclama'nın ardından da kırklar semahı gelmektedir (Dönmez, 2010, s. 197). Alevi-Bektâşi inancının temelleri, peygamber efendimizin miraç olayına bağlıdır. Ancak, Kuran'ın Isra ve Necm surelerinin sadece iki ayetinde geçen miraç olayının Alevi-Bektâşi, Şii ve Sünni öğretilerinden farklılık göstermektedir. Bu olayın Alevi-Bektâşi yorumu şöyledir;

Peygamber Efendimiz, Cebrail'in, Cenab-ı Hakk'ın kendisine görünmek istediğini bildirmesi üzerine, "Burak" adlı bir at'a binerek göğe çıkar. Kudüs'te Mescid-ül Aksa üzerinden geçerken, nurdan bir merdiven görür. Ve merdivene tırmanır. Yedinci katta, tanrı katna varmadan hemen önce, önüne heybetli bir aslan çıkar. Aslan kükrer. Bunun üzerine Hakk'tan bir nida gelir: "Aslan senden bir nişan ister, yüzüğünü ver". Cebrail, aslandan çekinen Hz. Muhammed'e peygamberlik mührünü taşıyan yüzüğünü (hatem), aslana vermesini söyler. Hz. Muhammed yüzüğünü aslanın ağzına atar ve yoluna devam eder. Nihayet Hakk'ın huzuruna vardığında, Hakk kendisine tecelli etti. ...Hz Muhammed Miraç dönüşü Kırklar Meclis'ine geldiğinde Hz. Ali çıkarıp yüzüğünü geri verince, Hz. Muhammed onun Tanrı katında karşılaştığı aslan olduğunu anlar ve "Ey ashaplar, gerçek Ali'dedir; Ali'ye varın, dileklerinizi ona söyleyin" der (Erzurumlu, 2007, s.33-34).

Bu yorum nedeniyle miraca, Alevi-Bektâşi kültüründe Hz. Muhammed'in, "Ali Sırrına" erişimi anlamı yüklenmektedir (İpek, 2010, s. 229).

1.3.6. Tevhid

Aleviliğe göre, Allahın varlığı ve birliği (tevhid), dinin ve inancın temelinde ve merkezinde yer alır. Aleviler hiçbir zaman, her şeyi yaratan, hiçbir şeye benzemeyen, gerçekten var ve tek olan bir Allah inancından sapmamışlardır. Hatta onların kimi zaman Ali'yi Allah olarak kabul ettikleri söylene de, bunun bir anlamda tek ve bir

bütün olmak anlamında kullanılan vahdet-i vücud anlayışının farklı bir tezahürü olduğu belirtilmektedir (İpek, 2010, s. 213).

Bir cem müziği olarak tevhid içinde, genelde “la ilahe illallah” (tanrı tektir) sözü bulunmaktadır. Ancak buradaki tanrı tektir’den kastedilen, yalnızca tanrının birliği değil, aynı zamanda bütünlüğü, yaratılandan ayrı olmayışıdır. Yaratıcının yaratılandan ayrı olmayışı, yaratıcının tek olmasından oldukça farklı bir anlam taşır. Bu aşamada ben tanrıyım (ene’l hakk) diyen Hallac-ı Mansur’un, suyun rengi kabın rengidir diyen Cüneyd-i Bağdadi’nin ve tanrıyı görmek isteyenler eşyaya baksınlar diyen Muhyiddin Arabî’nin düşünceleri etkili olmuştur (Dönmez, 2010, s. 197).

Dertli Divani tevhid ile alakalı şunları ifade etmektedir:

“Tevhid” bir, tek anlamındadır. Ama Alevi-Bektâşi inancındaki tevhid, cem erenlerinin gönül birlikteliğini ve hak ile birlikteliğini simgeliyor. Aynı zamanda biz hak ile birlik olmak için cem oluyoruz. Önce kendi gönüllerimizi birleyerek tek vücut olduk, 12 hizmetlerden sonra semah ve artık dünya ile irtibatımız kesildi. Madde âleminde koptuk biz mana âleminde bir sevgi yumağı halinde cezp ile hareket halindeyiz. Artık semah dönüyoruz, o semahın en nihayetinde uçuyoruz ve hakka ulaşıyoruz. Orada hak ile bir oluyoruz işte o bizim kendi gönül birlikteliğimiz bizi hak ile bir olmaya götürüyor. Hakkın birliği bunun bir ileri aşaması işte vahdet-i vücud dediğimiz bireyin hak ile hak olmasıdır. Vahdeti mevcut dediğimiz mevcudatın bütün canlı ve cansız varlıkların birliği tekliği hepsi bir nesneden bir potadan tanrının tezahürü ama biz o tanrısal birliğe o mertebeye ancak gönülle erebiliyoruz. Yoksa her türlü yalanı, her türlü kötülüğü, her türlü hileyi, her türlü pisliği düşünerek yaparak arı ve duru kâmil bir insan olma şansımız yok. Ancak biz bu yaptığımız muhabbetlerle cemlerle özbenliğimizi haykırıyoruz. Su nasıl bedenimizi kirden, terden, kokudan arındırıyorsa, inandığımız bütün o manevi değerler icra ettiğimiz o bütün nefesler, deyişler, duvazlar, okuduğumuz o miraçlama, semah ve tevhid sonrasında biz hem böyle kendimizle barışık kâmil insan hem cem erenleriyle barışık kâmil bir toplum hem de hak ile birlik olan vahdet-i vücud ve vahdet-i mevcut dediğimiz bireyin hak ile birlikteliğinin yanı sıra, bütün canlı ve cansız varlıkların bir potadan olduğu bilgisini kavramaya, bütün varlıkları kendi özünden görebilmeye, bir bitkiye, bir taşa, bir karıncaya, bir kurda ve bir kuşa da aynı nazarla bakıp ona kol kanat geren ki hiçbir varlığa zarar vermeyen onu doğal haline bırakan bir anlayışa, bir derinliğe, ancak bu meziyetler sonrasında erebiliyoruz.

1.3.7. Devriye

Devriyeler, Bektâşilik inanişındaki ruhun ölümsüzlüğünü ve dönüşümünü anlatan şiirlerdir. Konusu gereği yaratılıştan bugüne kadar ruhların geçirdiği evreler anlatılırken peygamberlerin, pirlerin, velilerin öğretilerine ve yaşamlarına ait bilgilere de yer verilmektedir (Gürzoğlu, 2011, s. 144). Ali Özsoy Dede Alevilikte cennet ve cehennem kavramlarının olmadığını, insan ruhunun sürekli bir devir içerisinde olduğunu belirtmektedir (Yıldırım ve Yürükoğlu, 1991, s. 28). Bu devirde Alevilikte dünyada cenneti yaşamak ve kâmil insan olana kadar dünyaya gelip gidip (devriye ederek), yaratana bütünleşerek hakkın varlığına kavuşmak vardır (İpek, 2010, s. 254).

Ali Rıza Gürzoğlu “Alevilik ve Bektâşilik İnancında Devriyyeler” isimli makalesinde Abdülbâkî Gölpınarlı’nın insanı şöyle tanımladığını aktarılmaktadır.

“Sofilere göre bütün varlıklar, birer birer, Tanrı’nın bir sıfâtına mazhardır. Fakat insan, Tanrı’nın (Mutlak Varlık’ın) bütün sıfâtlarına, yani zatına mazhardır. Şu halde Mutlak Varlık’ın en uygun ve son zuhûru, insandır. Fakat Mutlak Varlık, insan sûretinde tecellî edinceye dek çeşitli varlıkların donuna bürünmüş ve evrenden süzölmüştür. Bu nedenle insan, evrenin özetidir. Evrenden süzölerek, insan haline dönüş nazariyesine devir nazariyesi denir. İnsanı meydana getirecek tohum (sperm) ve yumurtadır. Tohum ve yumurtayı yaratan cevher ise, erkek ve kadının yiyip içtiği gıdalardır. Yani tohum ve yumurta, kâinatın çeşitli yerlerinden bir araya gelmiş bir cevher gibidir. Eskilerin dört unsur (toprak, su, ateş, hava) ve dört tabiat yani: Yubûset (kuruluk), rutûbet (nem), harâret (sıcaklık) ve burûdet (soğukluk) dediği nesnelere, çeşitli oluşumlar sonunda, cansızlar bitkiler ve hayvânları ortaya çıkarırlar (Gürzoğlu, 2011, s. 144).

Dertli Divani ise devriye hakkında şunları ifade etmektedir:

Kâinatta hiç bir şey yok olmuyor. Alevi-Bektâşi inancında da böyledir, bilimsel açıdan da böyle. Canlı cansız bütün varlıkların hepsinin bir nesneden bir potadan olduğunu bilim adamları da söylüyor. Evren başlangıçta bir ateş, enerji külesinden ibaretti bazı koşullar sonrasında oluşan büyük bir patlamanın ardından bütün bu muazzam kâinat evren canlı ve cansız varlıklarıyla evrimleşerek oluverdi diyor bilim dünyası. Alevi-Bektâşi inancında da “evvel ahir” dediğimiz yani başlangıç ve sonsuzluk aradaki bu zaman kavramı yoktur.

1.3.8. Mersiye (Ağıt)

Mersiye, en basit şekliyle “birinin ölümü üzerine duyulan teessürü anlatmak için yazılan manzumeye verilen addır” şeklinde tarif edilebilir. Mersiye kelimesinin lügat anlamı ise “ölen birinin iyiliklerini sayarak, acıyıp ağlamak” demektir (Arslan, 2009, s. 53). Arapça resâ kökünden gelmekte olan mersiye, Arapça’dan, Farsça’ya ve Türkçe’ye geçmiştir (Turgut, II/2010, s.509). Alevi-Bektâşilerde nefeslerin sözleri Hz. Hüseyin’in Kerbelâ’da öldürülüşü nedeniyle matem içeriyorsa bu nefeslere mersiye denilmiştir (Emnalar, 1998, s. 399). Ayrıca mersiye okuyan kimselere de “mersiyehan” denilir (Aktaş, II/2010, s. 299).

Mersiyelerde ölenlerin matem, yakınların veya dostların taziyesi, toplumun önde gelen kişilerinin vefatına duyulan üzüntünün dile getirilmesi, din ulularının özellikle de Hz. Hüseyin ve Kerbelâ şehitlerinin anılması, ölenin övülmesi, kadere rıza gösterilmesi, dünyanın geçiciliğinin vurgulanması, cenaze sahiplerinin sabır ve metanete davet edilmesi gibi konular ele alınır (Arslan, 2009, s. 54).

Mersiye ile aynı yahut yakın anlamlı kabul edilen “ağıt” kelimesinin anlamı “ağlama”dır. Bu anlamından dolayı yas törenine katılanları ağlatmak amacıyla ölünün arkasından ağlanarak söylenen sözlere ve bu sözleri söyleme fiiline “ağıt” denilmiştir (Arslan, 2009, s. 56).

Arslan’ın (Arslan, III/2010, s. 307-308) aktarımıyla Gölpınarlı’ya göre halk edebiyatındaki ağıtın karşılığı Alevî-Bektâşi edebiyatında mersiyedir. Özellikle vurguladığı bir husus var Gölpınarlı’nın. O da şudur: Alevî-Bektâşi edebiyatında Hz. Hüseyin’den başkası için, bir kişi veya olay hakkında yazılan ağıt yok denecek kadar azdır. Yani Alevî-Bektâşi edebiyatında mersiye denince akla Hz. Hüseyin için yazılanlar gelmektedir. Bu açıdan bakıldığında Alevî-Bektâşi edebiyatında mersiye türü, Türk edebiyatındaki “mersiye” ve halk edebiyatındaki “ağıt”tan bir yönüyle ayrılıyor.

1.4. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırmanın konusu ile ilgili olduğu düşünülen kaynaklarla ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Fazlı Arslan'ın 2010 yılında Sivas'ta düzenlenen Kerbelâ Sempozyumunda sunduğu “Kerbelâ Türküleri” isimli bildirisi, bu tezi yapmamdaki en büyük etken olmuştur. Bu bildiri öncelikle Alevi-Bektâşi müziği türleri ile alakalı bilgiler verilmiş, daha sonra TRT'nin bu türleri derlemedeki olumsuz tutumuna değinilmiş ve son olarak beş adet Kerbelâ türküsünün notası yayımlanarak bu konuyla alakalı birçok türkünün de değiştirilmeden notalarıyla (makam analizleri de yapılarak) kayıt altına alınmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Bu gereklilik doğrultusunda çalışmamızda elli adet Kerbelâ türküsünün notaları yazılmış ve makamsal analizleri yapılarak kayıt altına alınmıştır.

Mehmet Arslan ve Mehtap Erdoğan'ın Ekim 2009 tarihinde yayımladıkları “*Kerbelâ Mersiyeleri*” isimli kitapta, öncelikle Arap, Fars, Türk ve başka milletlerin edebiyatlarında Kerbelâ konuları hakkında bilgi verilmiş, daha sonra mersiye, ağıt, muharremiye, taziye konularına değinilmiş ve son olarakta mersiye ve muharremiye metinleri yayımlanmıştır.

Ahmet Hakkı Turabi'nin 2010 yılında Sivas'ta düzenlenen Kerbelâ Sempozyumunda sunduğu “Türk Din Musikisi'nde Kerbelâ Konulu Eserler” isimli bildirisinde, Türk tasavvuf musikisindeki ilahi üslubuyla bestelenmiş ve isim olarak mersiye yerine muharremiye olarak adlandırılan eserler, incelenmiş ve notaya alınmıştır. (Turabi ilahi üslubunda bestelenmiş olan mersiyelere, muharremiye demenin daha doğru olacağını bildirisinde belirtmiştir). Bizim çalışmamızda ise bu bildiri ve kitaptan farklı olarak Alevi-Bektâşi geleneğinde çoğunlukla bağlama ile çalınan ve türkü formunda bestelenmiş olan eserler notaya alınıp analiz edilmiştir.

Neşe Ayışıt Onatça 2007 tarihinde yayımladığı *Alevi-Bektâşi Kültüründe Kırklar Semahı Müzikal Analiz Çalışması* isimli kitabının birinci bölümünde Alevilik ve Bektâşiliğin inanç ve ritüellerinden bahsetmiş, ikinci bölümünde Alevi-Bektâşi müziğinden ve bu müziğin türleri hakkında bilgiler vermiş, üçüncü bölümünde semah

ve türleri hakkında bilgi vermiş, dördüncü ve son bölümünde ise bölgelere göre seçilmiş olan semahları notalarıyla birlikte örneklendirerek analizlerini yapmıştır.

Abdülbâki Gölpınarlı 1992 tarihinde yayımladığı *Alevi-Bektâşi Nefesleri* isimli kitabında öncelikle Alevi-Bektâşi müziği türlerinden duvaz-ı imam, mersiye ve devriye hakkında bilgi vermiş, daha sonra Alevi-Bektâşi inanç ritüelleri ile ilgili açıklamalarda bulunmuş, son olarak ise Alevi-Bektâşi nefeslerinden bazılarının örneklerini notaları ile birlikte vermiştir.

Bizim çalışmamızda yukarıda bahsedilen Neşe Ayışıt Onatça ve Abdülbâki Gölpınarlı'nın kitaplarında ele aldıkları konulardan farklı olarak, mersiye türünde olduğu tespit edilen türküler notaya alınarak analizleri yapılmıştır.

2. BÖLÜM

2.1. YÖNTEM

Betimsel nitelikte olan bu araştırmanın ilk aşamasında literatür taraması yapılarak Alevi-Bektâşilik, Alevi-Bektâşi müziği ve Kerbelâ olayı ile ilgili kaynaklar tespit edilmiştir. Sonrasında ulaşılabilen kaynaklar incelenmiştir. Ayrıca Dertli Divani (Veli Aykut) ve Erdal Erzincan ile görüşmeler yapılmış, konuyla ilgili görüşleri alınmıştır. Daha sonra, literatür taraması ve görüşme yoluyla elde edilen bilgiler düzenlenerek araştırmanın kavramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Araştırmanın ikinci aşamasında, Kerbelâ olayı ile ilgili Erdal Erzincan'ın arşivinden on altı, Fazlı Arslan'ın arşivinden yirmi üç türkü alınmıştır. Bunların dışında konuyla ilgili yaptığımız araştırmalarda albüm kayıtlarından beş, görüntü kayıtlarından bir, ses kayıtlarından yirmi beş adet olmak üzere toplamda yetmiş adet türkü (kırık hava) tespit edilmiştir. Ancak ses kayıtlarından elde ettiğimiz yirmi beş türküden yirmi tanesi, sözlerinin tam olarak anlaşılabilmesi, seslendiren kişinin ve bulunduğu albümün tespit edilememesi gibi nedenlerden dolayı değerlendirmeye alınmamıştır. Bunun sonucunda araştırmamızda tespit edilen yetmiş türkünün elli tanesi incelenmiştir. Araştırmanın üçüncü ve son aşamasında, elde edilen kayıtlardan ilk defa notaya alınan eserlerin usul, ses alanı, seyir ve dizi bakımından müziksel analizleri yapılmıştır. Bu analizler yapılırken Türk klasik müziğinin günümüzde geçerli olan kuralları göz önünde bulundurulmuştur. Eserlerin ses alanını ifade eden şekillerde, dizinin durak perdesi birlik nota değerinde ve notanın altında durak perdesi anlamına gelen D harfi ile, güçlü perdesi ikilik nota değeri ile, yeden perdesi ise dörtlük nota değeri ile parantez içine alınarak gösterilmiştir. Ayrıca eserlerin donanımda ve seyir esnasında kullandıkları arızaların tamamı ise ses alanını ifade eden şeklin içerisinde gösterilmiştir. Çalışmada tespit edilen eserlerin isimlendirilmesi aşamasında Türk halk müziğinde kullanılan ayak kavramı yerine Türk klasik müziğinde kullanılan “makam dizisi” kavramı tercih edilmiştir. Bu konuyla alakalı olarak Sabri Yener'in Müzikte 2000 sempozyumunda sunduğu “Türk Halk

Müziğinde Diziler ve İsimlendirilmesi” adlı bildirisinde farklı görüşlere de yer verilmesine rağmen, türküleri tahlil ederken “ayak” terimi yerine “makam dizisi” terimi ile ifade etmenin günümüzde en çıkar yol olabileceğinden söz edilmiştir.

THM’deki bazı notaların TSM’de, aynı şekilde TSM’deki bazı notaların da THM’de koma değeri bakımından karşılığı bulunmamaktadır. Bu yüzden makam dizisi adlandırması yapabilmemiz için TSM’deki notaların THM’deki karşılıklarını belirtmemiz gerekmektedir. Çalışmamızda TSM’de kullanılan Irak perdesi yerine THM’de bu perdeye karşılık olarak Fa diyez 3, Dik Kürdi perdesi yerine Si bemol, Segah perdesi yerine Si bemol 2 ya da Si natürel, Nim Hicaz perdesi yerine Do diyez 3, Hisar perdesi yerine Mi bemol, Dik Hisar perdesi yerine Mi natürel, Eviç perdesi yerine Tiz Fa diyez 3, Tiz Segah perdesi yerine Tiz Si bemol 2 perdeleri kullanılmıştır.

3. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, kayıtlardan tespit edilen yetmiş türküden elli tanesinin notaları ve müziksel çözümlenmeleri, şekiller ve tablolar yer almaktadır. Aşağıdaki tabloda bu türkölere ait türkü ismi, makam dizisi, usûl, seslendiren ve alındığı albüm/kayıt bilgileri yer almaktadır. Analiz kısmında ise Türkölür karar perdesi, güçlüsü, usûlü, ses sahası, seyri ve dizinin isimlendirilmesi yönleriyle ele alınarak incelenmiştir.

3.1. Eserler Tablosu

Eserler Tablosu

Eser No	Türkü İsmi	Makam Dizisi	Usul	-Eseri Seslendiren -Eserin Alındığı Albüm/Kayıt
1	Ağlar Hüseyin Aşkına	Karcıgar	7/8 (3+2+2)	-Âşık Gülabi -Dergâh-3
2	Ah Senin Dertlerin İmam Hüseyin	Uşşak	4/4	-Âşık Ali Metin -Cem
3	Âlemlerin Serverisin	Hüseyini	9/8 (2+2+2+3)	-Âşık Gülabi -Dergah-3
4	Tevhid (Allah Allah)	Uşşak	4/4	-Koro -Nar-ı Kerbela
5	Ehlibeyt	Hicaz	7/8 (3+2+2)	-Erdal Erzincan -Töre
6	Eylen Yolcum	Hicaz	4/4	-Hüseyin Turan -Turna Sesi
7	Kerbela'nın Feryadı	Hüseyini	7/8 (2+2+3)	-Ali Metin - Sultan Bilgin -Kerbela'nın Feryadı
8	Fatma Ana'nın Saç Bağı	Uşşak	4/4	-Sabahat Akkiraz -Türkü Hayattır
9	Hasan İle Hüseyin'dir	Uşşak	4/4	-Ali Dedeoğlu - Ali Matur -Edeb Erkan
10	Her Sabah Her Seher	Hicaz	10/8 (3+3+2+2)	-Tolga Sağ -Türküler Sevdamız 3
11	İmam Hüseyin'in Yası	Hüseyini	4/4	-Âşık Gülabi - Alevi Değişler Dergâh-6
12	Kerbela'nın Feryadı	Hüseyini	7/8 (2+2+3)	-Ali Metin - Sultan Bilgin -Kerbelanın Feryadı
13	İmam Hüseyin (İmamların Yası)	Uşşak	4/4	-Yılmaz Çelik -Türküler Sevdamız 3
14	Kerbela Yastadır	Hüseyini	6/4 - 4/4	-Asik Gülabi -Kerbela Yastadır
15	Bugün Matem Günü Geldi	Hüseyini	4/4	-Arif Sağ - Biz İnsanlar – Kerbela
16	Medet	Uşşak	4/4	-Erdal Erzincan -Gurbet Yollarında
17	Muhammed'in Bahçesinde	Uşşak	6/8	-Sabahat Akkiraz -Yalan Dünya
18	Yetiş Carımıza İmam Hüseyin	Çargâh	4/4	-Emre Saltık -Türkülü Yürekler 2
19	Yıllar Yılı	Uşşak	4/4	-Ercan Ulusu -Yıllar Yılı
20	Kerbela Destanı	Uşşak	9/8 (2+2+2+3)	-Musa Eroğlu -Halil İbrahim - Kerbela Destanı
21	Ya Hüseyin Deyu	Hüseyini	4/4	-Kumru Dilber -Kerbela Mersiyeleri
22	Kerbela Çölünden Sakin Mi Geldin	Uşşak	4/4	-Dertli Divani - Video kaydından alınmıştır
23	Kerbela Çölünde İmam Hüseyin	Hüseyini	7/8 (3+2+2)	-Uğur Işlak -Artık Geç Oldu
24	Ah Hüseyin Vah Hüseyin	Uşşak	5/8 (2+3)	-Âşık Ereni -Kanlı Kerbela - Yetiş Ya
25	Su Deyi Su Deyi	Uşşak	2/4	-Âşık Ereni -Ağlar Fadime Ana

26	Kerbela (Hasan'ım Ağu İçti)	Hüzzam	6/8	-Sabahat Akkiraz -Yüreğimin Sesi Sabrın
27	Hasan Hüseyin Aşkına	Hüseyini	9/8 (2+2+2+3)	-Neriman Ulusu -Kara Gözlerin
28	Eylen Turnam (İki Turnam Gelir)	Uşşak	4/4	-Âşık Gülabi -Alevi Deyişler Dergâh-6
29	Ayırma Bizi	Karcıgar	7/8 (2+2+3) 8/8 (3+2+3)	-Dertli Divani -Duaz-ı İmam
30	Sana Geldim (Can Hüseyinim Merhaba)	Hüseyini	4/4	-Selda Bağcan -Güvercinleri De Vururlar
31	Ah Hüseyin (Biz Çekeriz İmamların Yasını)	Hüzzam	8/8 (3+2+3)	-Mihrican Bahar -Derdimi Dağlara Yandım
32	Nereyi Eylesem Mekan	Uşşak	7/8 (3+2+2)	-Nesrin Ulusu -Leyli Leyli
33	Muhammed Ali'yi Candan Sevenler	Uşşak	4/4	-Âşık Ereni -Ağlar Fadime Ana
34	İmam Hüseyin (Türbesin Üstünü Nakşeylemişler)	Hüseyini	7/8 (3+2+2)	-Âşık Yorguni -Sazımız Bizim
35	Hüseyin'in Derdi	Uşşak	7/8 (3+2+2)	-Âşık Kul Nuri -Bu Köy Bizim Köy Değil
36	Ayrılık Derdimin Dermanı	Uşşak	4/4	-Gülcihan Koç -Nazlı Yar
37	Hüseyin Girdi Meydana	Hüseyini	4/4 – 6/4	-Gani Pekşen -Küll
38	Kerbela (Gönül Arz Eyledi)	Hicaz	6/4 – 4/4	-Aynur Haşhaş -Ab-ı Hayat - Yar Sesi
39	Kerbela (Biz Ezelden İkrar Verdik)	Hicaz	4/4 – 6/4	-Metin Karataş -İkrar
40	Ahu Zarım Kerbela	Hüseyini	7/8 (2+2+3)	-Erkan Çanakçı -Sırrı Kelam
41	Kerbela Ehlibeyt'imi Geri Ver	Hüseyini	7/8 (3+2+2)	-Ali Sultan -Şehit Yavrum - Yıldız Dağı
42	Bad-ı Saba	Karcıgar	5/8 (3+2)	-Sabahat Akkiraz -Konserler
43	Çağrışa Çağrışa	Uşşak	4/4	-Halil İbrahim Akatay -Zalım Mapushane / Yârim Senden Ayrılah
44	Bitmeyen Yas Kerbela	Karcıgar	4/4	-Sabahat Akkiraz -Türkü Hayattır
45	İmam Hüseyin (Hüseyin Aşkıyla Yanarım Nardan)	Uşşak	4/4	-Pınar Yıldız -Aşk İçin - İmam Hüseyin
46	İmam Hüseyin (Dönmez Ben Senden)	Hüseyini	4/4	-Muharrem Temiz -Firkat
47	Gel Dilber Ağlatma Beni	Hüseyini	7/8 (3+2+2)	-Hüseyin Korkankorkmaz -Firkat-ı Zeval
48	Arzuanım Kerbela	Hüseyini	9/8 (2+3+2+2)	-Cebrail Özer -Ah Senin Dertlerin İmam Hüseyin
49	İmam Hüseyin (Hak İçin Kendini Kurban Eyleyen)	Hüseyini	4/4	-Berrin Sulari -Göznurum
50	Kerbela (Kerbela'da Şehit Oladu İmam'ım)	Uşşak	4/4	-Engin Aydın -Hani Dönecektin

3.2. Eserlerin Notaları ve Müziksel Çözümlerine Yönelik Bulgular

3.2.1. Ağlar Hüseyin Aşkına

SÖZ
GÜL BACI

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

AĞLAR HÜSEYİN AŞKINA

SÜRE: ♩:120

SAZ.....

KER BE LA DA SU SUZ ÇÖL LER AĞ LAR HÜ SE YİN AŞ KI NA

SE HER VAK TI E SEN YEL LER

AĞ LAR HÜ SE YİN AŞ KI NA AĞ LAR HÜ SE YİN AŞ KI NA

AĞ LAR HÜ SE YİN AŞ KI NA DOST

-2-
AĞLAR HÜSEYİN AŞKINA

-1-
KERBELA'DA SUSUZ ÇÖLLER
AĞLAR HÜSEYİN AŞKINA
SEHER VAKTİ ESEN YELLER
AĞLAR HÜSEYİN AŞKINA

-2-
FADİME SAKİNE ZEYNEP
SAÇLARINI YOLDULAR HEP
ATA'SI ALİ MUHAMMED
AĞLAR HÜSEYİN AŞKINA

-3-
İMAM HASAN İÇTİ AĞU
YUSUF'U SAKLADI KUYU
AKIP GİDEN FIRAT SUYU
AĞLAR HÜSEYİN AŞKINA

-4-
FADİME ANA DÖKER YAŞI
KESİLDİ HÜSEYİN'İN BAŞI
KERBELA'NIN KURDU KUŞU
AĞLAR HÜSEYİN AŞKINA

-5-
GÜLBACIYAM DÜŞTÜM GAMA
BAKIN SUSUZ DURANLARA
EHLİBEYT SOYU YASTA
AĞLAR HÜSEYİN AŞKINA DOST

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 7/8'lik (3+2+2) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 6 perde kullanılmıştır; Dügâh, Si bemol 2, Buselik, Çargâh, Neva, Nim Hisar.

Şekil 1. “Ağlar Hüseyin Aşkına” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Buselik perdesiyle başlayan ve genel olarak Buselik kararlı Hüzam dizisinin çeşni olarak kullanıldığı bu bölümde öncelikle Buselik perdesinde asma karar verilmiş ve bu motif 3 kez tekrarlanmıştır. Daha sonra Nim Hisar perdesi ile başlayan motifin sonunda Neva perdesinde kısa süreli kalış yapılmıştır. Son olarak Buselik perdesi ile başlayan cümlede yine Buselik perdesinde kısa süreli kalış yapılarak bu bölüm bitirilmiştir. Çargâh perdesi ile başlayan söz bölümünde ise sırası ile Buselik ve Neva perdelerindeki kalışlardan sonra inici bir hareketle Si bemol 2 perdesi kullanılarak Dügâh perdesinde karar verilmiştir. Eserin büyük çoğunluğunda Buselik perdesindeki kalışlar yer almaktadır. Bu kalışlarda Buselik, Çargâh, Neva, Nim Hisar perdelerinin bir arada kullanılmasıyla Buselik kararlı “Hüzam Makamı” dizisi oluşmuştur. Aslında Hüzam Makamı dizisinde karar sesi olarak Segâh perdesi kullanılır fakat bu perdenin Türk halk müziğindeki karşılığı Si natürel yani Buselik perdesidir. Bu yüzden Segâh perdesi Türk halk müziğinde Si kararlı ezgilerde Buselik perdesine eşdeğer olarak kullanılır. Aynı şekilde Hüzam makamı dizisinde yer alan Hisar perdesi Türk halk müziğinde Nim Hisar perdesi olarak kullanılır.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser içerisinde çoğunlukla Buselik kararlı Hüzam dizisi kullanılmıştır. Fakat son cümlede inici bir hareketle Si bemol 2 perdesi kullanılarak Dügâh perdesinde tam karar verilmesi sebebiyle eseri Karcığar makamı dizisi ile açıklamak daha doğru olacaktır.

3.2.2. Ah Senin Dertlerin İmam Hüseyin

SÖZ
PİR SULTAN ABDAL
MÜZİK
YÖRESİ
KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN
DERLEME TARİHİ
NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

AH SENİN DERTLERİN İMAM HÜSEYİN

SÜRE: ♩ :72

SAZ.....

DE DE Sİ HÜ SEY Nİ VER Dİ HO CA YA

AH SE NİN DERT LE Rİ.....N İ MAM HÜ SE Yİ.....N E LİF BE DE ME DE.....N

ÇIK TI HE CE YE AH SE NİN DERT LE Rİ.....N İ MAM HÜ SE Yİ.....N

-1-
DEDESİ HÜSEYİNİ VERDİ HOCAYA
AH SENİN DERTLERİN İMAM HÜSEYİN
ELİF BE DEMEDEN ÇIKTI HECEYE
AH SENİN DERTLERİN İMAM HÜSEYİN

-3-
YAPILIDIR HÜSEYİNİMİN ODASI
DAL BOYNUNA NAZAR NAZAR KILMIŞ DEDESİ
HAKTAN GELİR İDİ ONUN GIDASİ
AH SENİN DERTLERİN İMAM HÜSEYİN

-2-
DEDESİNİN VESİYETİ VARIDI
SU İÇMEYİM ŞEHİD OLAN BİRİDİ
DEPTİ AYAĞINI BİR SU YERİDİ
AH SENİN DERTLERİN İMAM HÜSEYİN

-4-
YAPILIDIR HÜSEYİNİMİN ÇARDAĞI
SEHERLERDE ÖTÜŞÜRDÜ ÖRDEĞİ
KAFİRLER SU İÇTİ İÇTİ DİKTİ BARDAĞI
AH SENİN DERTLERİN İMAM HÜSEYİN

-5-
PİR SULTAN ABDAL'IM KOLLARIM BAĞLI
KAFİRLER ELİNDE CİĞERİM DAĞLI
MUHAMMED'İN TORUNU TORUNU ALI'NIN OĞLU
AH SENİN DERTLERİN İMAM HÜSEYİN

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 4/4' lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 8 perde kullanılmıştır; Yegâh, Hüseyini Aşırın, Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si Bemol 2, Çargâh, Neva.

Şekil 2. “Ah Senin Dertlerin İmam Hüseyin” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Çargâh perdesi ile başlayan bu bölümde öncelikle Neva perdesi vurgulanarak inici bir hareketle Dügâh perdesine inilmiştir. Daha sonra Yegâh perdesine kadar genişleyen inici bir hareketin ardından Dügâh perdesine gelinmiştir. Söz bölümünde ise yine Neva perdesi vurgulanmış ve inici bir hareketle Dügâh perdesinde tam karara varılmıştır. Eserde Irak perdesi yerine Fa diyez 3 perdesi kullanılarak Yegâh'ta Rast 5'lisi oluşturacak şekilde pese doğru genişleme yapılmıştır.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.3. Alemlerin Serverisin

SÖZ
PIR SULTAN ABDAL

MÜZİK

YÖRESİ

KIMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN

ERCAN DURMAZ

ALEMLERİN SERVERİSİN

SÜRE: ♩:70

SAZ.....

A LEM LE RİN SER VE Rİ SİN

AH HÜ SE YİN VAH HÜ SE YİN ŞE HİT LE RİN SER DA Rİ Sİ.....N

AH HÜ SE YİN VAH HÜ SE YİN HA SAN HÜ SE Yİ NİN YA Rİ

MU HAM MED İN GÖZ Ü NU RU HEM A Lİ NİN YA Dİ GA Rİ

AH HÜ SE Yİ.....N VAH HÜ SE YİN

-1-
ALEMLERİN SERVERİSİN AH HÜSEYİN VAH HÜSEYİN
ŞEHİTLERİN SERDARISIN AH HÜSEYİN VAH HÜSEYİN
HASAN HÜSEYİNİN YARI MUHAMMEDİNİN GÖZÜ NURU
HEM ALİ'NİN YADIGARI AH HÜSEYİN VAH HÜSEYİN

-2-
ZUHUR OLDU İMAM ZEYNEL MUHAMMED BAKIRDAN EVVEL
KERBELADA SUSUZ ÇÖLLER AH HÜSEYİN VAH HÜSEYİN
İMAM CAFERDİR YARİMİZ MUSA-I KAZİM ŞAHİMİZ
BUDUR ŞEMSİLE MAHİMİZ AH HÜSEYİN VAH HÜSEYİN

-3-
TAKİ NAKİ HASAN ASKER MUHAMMED MEHDİ SER DEFTER
İMAM SEYİD ALİ EKBER AH HÜSEYİN VAH HÜSEYİN
PIR SULTAN HABER VAR DOSTTAN BÜLBÜL ÖTÜYOR KAFESTEN
HEM GÜL AĞLAR HEM GÜLİSTAN AH HÜSEYİN VAH HÜSEYİN

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Hüseyni

Usul: Eser 9/8' lik (2+2+2+3) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 8 perde kullanılmıştır; Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Acem, Gerdaniye.

Şekil 3. “Alemlerin Serverisin” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Çargâh perdesi ile başlayan bu bölümde sırasıyla Hüseyni ve Neva perdelerinde asma karar yapıldıktan sonra inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Söz bölümünde ise saz bölümü ile paralellik gösterecek şekilde öncelikle Hüseyni perdesi sonrasında ise Neva perdesi gösterilerek inici bir hareketle Dügâh perdesinde tam karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüseyni makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.4. Tevhid (Allah Allah)

SÖZ
DEDEMOĞLU

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

TEVHİD

(ALLAH ALLAH)

SÜRE: ♩:80

SAZ.....

ME DET HEY AL LA HI.....M ME DET GEL DERT LE RE DER MA NE...Y LE
GE LIP HAK TAN Dİ LB.....K Dİ LE MEH Dİ SA HIP ZA MA...N GE LE

YE TİŞ YA MU HAM MED A Lİ GEL DERT LE RE DER MAN E...Y LE
DE DEM OĞ LU SEC DE KI LA " " " " " " " "

AL LAH AL LAH AL LAH AL LAH AL LAH AL LAH AL LAH AL LAH

HA SAN HÜ SE YİN A.....Ş KI NA YAR DIM EY LE SEN DÜ...Ş KÜ NE
" " " " " " " " " " " " " " " " " " "

ZEY NEL A Bİ DİN A.....Ş KI NA GEL DERT LE RE DER MAN E...Y LE
" " " " " " " " " " " " " " " " " " "

AL LAH AL LAH AL LAH AL LAH AL LAH AL LAH AL LAH AL LAH

-2-

TEVHİD

-1-

MEDET HEY ALLAH'IM MEDET
GEL DERTLERE DERMAN EYLE
YETİŞ YA MUHAMMED ALİ
GEL DERTLERE DERMAN EYLE

ALLAH ALLAH ALLAH ALLAH
ALLAH ALLAH ALLAH ALLAH

BAĞLANTI HASAN HÜSEYİN AŞKINA
YARDIM EYLE SEN DÜŞKÜNE
ZEYNEL ABİDİN AŞKINA
GEL DERTLERE DERMAN EYLE

ALLAH ALLAH ALLAH ALLAH
ALLAH ALLAH ALLAH ALLAH

-2-

GELİP HAKTAN DİLEK DİLE
MEHDİ SAHİP ZAMAN GELE
DEDEMOĞLU SECDE KILA
GEL DERTLERE DERMAN EYLE

ALLAH ALLAH ALLAH ALLAH
ALLAH ALLAH ALLAH ALLAH

BAĞLANTI

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 8 perde kullanılmıştır; Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyini, Acem, Gerdaniye.

Şekil 4. “Tevhid” (Allah Allah) İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Dügâh perdesi ile başlayan bu bölümde öncelikle sırasıyla Çargâh, Neva ve Si bemol 2 perdeleri vurgulanmıştır. Daha sonra aynı motif tekrar edilerek bu bölüm bitirilmiştir. Söz bölümünde ise öncelikle eser Çargâh ve Neva perdeleri civarında seyrederken çıkıcı bir hareketle Hüseyini perdesinde asma karar verilmiştir. Daha sonra Hüseyini perdesinden inici bir hareketle seyre devam edilirken Dügâh perdesinde tam karar verilmiştir. Eserde Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyini sesleri kullanılarak Hüseyini perdesinde asma karar yapılmış olması sebebiyle Hüseyini 5'lisi çeşni olarak kullanılmıştır.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eserde ezgisel yapı bakımından Uşşak ve Hüseyini makamı dizisi iç içedir. Fakat ağırlıklı olarak Neva perdesinin kullanılmasıyla eserde Uşşak makamı etkisi Hüseyini makamı etkisine göre daha fazla hissedilmiştir. Bu yüzden bu eser için Uşşak makamı dizisindedir demek daha doğru olacaktır.

3.2.5. Ehlîbeyt

SÖZ
KAMBER OĞLU

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI
RAHMİ YILDIRIM

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

EHLİBEYT

SÜRE: ♩:130

A CİZ KAL MIŞ YE ZİD LE RİN E Lİ...N DE...N GÖ ZÜ YAŞ LI
GÖ...R DÜM BE...N EH Lİ BEYT İ E Sİ...R OL MUŞ KER BE LA NİN
ÇÖ LÜN DE...N GÖ ZÜ YAŞ LI GÖ...R DÜM BE...N EH
Lİ BEY...TI

-1-
ACİZ KALMIŞ YEZİD'LERİN ELİNDEN
GÖZÜ YAŞLI GÖRDÜMBEN EHLİBEYTİ
ESİR OLMUŞ KERBELA'NIN ÇÖLÜNDEN
GÖZÜ YAŞLI GÖRDÜMBEN EHLİBEYTİ

-2-
BAĞLUYUBEN SU YOLUNU KESTİLER
OKLAR ATIP İMAMLARI BASTILAR
KİMİN ŞEHİT EDİP KİMİN ASTILAR
GÖZÜ YAŞLI GÖRDÜMBEN EHLİBEYTİ

-3-
KAMBER OĞLU DERKİ DİLLERİN KURAN
CAN NASIL DAYANSIN BU HALİN GÖREN
BÜLBÜL ÖTMEZ OLDU BAĞÇALAR VERAN
GÖZÜ YAŞLI GÖRDÜMBEN EHLİBEYTİ

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 7/8'lik (3+2+2) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 7 perde kullanılmıştır; Irak, Rast, Dügâh, Kürdî, Nim Hicaz, Neva, Hüseyîni.

Şekil 5. "Ehlibeyt" İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: : Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Neva perdesi ile başlayan bu bölümde eser Neva ve Çargâh perdelerinde seyrederken, inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Söz bölümünde ise Neva perdesinden başlayarak inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilerek bu perdede tam karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hicaz makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.6. Eylen Yolcum

SÖZ
ZEYNEL CAN

MÜZİK
CEMAL AKKIRAZ

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DÜRMAZ

EYLEN YOLCUM

SÜRE: ♩:50

SAZ.....

EY LEN YOLCUM EY LEN BİR SU VE RE YİM SU SUZ ÇÖL LER AŞ MA DIN MI YA RA LI
HÜ SE •Y NİN CE MA Lİ VAR DIR YÜ ZÜN DE
BE Nİ MAH RUM ET ME DOST EL LE RİN DEN ŞAHYOL LARIN DAN

-1-

EYLEN YOLCUM EYLEN BİR SU VEREYİM
SUSUZ ÇÖLLER AŞMADIN MI YARALI
HÜSEYNİN CEMALİ VARDIR YÜZÜNDE
BENİ MAHRUM ETME DOST ELLERİNDEN ŞAH YOLLARINDAN

-2-

BENDE AYRI DÜŞTÜM SEVDİKLERİMDEN
OK YEDİM ZAMANE YEZİD'LERİNDEN
DİLEĞİM VAR KERBELA'NIN ÇÖLÜNDEN
BENİ MAHRUM ETME DOST ELLERİNDEN ŞAH YOLLARINDAN

-3-

SENSİN ZEYNEL CANIM KABE DEDİĞİM
SANA GELEN OKLAR SINEMİ DELDİ
BAK BENDE SUSUZUM O GÜNDEN BERİ
BENİ MAHRUM ETME DOST ELLERİNDEN ŞAH YOLLARINDAN

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 10 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Kürdi, Do diyez 3, Neva, Hüseyini, Acem, Tiz Fa diyez 3, Gerdaniye.

Şekil 6. “Eylen Yolcum” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Neva perdesi ile başlayan bu bölümde öncelikle Neva ve Gerdaniye perdeleri arasında seyredilmiş, sonrasında inici bir hareketle Neva, Nim Hicaz ve Kürdi perdeleri duyurularak Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Gerdaniye perdesi ile başlayan söz bölümünde ise öncelikle inici bir hareketle Neva perdesinde asma karar verilmiş, daha sonra Neva perdesinden inici bir hareketle Dügâh perdesinde tam karara varılmıştır. Eser içerisinde Acem perdesinin kullanılmasıyla Hicaz Hümayun Makamı çeşnisi oluşmuştur.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hicaz makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.7. Kerbela'nın Feryadı

SÖZ
ALİ SEFA

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

KARBELA'NIN FERYADI

SÜRE: ♩: 105

SAZ.....

HA SAN HÜ SE Yİ NİN KAN LI GÖM LE ĞİN DÜR MİŞ TE AĞ LI YOR
BA ŞI NI YAS LA MIŞ İ MAM A LI YE DER Dİ NI DÖ KÜ YOR

FA Dİ ME A NA GER ÇEK VE LI YE GÖZ LE RİN DEN A KAN KAN LI YAŞ LA RI
KER BE LA DAN HA BER AL DİN Mİ Dİ YE

DÖK MÜŞ TE AĞ LI YOR FA Dİ ME A NA KAN LI YE ZİD O NA
SOR MUŞ TA AĞ LI YOR FA Dİ ME A NA AH ÇE KİP KAN AĞ LAR
A LI SE FAK HAK TAN

VER ME Dİ A MAN BAĞ RI NI YO LA RAK GEZ Dİ BİR ZA MAN
YÜ ZÜ NE BA KAR YÜ RE Ğİ YA RA LI Cİ ĞER LER YA KAR
TU MUŞ E LI Nİ DE ĞİŞ MEM DÜN YA YA ZÜL FÜN TE LI Nİ

KER BE LA ÜS TÜ NE KA RA Bİ...R DU MAN
KER BE LA YA LU NU...N ÜS TÜ NE ME KAN
ZA LİM BİR CAN KA NA Dİ Nİ KO LU NU

ÇÖK MÜŞ TE AĞ LI YOR FA Dİ ME A NA
KUR MUŞ TA AĞ LI YOR FA Dİ ME A NA
KIR MIŞ TA AĞ LI YOR FA Dİ ME A NA

-2-

KARBELA'NIN FERYADI

-1-

HASAN HÜSEYİNİN KANLI GÖMLEĞİN
DÜRMÜŞTE AĞLIYOR FADİME ANA
GÖZLERİNDEN AKAN KANLI YAŞLARI
DÖKMÜŞTE AĞLIYOR FADİME ANA

KANLI YEZİD ONA VERMEDİ AMAN
BAĞRINI YOLARAK GEZDİ BİR ZAMAN
KARBELA ÜSTÜNE KARA BİR DUMAN
ÇÖKMÜŞTE AĞLIYOR FADİME ANA

-2-

BAŞINI YASLAMIŞ İMAM ALİ'YE
DERDİNİ DÖKÜYÖR GERÇEK VELİYE
KARBELA'DAN HABER ALDIN MI DİYE
SORMUŞTA AĞLIYOR FADİME ANA

AH ÇEKİP KAN AĞLAR YÜZÜNE BAKAR
YÜREĞİ YARALI CİĞERLER YAKAR
KARBELA YOLUNUN ÜSTÜNE MEKAN
KURMUŞTA AĞLIYOR FADİME ANA

-3-

ALİ SEFA'M HAKTAN TUTMUŞ ELİNİ
DEĞİŞMEM DÜNYAYA ZÜLFÜN TELİNİ
ZALİM BİR CAN KANADINI KOLONU
KIRMIŞTA AĞLIYOR FADİME ANA

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Hüseyni

Usul: Eser 7/8'lik (2+2+3) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 10 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Tiz Fa diyez 3, Gerdaniye, Muhayyer.

Şekil 7. “Kerbela'nın Feryadı” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Hüseyni perdesiyle başlayan bu bölümde inici ve sekvensli bir şekilde sırasıyla Hüseyni, Neva ve Çargâh perdeleri gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Söz bölümünde öncelikle Gerdaniye perdesi ile başlayıp Dügâh perdesini duyurduktan sonra inici bir hareketle Hüseyni perdesinde asma karar yapılmıştır. Daha sonra Hüseyni perdesinden inici ve sekvensli bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiş ve karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüseyni makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.8. Fatma Ana'nın Saç Bağı

SÖZ
KUL HİMMET

MÜZİK DÜZENLEME
SABAHAT AKKIRAZ

YÖRESİ
HOZAT/ TUNCELI / ELAZIĞ

KİMDEN ALINDIĞI
HOZATLI AHMET DEDE
ALİ İLKNUR DEDE

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

FATMA ANA'NIN SAÇ BAĞI

SÜRE: 1:50

S.AZ.....

ŞAH ŞAH ŞA...H ŞAH ŞAH ŞAH ŞA...H

A LI IS MI DÖRT KI TAP TA O KU NUR LA I LA HE İL LAL LAH DIR YA ZIL DI

ZIK RE DE NI A ZA ZIL DEN SA KI NIR LA I LA HE İL LAL LAH DIR YA ZIL DI

ZIK RE DE NI A ZA ZIL DEN SA KI NIR LA I LA HE İL LAL LAH HU YA ZIL DI

İL LAL LAH ŞA HI...M İL LA...L LAH A LI MÜR Şİ...D GÜ ZEL ŞAH

EY VAL LAH ŞA HI...M E...Y VAL LAH ŞAH ŞAH ŞAH ŞAH

S.AZ.....

-2-

FATMA ANA'NIN SAÇ BAĞI

BEK TA ŞI VE LI NİN İS Mİ DİL DE DIR MU HA...M MED İN HUB CE MA LI GÜL DE DIR
 ZEY NEL YA RA LAN DI A KI YOR KA NI BA KI RİN KA ZAN DA YI KAN DI DO NU
 ON I KI MAM LAR DA SA ÇI LEY LA VAR BUN CA A ŞIK LAR İN SEN DE MEY LI VAR

FAT MA...A NA NİN İ KI GÖ ZÜ YOL DA DIR LA İ LA HE İL LAL LAH DIR YA ZİL Dİ
 İ MA...M CA FER E LİN DE DIR ER KA Nİ * * * * *
 MEH Dİ NİN KO LUN DA BİR HA MEY LI VAR * * * * *

FAT MA...A NA NİN İ KI GÖ ZÜ YOL DA DIR LA İ LA HE İL LAL LAH HU YA ZİL Dİ
 İ MA...M CA FER E LİN DE DIR ER KA Nİ * * * * *
 MEH Dİ NİN KO LUN DA BİR HA MEY LI VAR * * * * *

HA SAN BAH ÇE Sİ NİN GÜ LÜ A ÇI...L Dİ ŞAH HÜ SE YİN TA ZE LEN Dİ SA ÇIL Dİ
 MU SA YI KA ZİM Rİ ZA NİN DES Tİ NE YUZ SU RE Lİ...M MU HAM MED İN POS TU NA
 KUL HİM MET ÜS TA DİM DERT İ LA Cİ NA YUZ SU RE Lİ...M MU HAM MED İN TA Cİ NA

ŞE Hİ...D O LAN LA RA HÜL LE Bİ Çİ...L Dİ LA İ LA HE İL LAL LAH HU DIR ZİL Dİ
 ÇEB RA İ LİN KA NA Dİ NİN ÜS Tİ NE * * * * *
 FAT MA NA NİN SAÇ BA ĞI NİN U CU NA * * * * *

ŞE Hİ...D O LAN LA RA HÜL LE Bİ Çİ...L Dİ
 ÇEB RA İ LİN KA NA Dİ NİN ÜS Tİ NE
 FAT MA NA NİN SAÇ BA ĞI NİN U CU NA

-3-
FATMA ANA'NIN SAÇ BAĞI

LA I LA HE IL LAL LAH HU YA ZIL DI IL LAL LAH ŞA HI.....M IL LA.....L LAH

A LI MÜR Şİ..D GÜ ZEL ŞAH EY VAL LAH ŞA HI..M EY VAL LAH ŞAH ŞAH ŞAH ŞAH

-1-
ALİ İSMİ DÖRT KİTAPTA OKUNUR
LA İLAHE İLLALLAHDIR YAZILDI
ZİKREDENİ AZAZILDEN SAKINIR
LA İLAHE İLLALLAHDIR YAZILDI
LA İLAHE İLLALLA HU YAZILDI

BAĞLANTI EYVALLAH ŞAHİM EYVALLAH
ALİ MÜRŞİD GÜZEL ŞAH
EYVALLAH ŞAHİM EYVALLAH
ŞAH ŞAH ŞAH ŞAH

-2-
BEKTAŞI VELİNİN İSMİ DİLDEDİR
MUHAMMEDİN HUB CEMALİ GÜLDEDİR
FATMA ANA'NIN İKİ GÖZÜ YOLDADIR
LA İLAHE İLLALLAHDIR YAZILDI
LA İLAHE İLLALLAH HU YAZILDI
HASAN BAĞÇESİNİN GÜLÜ AÇILDI
ŞAH HÜSEYİN TAZELENDİ SAÇILDI
ŞEHİD OLANLARA HÜLLE BİÇİLDİ
LA İLAHE İLLALLAHDIR YAZILDI
LA İLAHE İLLALLAH HU YAZILDI

BAĞLANTI

-3-
ZEYNEL YARALANDI AKIYOR KANI
BAKIRIN KAZANDA YIKANDI DONU
İMAM CAFER ELİNDEDİR ERKANI
LA İLAHE İLLALLAHDIR YAZILDI
LA İLAHE İLLALLAH HU YAZILDI
MUSA-I KAZİM RIZA'NIN DESTİNE
YÜZ SÜRELİM MUHAMMEDİN POSTUNA
CEBRİLİN KANADININ ÜSTÜNE
LA İLAHE İLLALLAHDIR YAZILDI
LA İLAHE İLLALLAH HU YAZILDI

BAĞLANTI

-4-
ONİKİ İMAMLARDA SAÇI LEYLA YAR
BUNCA AŞIKLARIN SENDE MEYLİ VAR
MEHDİNİN KOLUNDA BİR HAMEYLİ VAR
LA İLAHE İLLALLADIR YAZILDI
LA İLAHE İLLALLAH HU YAZILDI
KUL HİMMET ÜSTADIM DERT İLACINA
YÜZ SÜRELİM MUHAMMEDİN TACINA
FATMA ANA'NIN SAÇ BAĞININ UCUNA
LA İLAHE İLLALLAHDIR YAZILDI
LA İLAHE İLLALLAH HU YAZILDI

BAĞLANTI

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 7 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyini.

Şekil 8. "Fatma Ana'nın Saç Bağı" İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser söz bölümüyle başlamaktadır. Buselik perdesinden başlayan bu bölümde ağırlıklı olarak Neva perdesi gösterilmiştir. Daha sonra Neva perdesinden inici bir hareketle Çargâh ve Dügâh perdelerinde asma kalış yapılmış ve Dügâh perdesinde karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.9. Hasan İle Hüseyin'dir

SÖZ
YUNUS EMRE

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

HASAN İLE HÜSEYİN'DİR

SÜRE: ♩:65

SAZ.....

ŞE HİT LE RİN SER ÇEŞ ME Sİ EV Lİ YA LAR BAĞ RI BA ŞI

ŞAH I MER DA NIN GÖZ YA ŞI HA SA...N İ LE HÜ SE YİN DİR

-1-
ŞEHİTLERİN SER ÇEŞMESİ
EVLIYA'NIN BAĞRI BAŞI
ŞAH-I MERDAN'IN GÖZ YAŞI
HASAN İLE HÜSEYİN'DİR

-2-
HAZRETİ ALİ BABALARI
MUHAMMED'DİR DEDELERİ
ARŞIN İKİ GÖLGELERİ
HASAN İLE HÜSEYİN'DİR

-3-
KERBELA'NIN YAZILARI
ŞEHİT DÜŞMÜŞ GAZİLERİ
FATMA ANA KUZULARI
HASAN İLE HÜSEYİN'DİR

-4-
KERBELA'NIN TA İÇİNDE
NUR PARLAR SİYAH SAÇINDA
YATAN AL KANLAR İÇİNDE
HASAN İLE HÜSEYİN'DİR

-5-
YUNUS DERKİ DÜNYA FANI
BİZDEN EVVEL GELEN HANI
ARŞIN İKİ GÖLGELERİ
HASAN İLE HÜSEYİN'DİR

-6-
AMAN AMAN DAĞLAR DUMAN
GEÇTİ ZAMAN HALLER YAMAN
EYLEDİK İKRAR-I İMAN
SEN YARDIM ET ŞAH-I MERDAN

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 7 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyini.

Şekil 9. “Hasan İle Hüseyin'dir” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Dügâh perdesi ile başlayan bu bölümde öncelikle Neva ve Si bemol 2 perdeleri civarında seyredilmiş daha sonra Hüseyini perdesinden inici bir hareketle Fa diyez 3 perdesine kadar genişleyerek Dügâh perdesine gelinmiştir. Si bemol 2 perdesiyle başlayan söz bölümünde ise öncelikle Neva perdesinden inici bir hareketle Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri duyurularak Dügâh perdesine kadar inilmiş daha sonra saz bölümüyle benzer bir şekilde Hüseyini perdesinden inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilerek bu perdede karar verilmiştir. Eserde Hüseyini perdesinin kullanıldığı yerlerde Hüseyini makamı çeşnisi yapılmıştır.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.10. Her Sabah Her Seher

SÖZ
KUL HİMMET

MÜZİK
ANONİM

YÖRESİ
ARGUVAN

KİMDEN LINDIĞI

DERLEYEN
İHSAN GÖĞERCİN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DÜRMAZ

HER SABAH HER SEHER

SÜRE: ♩:135

SAZ.....

HER SA BAH HER SE HER Ö TŪ ŞŪR KUŞ LAR

AL LAH BİR MU HA.....M MED A Lİ Dİ YE REK AL LAH BİR MU HAM MED

A Lİ Dİ YE REK BŪL BŪL DE GŪL İ ÇİN Fİ GA NA BAŞ LAR

AL LAH BİR MU HAM MED A Lİ Dİ YE REK AL LAH BİR MU HAM MED

-2-

HER SABAH HER SEHER

A LI Dİ YE REK KIB LE MİZ DEN KİS ME Tİ MİZ VE Rİ LE
VEY SEL KA RAN GİT Tİ YE MEN E Lİ NE A RI YIZ U ÇA RIZ
KUD RET BA LI NA AL LAH BİR MU HAM MED A Lİ Dİ YE REK
AL LAH BİR MU HAM MED A Lİ Dİ YE REK BİZ ÇE KE RİZ İ MAM
LA RİN YA SI Nİ İ ŞİT GER ÇEK E REN LE RİN SE Sİ Nİ
İ MAM HA SAN İÇİTİ A ĞUTA SI Nİ AL LAH BİR MU HAM MED
A Lİ Dİ YE REK AL LAH BİR MU HAM MED A Lİ Dİ YE REK

-1-

HER SABAH HER SEHER ÖTÜŞÜR KUŞLAR
ALLAH BİR MUHAMMED ALİ DİYEREK
BÜLBÜLDE GÜL İÇİN FİGANA BAŞLAR
ALLAH BİR MUHAMMED ALİ DİYEREK

KIBLEMİZDEN KISMETİMİZ VERİLE
VEYSEL KARAN GİTTİ YEMEN ELİNE
ARİYİZ UÇARIZ KUDRET BALINA
ALLAH BİR MUHAMMED ALİ DİYEREK

BİZ ÇEKERİZ İMAMLARIN YASINI
İŞİT GERÇEK ERENLERİN SESİNİ
İMAM HASAN İÇTİ AĞU TASINI
ALLAH BİR MUHAMMED ALİ DİYEREK

-2-

TALİP OLAN İNC'ELEKTEN ELENDİ
MÜMİN OLAN HAK YOLUNA DOLANDI
ŞAH HÜSEYİN AL KANLARA BELENDİ
ALLAH BİR MUHAMMED ALİ DİYEREK

İMAM ZEYNEL PARELENDİ BÖLÜNDÜ
OL İMAM BAKIR'A YÜZLER SÜRÜLDÜ
CAFER-İ SADİK'A ERKAN VERİLDİ
ALLAH BİR MUHAMMED ALİ DİYEREK

GÖNÜL KUŞUN KALP EVİNDE YUVASI
VİRDİMİZE DÜŞTÜ ŞAHİN AVAZI
MUSA, KAZİM, ALİ, RIZA DUASI
ALLAH BİR MUHAMMED ALİ DİYEREK

-3-

ŞAH TAKI'YLE NAKİ NUR OLDU GİTTİ
HASAN-ÜL ASKERİ ER OLDU GİTTİ
MEHDİ MAĞARADA SIR OLDU GİTTİ
ALLAH BİR MUHAMMED ALİ DİYEREK

KANBER, SELMAN, FATMA DURDU DUAYA
ŞEHRİBAN AĞLADI BINDİ DEVEYE
İSA KAHREYLEDİ ÇIKTI HAVAYA
ALLAH BİR MUHAMMED ALİ DİYEREK

DÖRT KİTAP YAZILDI DÖRT DİNE DÜŞTÜ
KUR'AN MUHAMMED'İN VİRDİNE DÜŞTÜ
KUL HİMMET PİRİNİN DİRDİNE DÜŞTÜ
ALLAH BİR MUHAMMED ALİ DİYEREK

3.2.11. İmam Hüseyin'in Yası

SÖZ
PIR SULTAN ABDAL

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

İMAM HÜSEYİNİN YASI

SÜRE: ♩:120

SAZ.....

O TUR MUŞ E REN LER

YA SI NI ÇE KE.....R İ MAM HÜ SE Yİ Nİ.....N YA SI DIR DE YU

DUR MA YIP A KI YO....R ŞE HIT LER KA NI

İ MAM HÜ SE Yİ Nİ.....N KA NI DE-R DE YU

-1-
OTURMUŞ ERENLER YASINI ÇEKER
İMAM HÜSEYİNİN YASIDIR DEYÜ
DURMAYIP AKIYOR ŞEHİTLER KANI
İMAM HÜSEYİNİN KANIDIR DEYÜ

-2-
LANET OLSUN OL YEZİD'İN CANINA
KIYDI YEZİD İMAMLARIN SOYUNA
KESTİ BAŞIN GÖTÜRDÜLER MERVAN'A
İMAM HÜSEYİNİN BAŞIDIR DEYÜ

-3-
O GÜZEL PİRİNDEN OLMADI FERMAN
ALININ DUASI DERTLERE DERMAN
KEŞİŞ VERDİ YEDİ OĞLUNU BAK KURBAN
İMAM HÜSEYİNİN BAŞIDIR DEYÜ

-4-
PIR SULTAN ABDALIM ETTİLER CEFA
UMARIM YEZİD'LER SÜRMESİN SEFA
TRAŞ OLMADI MUHAMMED MUSTAFA
İMAM HÜSEYİNİN YASIDIR DEYÜ

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Hüseyni

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 8 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Acem.

Şekil 11. “İmam Hüseyin’in Yası” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Çargâh perdesiyle başlayan bu bölümde öncelikle Neva perdesi gösterilerek inici bir hareketle sırasıyla Çargâh, Si bemol 2 perdelerinde asma karar yapılarak Dügâh perdesinde kadar inilmiştir. Çargâh perdesi ile başlayan söz bölümünde ise öncelikle Hüseyni perdesi gösterilmiştir. Daha sonra inici bir hareketle sırasıyla Neva, Çargâh perdeleri duyurularak Dügâh perdesinde karar verilmiştir. Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva perdelerinden oluşan Uşşak makamı dizisi çeşni olarak kullanılmıştır.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüseyni makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.12. Kerbela'nın Feryadı

SÖZ
ALİ SEFA

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

KERBELA'NIN FERYADI

SÜRE: ♩:110

SAZ.....

MÜ HAM MED İN SAN CA ĞI NI E LİN DE TU TAR KER BE LA DA

İ MAM HÜ SE YİN

CED Dİ MU HAM MED A Lİ NİN YO LUN DA A TAR NA RA SI NI

İ MAM HÜ SE YİN HU DEY HU DEY HU DEY İ MAM HÜ SE YİN

CED Dİ MU HAM MED A Lİ NİN YO LUN DA

A TAR NA RA SI NI İ MAM HÜ SE YİN İ MAM HÜ SE YİN

-2-

KERBELA'NIN FERYADI

-1-

MUHAMMED'İN SANCAĞINI ELİNDE
TUTAR KERBELADA İMAM HÜSEYİN
CEDDİ MUHAMMED ALİ'NİN YOLUNDA
ATAR NARASINI İMAM HÜSEYİN

AKAR GÖZLERİMDEN YAŞLAR SEL GİBİ
SÜRER ZÜLCENAHI ESEN YEL GİBİ
HER YIL MUHARREMDE KIZIL GÜL GİBİ
BİTER KERBELA'DA İMAM HÜSEYİN

-2-

VUCUDU BELENDİ KIZIL KANLARA
PİR SEÇİLDİ ERENLERE CANLARA
ŞEFAAT ETKEM İÇİN İNANANLARA
YETER KERBELA'DA İMAM HÜSEYİN

ALİ SEFA'M DERKİ ŞAHİM ŞAHINA
KURBAN OLAM YERE DÜŞEN KANINA
YETMİŞÜÇ ŞEHİDİ ALMIŞ YANINA
YATAR KERBELADA İMAM HÜSEYİN

3.2.13. İmam Hüseyin (İmamların Yası)

SÖZ
SEFİLİ SADIK
(SADIK BABA)

MÜZİK

YÖRESİ

KIMDEN ALINDIĞI

SÜRE: ♩:85

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN

ERCAN DURMAZ

İMAM HÜSEYİN

(İMAM'LARIN YASI)

SAZ.....

İ MAM LA RIN YA SI YA ŞI ÇAĞ LA TAN
KA NA BO YAN MIŞ TI.....R NES Lİ PE.....Y GAM BER

AH SE NİN DERT LE RI.....N YA İ MAM HÜ SE YİN KER BE LA ÇÖ LÜN DE
NE RE DE ZÜL FÜ KA.....R OR DA DIR HAY DAR Ö LÜN CE HA.....Z RE Tİ

KA NI ÇAĞ LA TAN AH SE NİN DERT LE RI.....N YA İ MA HÜ SE Yİ.....N
FA Dİ MEY LE KAM BER " " " " " " " " " " " "

PIR İ MAM HÜ SE Yİ.....N
" " " " " " " " " " " "

İP TIDA MEY DA NI HÜR ŞE HID A.....Ş KI GÖK TE ME LEK E DE.....R
ŞE HIT DÜŞ TÜ İ MA.....M LA RIN SER DA RI AR ŞA ÇIK TI EH Lİ

KAN LA YAŞ SAÇ TI YET MIŞ ÜÇ PE Rİ VA.....R HEP ŞE HIT DÜŞ TÜ
BEY TİN A VA Zİ TAK TIR DE YA ZİL Mİ.....Ş YA Zİ LAN YA Zİ

-2-
İMAM HÜSEYİN

AH SE NİN DERT LE Rİ...N YA İ MAM HÜ SE Yİ.....N PİR İ MAM HÜ SE Yİ.....N
 AH SE NİN DERT LE RİN YA İ MAM HÜ SE YİN
 PİR İ MAM HÜ SE YİN SE FİLİ SA DI Ğİ.....M GÖN LÜ MÜN ZA Rİ VAR
 HER DEM KAN AĞ LA SAM BE.....N DE YE Rİ VAR AH SE NİN DERT LE RİN
 YA İ MAM HÜ SE YİN AH SE NİN DERT LE Rİ...N YA İ MAM HÜ SE Yİ.....N
 PİR İ MAM HÜ SE Yİ.....N

-1-
İMAM LARIN YAŞI YAŞI ÇAĞLATAN
AH SENİN DERTLERİN YA İMAM HÜSEYİN
KERBELA ÇÖLÜNDE KANI ÇAĞLATAN
AH SENİN DERTLERİN YA İMAM HÜSEYİN PİR İMAM HÜSEYİN

İPTİDA MEYDANIN HÜR ŞEHİT AŞKI
GÖKTE MELEK EDER KANLA YAŞ SAÇTI
YETMİŞÜÇ PERİ VARHEP ŞEHİT DÜŞTÜ
AH SENİN DERTLERİN YA İMAM HÜSEYİN PİR İMAM HÜSEYİN

-2-
KANA BOYANMIŞTIR NESLİ PEYGAMBER
NEREDE ZÜLFÜKAR ORDADIR HAYDAR
ÖLÜNCE HAZRETİ FADİME'YLE KAMBER
AH SENİN DERTLERİN YA İMAM HÜSEYİN PİR İMAM HÜSEYİN

ŞEHİT DÜŞTÜ İMAM LARIN SERDARI
ARŞA ÇIKTI EHLİBEYTİN AVAZI
TAKTİRDE YAZILMIŞ YAZILAN YAĞI
AH SENİN DERTLERİN YA İMAM HÜSEYİN PİR İMAM HÜSEYİN
SEFİLİ SADİĞİM GÖNLÜMÜN ZARI VAR
KERBELADA EHLİBEYTİN NURU VAR
HERDEM KAN AĞLASAM BENDE YERİ VAR
AH SENİN DERTLERİN YA İMAM HÜSEYİN PİR İMAM HÜSEYİN

3.2.14. Kerbela Yastadır

SÖZ
AŞIK GÜLABİ

MÜZİK
AŞIK GÜLABİ

YÖRESİ

KIMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

KERBELA YASTADIR

SÜRE: ♩:100

SAZ.....

MER VAN ET Tİ ĞİN DEN U TA... N KER BE LA GAM DA YAS TA DIR

ŞE HIT DÜŞ TÜ ŞA HI MER DAN

KER BE LA GAM DA YAS TA DI.....R

-1-
MERVAN ETTİĞİNDEN UTAN
KERBELA GAMDA YASTADIR
ŞEHİT DÜŞTÜ ŞAH-I MERDAN
KERBELA GAMDA YASTADIR

-2-
ÜMMÜ GÜLSÜM BAK ZEYNEPE
CAN DAYANMAZ BU ZULUMA
SU VERMEZLER HÜSEYİN'E
KERBELA GAMDA YASTADIR

-3-
KARA YAZILMIŞ YAZISI
YÜREKTEN ÇIKMAZ ACISI
FATMA ANA'NIN KUZUSU
KERBELA GAMDA YASTADIR

-4-
HARMELET ATIYOR OKU
KESİLDİ FIRAT'IN SUYU
YASTA EHLİBEYT SOYU
KERBELA GAMDA YASTADIR

-5-
FADİME'NİN AL KINASI
OKLADILAR ALİ ABBASI
KAN AĞLIYOR CAN LEYLA'SI
KERBELA GAMDA YASTADIR

-6-
GÜLABİ ÖZÜN DİDARDA
MELEKLER DURDU DUAYA
SAÇIN YOLDU FATMA ANA
KERBELA GAMDA YASTADIR

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Hüseyni

Usul: Eser 6/4'lük ve 4/4'lük Karma(Düzensiz) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 10 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Acem, Tiz Fa diyez 3, Gerdaniye.

Şekil 14. “Kerbela Yastadır” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser Saz bölümüyle başlamaktadır. Dügâh perdesiyle başlayan bu bölümde öncelikle Si bemol 2 perdesinde asma karar verilmiştir. Sonrasında ise inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Gerdaniye perdesi ile başlayan söz bölümünde ise eser Gerdaniye ve Çargâh perdeleri civarında inici bir şekilde seyrederken Hüseyni ve Çargâh perdeleri gösterilerek Dügâh perdesinde karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüseyni makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.15. Bugün Matem Günü Geldi

SÖZ
ŞAH HATAYI

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

SÜRE: ♩ :85

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

BUGÜN MATEM GÜNÜ GELDİ

SAZ.....

BU GÜN MA TE-M GÜ NÜ GEL Dİ AH HÜ SEY Nİ-M

VAH HÜ SEY Nİ-M SE NİN DER Dİ-N BA-Ğ RI-M DE-L Dİ SE NİN DER DİN

BA-Ğ RI-M DE-L Dİ A HÜ SEY Nİ-M VAH HÜ SE-.....Y NİM ŞE HIT DÜŞ MÜŞ

ŞA HI MER DAN ŞAH HÜ SE-Y Nİ-M CAN HÜ SEY NİM ŞE HIT DÜŞ MÜŞ

ŞA HI MER DAN ŞAH HÜ SE Nİ-M CAN HÜ SEY NİM

-1-
BUGÜN MATEM GÜNÜ GELDİ
AH HÜSEYN'İM VAH HÜSEYN'İM
SENİN DERDİN BAĞRIM DELDİ
AH HÜSEYN'İM VAH HÜSEYN'İM

BAĞLANTI ŞEHİT DÜŞMÜŞ ŞAH-I MERDAN
ŞAH HÜSEYN'İM CAN HÜSEYN'İM

-2-
KERBELA'NIN ÖNÜ DÜZDÜR
GECELER BANA GÜNDÜZDÜR
ŞAH KERBELA'DA YALNIZDIR
AH HÜSEYN'İM VAH HÜSEYN'İM

BAĞLANTI

-3-
ŞAH HÜSEYN'İN ATTAN DÜŞTÜ
YEZİD GELİP KANIN İÇTİ
ATI MEDİNE'YE KAÇTI
AH HÜSEYN'İM VAH HÜSEYN'İM

BAĞLANTI

-4-
KERBELA'NIN YAZILARI
ŞEHİT DÜŞTÜ GAZİLERİ
FATMA ANA KUZULARI
AH HASAN'İM VAH HÜSEYN'İM

BAĞLANTI

-5-
KERBELA'NIN ÖNÜ YONCA
YONCA KALKMIŞ DİZ BOYUNCA
ŞAH HATAYIM KATARINCA
AH HÜSEYN'İM VAH HÜSEYN'İM

BAĞLANTI

3.2.16. Medet

SÖZ
KEMAL EROĞLU

MÜZİK
ERDAL ERZİNCAN

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DÜRMAZ

MEDET

SÜRE: ♩:110

§ SAZ.....

A RA DIM DER Dİ MİN DER MA
Nİ YOK TU.....R ME DET SEN DEN YE TİŞ YA İ MAM HÜ SE YİN
FE LE Ğİ NE...N DER Dİ DE VA MIZ ÇOK TU R ME DET SEN DEN YE TİŞ PİR İ MAM
HÜ SE Yİ.....N FE LE Ğİ NEN DER Dİ DE VA
MIZ ÇOK TUR ME DET SEN DEN YE TİŞ PİR İ MAM

-2-
MEDET

HÜ SE Yİ.....N

3

TURNA LA RA HA BER SAL DIM YÜ CE DEN YAR YÜ CE DEN

3

BİRCE VAP BEK LE DIM MİM DEN HE CE DEN YAR HE CE DEN

3

HİÇ HA BE RİM YOK TUR DÜN DEN

3

GE CE DE.....N ME SEN DEN YE YİŞ YA İ MAM HÜ SE Yİ.....N

3

HİÇ HA BE RİM YOK TUR DÜN DEN

3

GE CE DE.....N ME DET SEN DEN YE TİŞ YA İ MAM HÜ SE Yİ.....N

3

3

-1-

ARADIM DİRDİMİN DERMANI YOKTUR
MEDET SENDEN YETİŞ YA İMAM HÜSEYİN
FELEĞİNİN DİRD-İ DEVAMIZ ÇOKTUR
MEDET SENDEN YETİŞ YA İMAM HÜSEYİN

TURNALARA HABER SILDIM YÜCEDEN
BİR CEVAP BEKLEDİM MİMDEN HECEDEN
HİÇ HABERİM YOKTUR DÜNDEN GECEDEN
MEDET SENDEN YETİŞ YA İMAM HÜSEYİN

-2-

YÜCE DAĞ BAŞINI MEKAN EYLEDİM
KURDA KUŞA MÜŞKÜL HALİM SÖYLEDİM
BİLMEM Kİ BEN SANA NE İŞ EYLEDİM
MEDET SENDEN YETİŞ YA İMAM HÜSEYİN

KAHPE FELEK KAPIMIZI ÇALMADAN
AZRAİL GELİP VANIMIZ ALMADAN
EROĞLU'YUM ÖLÜP TOPRAK OLMADAN
MEDET SENDEN YETİŞ YA İMAM HÜSEYİN

3.2.17. Muhammed'in Bahçesinde

SÖZ
KUL HÜSEYİN

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCANDURMAZ

MUHAMMED'İN BAHÇESİNDE

SÜRE: ♩:116

SAZ.....

MU HAM ME DİN BAH ÇE SİN DE SEL Vİ ÇI NA RİM A Lİ DIR
TA E ZEL DEN VU CU DUM DA CAN DA DA MA RİM A Lİ Dİ.....R
CAN DA DA MA RİM A Lİ DIR HU DEY HU DE.....Y HU DE.....Y HU DEY
HU DEY HU DEY HU DEY HU DEY CAN DA DA MA
RİM A Lİ Dİ.....R CAN DA DA MA RİM A Lİ DIR

-1-
MUHAMMED'İN BAHÇESİNDE
SEL Vİ ÇINARIM ALI'DIR
TA EZELDEN VUCUDUMDA
CANDA DAMARIM ALI'DIR

-2-
İNDİMDE ŞEMAL ELİNDE
İMAM HASAN'IN DİLİNDE
ŞAH HÜSEYİN'İN YOLUNDA
BELDE KEMERİM ALI'DIR

-3-
ZEYNEL'İ ZINDANA TIKAN
ŞAH BAKIR'A KIRIŞ TAKAN
GÜL OLUP TA İRFAN KOKAN
İMAM CAFER'İM ALI'DIR

-7-
KUL HÜSEYİN HAKK'A YALVAR
SEVDİCEĞİM ALI SELVER
NUR OLMUŞ ALEMDE PARLAR
ŞEMS-I KAMERİM ALI'DIR

-4-
AH ZALIM KALMAYA SİZE
KAZIMA ETTİNİZ CEZA
HORASANDAN MUSA RIZA
SIRDA NİHANIM ALI'DIR

-5-
TAKI'DIR GÖZÜMÜZ AÇAN
NAKI'DIR MÜŞKÜLLER SEÇEN
ASKERİ'DİR MEY'İN İÇEN
SAKI PINARIM ALI'DIR

-6-
BU İŞLER BÖYLE Mİ OLACAK
ALEM NUR İLE DOLACAK
MEHDI DEDEM VAR GELECEK
HAN-I MEKANIM ALI'DIR

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 6/8'lik usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 6 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva.

Şekil 17. “Muhammed’in Bahçesinde” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Rast ve Neva perdeleri arasındaki seyir ile başlayan bu bölümde Si bemol 2 ve Çargâh perdeleri gösterildikten sonra inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Rast perdesiyle başlayan söz bölümünde ise yine aynı şekilde Si bemol 2 ve Çargâh perdeleri gösterildikten sonra inici bir hareketle Dügâh perdesinde karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

-2-
YETİŞ CARIMIZA İMAM HÜSEYİN

DO.....ST DOST

-1-
MUHAMMED ALİNİN ÇEŞMİ ÇERAĞI
ERENLER BAĞININ BİR GÜLÜ BAĞI
CIĞERLER PARESİ GÖNÜL DURAĞI
GEL DİNİM İMANIM İMAM HÜSEYİN
YETİŞ CARIMIZA İMAM HÜSEYİN

HÜSEYİN HÜSEYİN CANIM HÜSEYİN PİR'İM HÜSEYİN
BAĞLANTI YARALARIN BENDE İMAM HÜSEYİN
YARALARIN CANDA CANDA İMAM HÜSEYİN

-2-
AKAN SULAR GİBİ AKASIM GELMEZ
ŞEHRİNE GİRERSEM ÇIKASIM GELMEZ
CAHİLİN YÜZÜNE BAKASIM GELMEZ
GEL DİNİM İMANIM İMAM HÜSEYİN
YETİŞ CARIMIZA İMAM HÜSEYİN

BAĞLANTI

-3-
SENİN AŞIKLARIN YANAR YAKILIR
ONİKİ İMAM KATARINA KATILIR
BUNDA MÜNKİRLERE LANET OKUNUR
GEL DİNİM İMANIM İMAM HÜSEYİN
YETİŞ CARIMIZA İMAM HÜSEYİN

BAĞLANTI

-4-
PİR SULTANIM EYDÜR ERENLER NERDE
ÇALISIZ KAYASIZ BİR SAHRA YERDE
KERBELA ÇÖLÜNDE KANDİLDE NURDA
GEL DİNİM İMANIM İMAM HÜSEYİN
YETİŞ CARIMIZA İMAM HÜSEYİN

BAĞLANTI

Karar Perdesi: Çargâh

Güçlüsü: Gerdaniye

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 9 perde kullanılmıştır; Rast, Dügâh, Buselik, Çargâh, Neva, Hüseyini, Acem, Gerdaniye, Muhayyer.

Şekil 18. “Yetiş Carımıza İmam Hüseyin” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Buselik perdesi ile başlayan bölümde öncelikle Hüseyini perdesi gösterilerek inici bir hareketle Rast perdesine kadar inilmiştir. Sonrasında Hüseyini perdesiyle başlayan çıkıcı hareketle Acem perdesi vurgulanmıştır. Son olarak Muhayyer perdesinden başlayan inici hareketle sırasıyla Neva, Hüseyini ve Çargâh perdeleri vurgulanarak Rast perdesine kadar inilmiştir. Rast perdesinden çıkıcı bir hareketle seyre başlayan söz bölümünde ise öncelikle Acem perdesine kadar çıkılrsa da daha sonra inici bir hareketle Rast perdesine kadar inilmiştir. Eserin sonunda alışılmışın dışında bir bitiş cümlesi bulunmaktadır. Normalde karar sesi ile bitmesi beklenen eser Acem perdesi ile bitirilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Çargâh makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.19. Yıllar Yılı

SÖZ
ABDAL PİR HÜNKAR

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

SÜRE: ♩ :80

YILLAR YILI

SAZ.....

YIL LAR YI LI HAS RE TI Nİ ÇE KE Rİ-M
YA ZI LAN MI GE LİR YA.....R YA.....R SAĞ O LAN BA ŞA
SE NİN HAS RE TİN DE.....N A LI A LI OL DUK DI VA NE

YOL LAR BE Nİ ŞAH HÜ SEY NE GÖ TÜRÜN
DA HA NE LİR GE LİR.....R BU GA RIP BA ŞA
A KIL ER MEZ OL DU ZA LİM İ Şİ NE

AĞ LAR AĞ LA-R GÖZ YA Şİ MI DÖ KE Rİ-M
Pİ RİM ME DE.....T EY LE A LI ALİ GEL YE TİŞ BA NA
KER BE LA ÇÖ LÜN DE A LI ALİ BU SIR RI DE ME

SEL LER BE Nİ KER BE LA YA GÖ TÜRÜN
YOL LAR BE Nİ " " " "
YOL LAR BE Nİ ŞAH HÜ SEY NE " " " "

-2-
YILLAR YILI

HEY DOST GÖ TÜRÜ.....N
" " " " " "

-1-
YILLAR YILI HASRETİNİ ÇEKERİM
YOLLAR BENİ ŞAH HÜSEYİNE GÖTÜRÜN
AĞLAR AĞLAR GÖZ YAŞIMI DOKERİM
SELLER BENİ KERBELA'YA GÖTÜRÜN

-2-
YAZILAN MI GELİR YAR YAR SAĞ OLAN BAŞA
DAHA NELER GELİR YAR YAR BU GARIP BAŞA
PİRİM MEDET EYLE ALI ALI GEL GETİŞ BANA
YOLLAR BENİ KERBELA'YA GÖTÜRÜN

-3-
SENİN HASRETİNDEN ALI ALI OLDUM DİVANE
AKIL ERMEZ OLDU YAR YAR ZALİM İŞİNE
KERBELA ÇÖLÜNDE ALI ALI BU SIRRİ DEME
YOLLAR BENİ ŞAH HÜSEYNE GÖTÜRÜN

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 7 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyini.

Şekil 19. “Yıllar Yılı” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümü ile başlamaktadır. Dügâh perdesiyle başlayan bu bölümde sırasıyla Neva, Hüseyini ve tekrar Neva perdesi duyurularak inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Neva perdesinin ağırlıklı olarak vurgulandığı söz bölümünde ise inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiş ve bu perdede karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.20. Kербela Destanı

SÖZ
HASAN KAPLANI

MÜZİK
MUSA EROĞLU

YÖRESİ
YOZGAT

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

KERBELA DESTANI

SÜRE: 1:105

SAZ.....

YÜ RE Ğİ Mİ PAR ÇA PA--R ÇA A YIR DI.....N
Bİ Rİ YO LA ÇIK TI ŞAM DI YA Rİ NA

Bİ Rİ KER BE LA Nİ ÇÖ LÜN DE KAL DI
Bİ Rİ MU A Vİ YE E LİN DE KAL DI

Bİ Rİ GİT Tİ HA CI BEK TAŞ YUR DU NA TA KI LIP TA E RE.....N LE RİN AR DI NA

Bİ Rİ PİR SUL TA Nİ.....N DÜŞ TÜR DER Dİ NE

Bİ Rİ Hİ ZİR PA ŞA E LİN DE KAL DI

SAZ.....

Bİ Rİ BÖRK LÜ CEY LE..N YA NAR KEN KÖ ZE
Bİ Rİ NA ZİM İ LE..N GEL Dİ GÖZ GÖ ZE

-2-

KERBELA DESTANI

Bİ Rİ BED RET TIN LE VAR DI SE RE ZE
Bİ Rİ O ZAN LA Rİ...N Dİ LİN DE KAL DI

Bİ Rİ DAL GA SIN DA KA RA DE Nİ Zİ.....N Bİ Rİ Nİ NE Sİ Mİ

AR DI NA YÜZ DÜ

KAN DER YA LA RIN DA Bİ Rİ Nİ E Zİ.....P Bİ Rİ Kİ ZİL DE RE

YO LUN DA KAL DI

-1-

YÜREĞİMİ PARÇA PARÇA AYIRDIN
BİRİ KERBELA'NIN ÇÖLÜNDE KALDI
BİRİ YOLA ÇIKTI ŞAMDIYARINA
BİRİ MUAVİYE ELİNDE KALDI

BİRİ GİTTİ HACI BEKTAŞ YURDUNA
TAKILIPTA ERENLERİN ARDINA
BİRİ PİR SULTANIN DÜŞTÜ DEDİNE
BİRİ HİIR PAŞA ELİNDE KALDI

BİRİ BÖRKLÜCEYLEN YANARKEN KÖZE
BİRİ BEDRETTİN'LE VARDI SEREZE
BİR NAZIM İLE GELDİ GÖZ GÖZE
BİRİ OZANLARIN DİLİNDE KALDI

BİRİ DALGASINDA KARADENİZ'İN
BİRİNİ NESİMİ ARDINA YÜZDÜ
KAN DERYALARINDA BİRİNİ EZİP
BİRİ KIZILDERE YOLUNDA KALDI

-2-

BİRİ SIR VERMEYİP SERİNDEN OLDU
BİRİ ÇİÇEK İDİ MUNZURDA SOLDU
BİRİ YILDIZ GİBİ GÖZDEN KAYBOLDU
BİRİ NURHAKLARIN GÖLÜNDE KALDI

BİRİ DEDİ SAYILMAYIZ PARMAKLA
BİRİ DEDİ TÜKENMEYİZ KIRMAKLA
BİRİ DEDİ ÖLÜRMÜYÜM VURMAKLA
BİRİ CAN AĞACININ DALINDA KALDI

BİRİ DEDİ UNUTTUN MU MARAŞI
ORDA AKTI MAZLUMLARIN GÖZYAŞI
BİRİ İLERİYE YÜRÜTTÜ BAŞI
BİRİ BEDENİMİN SOLUNDA KALDI

BİRİ KARANLIKTAN ÇIKTI BAĞIRIR
BİR CANLI AYDINLIĞA SEVİNİR
BİRİ YUNUS İLE HAKKI ÇAĞIRIR
BİRİ KAPLANI'NIN TELİNDE KALDI

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 9/8'lik (2+2+2+3) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 12 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyini, Tiz Fa diyez 3, Gerdaniye, Muhayyer, Tiz Si bemol 2, Tiz Çargâh.

Şekil 20. “Kerbela Destanı” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Neva perdesiyle başlanan bu bölümde inici ve sekvensli bir hareketle sırasıyla Neva, Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri vurgulanarak Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Fa diyez 3 perdesiyle başlayan söz bölümünde öncelikle Çargâh perdesi vurgulanarak Dügâh perdesinde kalınmıştır. Daha sonra Neva perdesi gösterilerek Dügâh perdesine tekrar inilmiştir. Tiz Fa diyez 3 perdesinden çıkıcı bir hareketle Muhayyer perdesinde kalınarak Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen son cümle ise inici bir hareketle Neva perdesini göstererek Dügâh perdesinde karar vermiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.21. Ya Hüseyin Deyu

SÖZ
KUMRU DILBER

MÜZİK
KUMRU DILBER

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

SÜRE: J :85

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

YA HÜSEYİN DEYU

SE HER YE Lİ ŞA HA DOĞ RU E Sİ YO...R AŞ KA TE Şİ DİZ LE
KU RUL DU E REN LE...R HAK KIN SOF RA Sİ Yİ YEN LER DÖN SÜ...N
GIY MIŞ GÖK Mİ SA LI AT LAS LI BA Sİ NUR ÜS TÜ NE KON MU...Ş
KUM RU DİL BER İÇ TE...N İ ÇE YA NI YO...R A BU KEV SER Vİ SA

Rİ Mİ KE Sİ YO...R HEY DOST KE Sİ YOR HÜ SE YİN KAN RE VA...N
ÇAR KI DEV RA NI ÇAR KI DEV RA NI KOP TU TUR NA LAR DA...N
TAH TI RE VA NI TAH TI RE VA NI GA TAR LAN MIŞ ŞA HI...N
ME İR A KI YO...R HEY DOST A KI YOR DOĞ MUŞ ŞA HIM YİL Dİ...Z

YE...R DE YA TI YO...R TOP RAK YAS TAN AĞ LA...R YA HÜ SE YİN DE YU
HÜSE YİN Nİ DA Sİ ÇÖL LER YAS TAN AĞ LA...R YA HÜ SE YİN DE YU
GÜ ZEL KER VA Nİ ZA HIR BA TIN AĞ LA...R YA HÜ SE YİN DE YU
Gİ Bİ PAR LI YO...R ÜR YAN HI ZİR AĞ LA...R YA HÜ SE YİN DE YU

-1-

SEHER YELİ ŞAHA DOĞRU ESİYOR
AŞK ATEŞİ DİZLERİMİ KESİYOR HEY DOST KESİYOR
HÜSEYİN KAN REVAN YERDE YATIYOR
TOPRAK YASTAN AĞLAR YA HÜSEYİN DEYU

-2-

KURULDU ERENLER HAKKIN SOFRASI
YİYENLER DÖNSÜN ÇARKI DEVRANI ÇARKI DEVRANI
KOPTU TURNALARDAN HÜSEYİN NİDASI
ÇÖLLER YASTAN AĞLAR YA HÜSEYİN DEYU

-3-

GIYMIŞ GÖK MİSALİ ATLAS LİBASI
NUR ÜSTÜNE KONMUŞ TAHTI REVANI TAHTI REVANI
GATARLANMIŞ ŞAHİN GÜZEL KERVANI
ZAHİR BATIN AĞLAR YA HÜSEYİN DEYU

-4-

KUMRU DİLBER İÇTEN İÇE YANIYOR
ABU KEVSER VİSA MERİ AKIYOR HEY DOST AKIYOR
DOĞMUŞ ŞAHİM YILDIZ GİBİ PARLIYOR
ÜRYAN HIZIR AĞLAR YA HÜSEYİN DEYU

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Hüseyni

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 6 perde kullanılmıştır; Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Acem.

Şekil 21. "Ya Hüseyin Deyu" İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser söz bölümüyle başlamaktadır. Çargâh perdesiyle başlayan bu bölümde Hüseyni perdesinden başlayarak inici ve sekvensli bir hareketle sırasıyla Hüseyni, Neva, Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri kullanılarak Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Daha sonra Neva perdesi ile başlanarak inici bir hareketle Dügâh perdesinde karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüseyni makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.22. Kербela ölünden Sakin Mi Geldin

SÖZ
DEDEMOĞLU

MÜZİK

YÖRESİ
URFA / KISAS

KIMDEN ALINDIĞI

SÜRE: 1:30

DERLEYEN
DERTLİ DİVANİ
(VELİ AYKUT)

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

KERBELA ÇÖLÜN DEN SAKİN Mİ GELDİN

SAZ.....

KER BE LA Ö LÜN DEN SA KİN Mİ GEL DİN NE YA MAN FIR KAT LI

Ö TER SİN TUR NAM İ MA...M A LI KA TA RI NA U YU BAN

KIRK LA RIN SE MA HIN TU TA SI...N TUR NAM

KIRK LAR SE NİN İ LE Bİ LE Dİ...R Bİ LE

YE Dİ LE RİN KA NİN KO MA YE...N KOL LAR OL HI ZİR NE Bİ DEN

YAR DIM CI...N O LA GÜ RU HU NA Cİ YE YE TE Sİ...N TUR NAM

§

GÜ RU HU NA Cİ YE YE TE Sİ...N DUR NA..M

EV VE...L BA HAR YAZ A
A LI NİN A VA ZI
DE DEM OĞ LU DUR MUŞ

-2-

KERBELA ÇÖLÜNDEN SAKİN Mİ GELDİN

LA RI DO ĞAN DA SE MAH TU TU...P GÖK YÜ YÜ NE A ĞAN DA
 SEN DE BU LUN DU NE YA MAN Ö TER SİN BAĞ RIM DE LİN Dİ
 HAD Dİ Nİ YA ZA.....R O TUR MUŞ AK DE VIN BEN Dİ Nİ ÇÖ ZER

YAV RU ŞA Hİ...N TEL LE Rİ NE DE ĞEN DE A Lİ...M DOST DOST Dİ YE
 OL PİR DEN BİR HA BER AL DA GE...L ŞİM Dİ GÖN LÜ ĞÜ MÜN GA Mİ Nİ
 MEC NUN LEY LA İ ÇİN ÇÖ LE Rİ GE ZER CAN VER Kİ CA NA NA

Ö TE Sİ...N TUR NAM A Lİ.....M DOST DOST Dİ YE Ö TE Sİ...N TUR NAM
 A TA Sİ...N TUR NAM GÖN LÜ MÜN GA Mİ Nİ A TA Sİ...N TUR NAM
 YE TE Sİ...N TUR NAM CAN VER Kİ CA NA NA YE TE Sİ...N TUR NAM

-1-
 KERBELA ÇÖLÜNDEN SAKİN Mİ GELDİN
 NE YA MAN FIRKATLI ÖTERSİN TURNAM
 İMAM ALİ KATARINA UYUBAN
 KIRKLARIN SEMAHIN TUTASIN TURNAM

-2-
 KIRKLAR SENİN İLE BİLEDİR BİLE
 YEDİLERİN KANIN KOMAYIN KOLLAR
 OL HIZIR NEBİ'DEN YARDIMCIN OLA
 GÜRUH-U NACİYE YETESİN TURNAM

-3-
 EVVEL BAHAR YAZ AYLARI DOĞANDA
 SEMAH TUTUP GÖK YÜZÜNE AĞANDA
 YAVRU ŞAHİN TELLERİNE DEĞENDE
 ALİM DOST DOST DIYE ÖTESİN TURNAM

-4-
 ALİ'NİN AVAZI SENDE BULUNDU
 NE YAMAN ÖTERSİN BAĞRIM DELİNDİ
 OL PİR'DEN BİR HABER ALDA GEL ŞİMDİ
 GÖNLÜMÜN GAMINI ATASIN TURNAM

-5-
 DEDEM OĞLU DURMUŞ HADDİNİ YAZAR
 OTURMUŞ AK DEVİN BENDİNİ ÇÖZER
 MECNUN LEYLA İÇİN ÇÖLLERİ GEZER
 CAN VER Kİ CANANA YETESİN TURNAM

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 7 perde kullanılmıştır; Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Gerdaniye.

Şekil 22. “Kerbela Çölünden Sakin Mi Geldin” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Bu bölüm Neva perdesi ile başlayıp Si bemol 2 perdesi ile biten ezginin 4 kez tekrarlanmasıyla oluşmuştur. Rast perdesiyle başlayan söz bölümü ise öncelikle Neva perdesi ve Si bemol 2 perdesi civarında seyretmektedir. Daha sonra Neva perdesinin ardından çıkıcı bir hareketle Gerdaniye perdesi gösterilmiştir. Son olarak Neva perdesinden inici bir hareketle Si bemol 2 perdesine kadar inilmiştir. Eserin Dügâh perdesinde bitmesi beklenirken şaşırtıcı bir şekilde Çargâh perdesinde bitirilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser her ne kadar Çargâh perdesinde bitirilmiş olsa da ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir. Buradan hareketle Türk halk müziğindeki eserlerin illa buldukları makam dizilerinin karar sesleri ile bitirilmelerinin bir zorunluluk olmadığını söyleyebiliriz.

3.2.23. Kerbela Çölünde İmam Hüseyin

SÖZ
UGUR İŞILAK

MÜZİK
UGUR İŞILAK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

KERBELA ÇÖLÜNDE İMAM HÜSEYİN

SÜRE: 1:120

SAZ.....

RE SU LÜN GÖZ NU RU

SE HİT LER ŞA HI KER BE LA ÇÖ LÜ.....N DE İ MAM HÜ SE

Yİ.....N MAH ZUN YÜ RE.....K LE-R DE DU YU LUR A HI

KER BE LA ÇÖ LÜ-N DE İ MA-M HÜ SE Yİ.....N KE R BE LA ÇÖ

LÜ-N DE İ MAM HÜ SE YİN MAH ZUN YÜ RE...K

LE-R DE DU YU LUR A HI KER BE LA ÇÖ LÜ-N DE

-2-

KERBELA ÇÖLÜNDE İMAM HÜSEYİN

-1-

RESUL'ÜN GÖZ NURU ŞEHİTLER ŞAHI
 KERBELA ÇÖLÜNDE İMAM HÜSEYİN
 MAHZUN YÜREKLERDE DUYULUR AHI
 KERBELA ÇÖLÜNDE İMAM HÜSEYİN

-2-

ALDIĞI DAVETLE MENZİLE VARDI
 YEZİD'İN ORDUSU ETRAFI SARDI
 KILIÇLAR MIZRAKLAR BAĞRINI YARDI
 KERBELA ÇÖLÜNDE İMAM HÜSEYİN

-3-

GÜL KOKULU GÖĞSÜ BULANDI KANA
 İNSAN OLAN NASIL KIYAR BU CANA
 CEVAP VERİN EHLİBEYT'İN AŞKINA
 KERBELA ÇÖLÜNDE İMAM HÜSEYİN

-4-

O MAZLUM OLANIN SELAMETİYDİ
 ŞAHADETİ EN SON KERAMETİYDİ
 MUHAMMED ALİ'NİN EMANETİYDİ
 KERBELA ÇÖLÜNDE İMAM HÜSEYİN

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Hüseyni

Usul: Eser 7/8'lik (3+2+2) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 11 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Acem, Tiz Fa diyez 3, Gerdaniye, Muhayyer.

Şekil 23. “Kerbela Çölünde İmam Hüseyin” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Neva perdesiyle başlayan bu bölümde inici bir hareketle sırasıyla Hüseyni, Neva ve Si bemol 2 perdeleri duyurularak Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Neva perdesiyle başlayan söz bölümünde ise öncelikle Neva perdesinden çıkıcı bir hareketle Gerdaniye ve Muhayyer perdeleri gösterilmiştir. Daha sonra Hüseyni perdesiyle başlayarak inici bir seyirle sırasıyla Hüseyni, Neva, Çargâh ve Si bemol 2 perdesi duyurularak Dügâh perdesinde karar verilmiştir. Bazı cümlelerde Neva perdesindeki kalışlar nedeniyle Dügâh, Si bemol 2, Çargâh ve Neva seslerinden oluşan Uşşak Makamı dizisi çeşni olarak kullanılmıştır.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüseyni makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.24. Ah Hüseyin Vah Hüseyin

SÖZ
DEDEMOĞLU

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DÜRMAZ

AH HÜSEYİN VAH HÜSEYİN

(MUHAMMEDİ EĞER CANDAN SEVERSEN)

SÜRE: ♩:120

HAS NEN Nİ NEN NEN Nİ DOST NEN Nİ NEN Nİ Ö.....M RÜ..M Ö.....M RÜ..M

Ö.....M RÜ..M Ö.....M RÜ.....M Ö.....M RÜ..M Ö.....M RÜM NE...N Nİ

NE...N Nİ NE...N Nİ HA NEN Nİ MU HAM MED İ E ĞER
DE DEM GO LU HA...K TAN

CAN DAN SE VE...R SE...N Ö.....M RÜ..M Ö.....M RÜ..M Ö.....M RÜ..M Ö.....M RÜ..M
BUL DUK DER MA Nİ "

Ö.....M RÜ..M ÖM RÜM VA RIN CA BİR TEL VE...R A Lİ YE TUR NAM
" " " " " KUF FAR DER YA SIN DA BUL DUK İ MA Nİ

HA SAN HÜ SE YİN DE...N İM DAT U MAR SAN VA RIN CA BİR TEL VER
SE VER SEN MEH Dİ Yİ SA HİP ZA MA Nİ "

A Lİ YE TUR NAM Ö.....M RÜ..M Ö.....M RÜ..M Ö.....M RÜ..M Ö.....M RÜ.....M Ö.....M RÜ..M

Ö.....M RÜM NE...N Nİ NE...N Nİ NE...N Nİ HA NEN Nİ

-2-

AH HÜSEYİN VAH HÜSEYİN

The musical score consists of five staves of music in 2/4 time. The key signature is one flat (B-flat). The first staff begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with several triplet markings (indicated by a '3' above the notes). The second staff continues the melody with similar rhythmic patterns. The third and fourth staves show a more complex rhythmic structure with sixteenth notes and eighth notes. The fifth staff concludes the piece with a double bar line and a repeat sign (a circled 'S').

-1-

HAS NENİ NENİ DOST NENİ NENİ
ÖMRÜM ÖMRÜM NENİ NENİ NENİ HA NENİ

MUHAMMEDİ EĞER CANDAN SEVERSEN
VARINCA BİR TEL VER ALİYE TURNAM
HASAN HÜSEYİN'DEN İMDAT UMARSAN
VARINCA BİR TEL VER ALİYE TURNAM

-2-

DEDEMOĞLU HAKTAN BULDUK DERMANI
KUFFAR DERYASINDA BULDUK İMANI
SEVERSEN MEHDİ'Yİ SAHİP ZAMANI
VARINCA BİR TEL VER ALİYE TURNAM
ÖMRÜM ÖMRÜM NENİ NENİ NENİ HA NENİ

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 5/8'lik (2+3) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 7 perde kullanılmıştır; Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyini, Tiz Fa diyez 3, Gerdaniye.

Şekil 24. “Ah Hüseyin Vah Hüseyin” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Alanı

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser söz bölümüyle başlamaktadır. Dügâh perdesiyle başlayan bu bölümde öncelikle eser Dügâh ve Çargâh perdeleri civarında seyretmektedir. Daha sonra Gerdaniye perdesinden başlayarak inici ve sekvensli bir hareketle sırasıyla Gerdaniye, Tiz Fa diyez 3, Hüseyini, Neva, Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Son olarak Gerdaniye perdesiyle başlayan ve Dügâh perdesine kadar uzanan inici ve sekvensli bir hareketin ardından Çargâh perdesi vurgulanarak inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiş ve bu perdede karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.25. Su Deyi Su Deyi

SÖZ

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI
AŞIK ERENİ

SÜRE: ♩:120

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

SU DEYİ SU DEYİ

SAZ.....

KUD RET LEV HIM DE KI KA LEM KUD RET LEV HIM DE KI KA LEM YAZ MIŞ SU DE
Yİ SU DE Yİ ŞAH HÜ SE YİN KER BE LA Yİ
ŞAH HÜ SE YİN KER BE LA Yİ GEZ MİŞ SU DE Yİ SU DE Yİ
CAN LAR CAN LAR Bİ ZİM CA-N LAR CAN LAR CAN LAR
Bİ ZİM CA-N LAR YAZ MIŞ SU DE Yİ SU DE Yİ

-1-

KUDRET LEVHİMDEKİ KALEM YAZMIŞ SU DEYİ SU DEYİ
ŞAH HÜSEYİN KERBELA'YI GEZMİŞ SU DEYİ SU DEYİ
CANLAR CANLAR BİZİM CANLAR YANMIŞ SU DEYİ SU DEYİ

-2-

ÇEKİP ORDUSUN GELİNCE ŞAH'IN CEMALIN GÖRÜNCE
HÜR ŞEHİT MEYDANA ÖNCE GİRMIŞ SU DEYİ SU DEYİ
CANLAR CANLAR BİZİM CANLAR YANMIŞ SU DEYİ SU DEYİ

-3-

ALİ ASKER MUHZUN ÇAĞINDA KERBELA'NIN SANÇAĞINDA
BABASINN KUCAĞINDA YANMIŞ SU DEYİ SU DEYİ
CANLAR CANLAR BİZİM CANLAR YANMIŞ SU DEYİ SU DEYİ

-4-

ZEYNEP KASIM ŞALLARINI KOKLAMADIM GÜLLERİNİ
ABBAS İKİ KOLLARINI VERMİŞ SU DEYİ SU DEYİ
CANLAR CALAR BİZİM CANLAR YANMIŞ SU DEYİ DEYİ

-5-

MUHAMMED'İN TORUNUNU FATİMA'NIN GÖZ NURU
ZALİM ŞİMİR HÜSEYİN'İ KESMİŞ SU DEYİ SU DEYİ
CANLAR CANLAR BİZİM CANLAR HAK İÇİN YANMIŞTIR ONLAR DOST

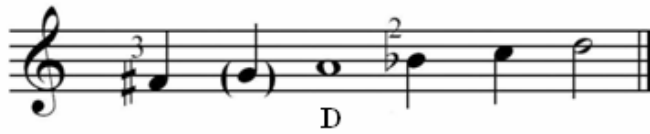

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 2/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 6 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva.

Şekil 25. “Su Deyi Su Deyi” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Çargâh perdesi ile başlayan bu bölümde inici bir hareketle sırasıyla Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Söz bölümünde ise yine Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri gösterilerek inici bir hareketle Dügâh perdesine inilerek bu perdede karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eserde Neva perdeleri sadece çarpma olarak kullanılmıştır. Fakat eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisi hissini verdiği için Uşşak Makamı dizisiyle adlandırılması doğru olacaktır.

3.2.26. Kerbela (Hasan'ım Ağı İçti)

SÖZ
KAĞIZMANLI AŞIK CEMAL HOCA

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

SÜRE: ♩:120

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

KERBELA

(HASAN'IN AĞU İÇTİ)

SAZ.....

HA SA NIN A ĞU İÇ Tİ LE Bİ SÜK KAR AH ÇE KER HÜ SE YİN AT TA.....N DÜŞ TÜ

Kİ ME Şİ KAR AH ÇE KER NER DE KAL MIŞ A CA BA BAK ZÜL Fİ KAR AH ÇE KE.....R

A Lİ NİN O...N BİR OĞ LU YE..R DE YA TAR AH ÇE KER FAT MA A NA Cİ GE Rİ

SIZ LAR SIZ LAR AH ÇE KE...R HÜ SE YİN AT TAN DÜŞ TÜ SAH RA YİKER BE LA YA

CIB RİL KURBAN HA BE..R VER KAB RİN DE MUS TA FA YA YEK TİR A Lİ TEK TİR A Lİ

SAH TİR A Lİ A Lİ A Lİ CAN SIN A Lİ A Lİ A Lİ YA.....R A Lİ

-2-
KERBELA

ME Dİ NE DAĞ

LA RİN DA SÜ SEN LE SÜN BÜL AĞ LAR DAĞ LAR İN GİL İN GİL DER SU LAR SAR HOŞ

SEL AĞ LAR CÜM LE KUŞ LAR Fİ GAN DA VAH DERT Lİ BÜL BÜL AĞ LA.....R VI RA NE DE

BAY KUŞ LA..R HU ÇE KER YIL YIL AĞ LAR KER BE LA İM DAT İS TER GÖZ LER SE Nİ

YOL AĞ LAR NA LET O LA YE Zİ DE ŞA HI GE DA KUL AĞ LAR EY MUR TA ZA

GEL YE Tİ..Ş Bİ NEK TE DÜL DÜL AĞ LA..R HA SA NIN A ĞU İÇ Tİ GÖZ YAŞ LA RI

GÖL AĞ LA.....R KER BE LA YA KU LAK VER SAH RA AĞ LAR ÇÖL AĞ LA.....R HÜ SE Yİ AT

-3-
KERBELA

TAN DÜŞ TÜ SAH RA İ KER BE LA YA CİB RİL KUR BAN HA BER VER

KAB RİN DE MUS TA FA YA YEK TİR A Lİ TEK TİR A Lİ ŞAH TİR A Lİ

A Lİ A Lİ CAN SIN A Lİ A Lİ A Lİ YA.....R A Lİ

-1-
HASAN'IN AĞU İÇTİ LEBİ SÜKKAR AH ÇEKER
HÜSEYİN ATTAN DÜŞTÜ KİME ŞIKAR AH ÇEKER
NERDE KALMIŞ ACABA BAK ZÜLFİKAR AH ÇEKER
ALİ'NİN ONBİR OĞLU YERDE YATAR AH ÇEKER
FATMA ANA CİGERİ SIZLAR SIZLAR AH ÇEKER

BAĞLANTI HÜSEYİN ATTAN DÜŞTÜ SAHRA-I KERBELAYA
CİBRİL KURBAN HABER VER KABRİNDE MUSTAFA'YA
YEK'TİR ALİ TEK'TİR ALİ ŞAH'TİR ALİ
ALİ ALİ CANSIN ALİ ALİ ALİ YAR ALİ

-2-
MEDİNE DAĞLARINDA SÜSENLE SÜNBÜL AĞLAR
DAĞLAR İNGİL İNGİLDER SULAR SARHOŞ SEL AĞLAR
CÜMLE KUŞLAR FIGANDA BAK DERTLİ BÜLBÜL AĞLAR
VİRANEDE BAYKUŞLAR HU ÇEKER YIL YIL AĞLAR
KERBELA İMDAT İSTER GÖZLER SENİ YOL AĞLAR
NALET OLSUN YEZİDE ŞAH-I GEDA KUL AĞLAR
EY MURTAZA GEL YETİŞ BİNEKTE DÜLDÜL AĞLAR
HASAN'IN AĞU İÇMİŞ GÖZ YAŞLARI GÖL AĞLAR
KERBELA'YA KULAK VER SAHRA AĞLAR ÇÖL AĞLAR

BAĞLANTI

Karar Perdesi: Buselik (Segâh)

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 6/8'lik usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 6 perde kullanılmıştır; Rast, Buselik, Çargâh, Neva, Nim Hisar, Eviç.

Şekil 26. “Kerbela” (Hasan’ım Ağu İçti) İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümü ile başlamaktadır. Buselik perdesiyle başlayan bu bölümde öncelikle Buselik ve Neva perdeleri gösterilmiştir. Daha sonra sırasıyla Neva perdesindeki uzun süreli kalışın ardından Nim Hisar perdesi kullanılarak inici bir hareketle Buselik perdesine kadar inilmiştir. Son olarak başlangıç motifi tekrar edilerek bu bölüm sonlanmıştır. Rast perdesi ile başlayan söz bölümünde ise öncelikle Çargâh, Rast ve Neva perdeleri vurgulanmıştır. Daha sonra çıkıcı bir hareketle Neva perdesinden Gerdaniye perdesine kadar çıkılmıştır. Son olarak Neva perdesinin inici bir hareketle kullanılmasıyla Buselik perdesine kadar inilmiş ve bu perdede karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüzzam makamı dizisinde seyretmektedir. (TSM’de Hüzzam Makamı dizisinde karar sesi olarak Segâh perdesi kullanılır fakat bu perdenin THM’deki karşılığı Si natürel yani Buselik perdesidir. Bu yüzden Segâh perdesi THM’de Si kararlı ezgilerde Buselik perdesine eşdeğer olarak kullanılır. Ayrıca TSM’deki Hisar perdesi THM’de Nim Hisar perdesi olarak kullanılır.)

3.2.27. Hasan Hüseyin Aşkına

SÖZ
TESLİM ABDAL

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

HASAN HÜSEYİN AŞKINA

SÜRE: ♩ :120

§ SAZ.....

BİR Dİ LEK Dİ LE RİM SEN DEN

HA SAN HÜ SE YİN AŞ KI NA CA NI MI Zİ KUR BAN VER Dİ.....K

HA SA...N HÜ SE YİN AŞ KI NA

-2-

HASAN HÜSEYİN AŞKINA

CA NI MI ZI KUR BAN VER Dİ.....K HA SAN HÜ SE YİN AŞ KI NA

HA SAN HÜ SE YİN AŞ KI NA

-1-

BİR DİLEK DİLERİM SENDEN HASAN HÜSEYİN AŞKINA
CANIMIZI KURBAN VERDİK HASAN HÜSEYİN AŞKINA

-2-

METET İKTİDARIMIZI YÜZDÜRELİM DERİMİZİ
GELİN ALIN CANIMIZI HASAN HÜSEYİN AŞKINA

-3-

HAĞ'KA VERDİM CÜMLE VARIM DERGAHINA YÜZÜM SÜRDÜM
CANIMI TERCEMAN KILDIM HASAN HÜSEYİN AŞKINA

-4-

GERÇEKLER KALBİNİ GÜDER NEFSİNİ DİNLEYEN MURDAR
VERDİĞİN ZA'YA MI GİDER HASAN HÜSEYİN AŞKINA

-5-

TESLİM ABDAL EDER DOYUR SEÇ ÖZÜNÜ BALDAN AYIR
ÇIPLAK GIYDIR BİR AÇ DOYUR HASAN HÜSEYİN AŞKINA

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Hüseyni

Usul: Eser 9/8'lik (2+2+2+3) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 9 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Acem, Gerdaniye.

Şekil 27. “Hasan Hüseyin Aşkına” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümü ile başlamaktadır. Çargâh perdesi ile başlayan bu bölümde öncelikle Hüseyni perdesi gösterilmiştir. Daha sonra inici bir seyirle sırasıyla Neva, Çargâh ve Si bemol 2 perdesi gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Çargâh perdesi ile başlayan söz bölümünde ise saz bölümüne paralel olarak Hüseyni perdesindeki kalışın ardından inici bir seyirle sırasıyla Neva, Çargâh ve Si bemol 2 perdesi gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiş ve bu perdede karar verilmiştir. Neva perdesindeki kalışlarda Uşşak makamı dizisi çeşni olarak kullanılmaktadır.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüseyni makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.28. Eylen Turnam (İki Turnam Gelir)

SÖZ
İLHAMİ ABDAL

MÜZİK

YÖRESİ
GÖRNES

KİMDEN ALINDIĞI

SÜRE: 1:30

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

EYLEN TURNAM

(İKİ TURNAM GELİR)

SAZ.....

İ KI TUR NAM GE LİR BA ŞI CI ĞA LI
İ KI TUR NAM GE LİR REN Ğİ YEM YE ŞİL

EY LEN TUR NAM EY LEN A LI Mİ SİN SEN Bİ Rİ Sİ MU HAM MED
Bİ Rİ İ MAM HA SAN OL PA KI NE SİL Bİ Rİ İ MAM HÜSE YİN

Bİ Rİ Sİ A LI CEN NET TE BİR GÜL EY LEN TUR NAM EY LEN A LI Mİ SİN SEN

YOK SA HA CI BEK TAŞ VE Lİ Mİ SİN SEN EY LEN TUR NAM EY LEN

A LI Mİ SİN SEN YOK SA HA CI BEK TAŞ VE Lİ Mİ SİN SEN

YOK SA HA CI BEK TAŞ HEY DOST A LI Mİ SİN SEN VE Lİ Mİ SİN SEN

-1-
İKİ TURNAM GELİR BAŞI CIĞALI
EYLEN TURNAM EYLEN ALI MİSİN SEN
BİRİSİ MUHAMMED BİRİSİ ALI
EYLEN TURNAM EYLEN ALI MİSİN SEN
YOKSA HACI BEKTAŞ VELİ MİSİN SEN

İKİ TURNAM GELİR RENGİ YEM YEŞİL
BİRİ İMAM HASAN OL PAK-I NESİL
BİRİ İMAM HÜSEYİN CENNETTE BİR GÜL
EYLEN TURNAM EYLEN ALI MİSİN SEN
YOKSA HACI BEKTAŞ VELİ MİSİN SEN

-2-
İKİ TURNAM GELİR RENGİ KIRMIZI
BİRİ İMAM ZEYNEL SÜRELİM YÜZÜ
BİRİ İMAM BAKİR EDEK NİYAZI
EYLEN TURNAM EYLEN ALI MİSİN SEN
YOKSA HACI BEKTAŞ VELİ MİSİN SEN

İKİ TURNAM GELİR RENGİ CAFERİ
BİRİ İMAM KAZİM OL YOL REHBERİ
BİRİ İMAM RIZA HORASAN PİRİ
EYLEN TURNAM EYLEN ALI MİSİN SEN
YOKSA HACI BEKTAŞ VELİ MİSİN SEN

-3-
İKİ TURNAM GELİR RENGİ BEYAZDIR
BİRİ TAKİ NAKİ ZİKRI NİYAZDIR
BİRDE ASKERİ MEHDİ HİCAZDIR
EYLEN TURNAM EYLEN ALI MİSİN SEN
YOKSA HACI BEKTAŞ VELİ MİSİN SEN

TURNALAR GELDİLER VERDİLER SELAM
ALDIM SELAMINI EYLEDİM KELAM
İLHAMİ ŞÜPESİZ GÖRDÜM VESSELAM
EYLEN TURNAM EYLEN ALI MİSİN SEN
YOKSA HACI BEKTAŞ VELİ MİSİN SEN

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 4/4' lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 7 perde kullanılmıştır; Rast, Dügâh, Kürdi, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyini.

Şekil 28. “Eylen Turnam” (İki Turnam Gelir) İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Neva perdesi ile başlayan bu bölümün ilk motifinde öncelikle Neva, Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri vurgulanmış ve ufak değişiklikler olmasına rağmen aynı motif birkaç kez daha tekrar edilmiştir. Daha sonra Rast perdesi ile başlayan söz bölümünde ise öncelikle saz bölümüne paralel olarak Neva, Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri gösterilmiştir. Son olarak eserin sonunda kullanılan Kürdi perdesi ile Kürdi makamı çeşnisi yapılarak Dügâh perdesinde karar verilmiştir. Eserin sonunda Kürdi perdesinin kullanılmasıyla Dügâh, Kürdi, Çargâh ve Neva perdelerinden oluşan Kürdi Makamı dizisi çeşni olarak kullanılmıştır.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.29. Ayırma Bizi

SÖZ
AŞIK SITKI BABA

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

SÜRE: ♩:130

DERLEYEN
DERTLİ DİVANI

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

AYIRMA BİZİ

SAZ.....

İ LA Hİ MUS TA FA MÜR TE ZA HAK KI

İNSA NI KA MİL DE.....N A YI-R MA Bİ Zİ YÜZ İ YİR Mİ

DÖRT Bİ.....N EN Bİ YA HAK KI İN SA NI KA MİL DE.....N A YIR MA Bİ Zİ

DES Tİ Gİ Rİ MİZ Dİ.....R İ MA MI HA SAN

HÜ SEY Nİ KER BE LA ŞA HI ŞE HI DAN İ MAM ZEYNEL

İ MA.....M BA KIR EL A MAN İN SA NI KA MİL DE.....N A YI-R MA Bİ Zİ

CA FER SA DIK CŪM LE Mİ ZİN SER VE Rİ

-2-
AYIRMA BİZİ

CA FER SA DIK CÜM LE MI ZİN SER VE Rİ

MU SA KAZIM RI ZA YO LUN REH BE Rİ ME DET MÜRVER TA KI

NA KI AS KE Rİ İN SA NI KA MİL DEN

A YIR MA Bİ Zİ

MU HAM MEDMEH Dİ DIR ŞA HI VE LA YET

İ Şİ TİR Cİ HA NI NU RU Hİ DA YET Nİ YA ZI MIZ BU DUR

HER DEM HER SA AT İN SA NI KA MİL DEN

A YIR MA Bİ Zİ SİT KI YAM DÜNYA YA

EY LE ME HE VES

SİT KI YAM DÜN YA YA EY LE ME HE VES

-3-
AYIRMA BİZİ

RUH PER VAZ E DER DE KALIR BU KA FES YA İ LA Hİ EV VEL
A HİR SON NE FES İN SA NI KA MİL DEN
A YIR MA Bİ Zİ İN SA NI KA MİL DEN
A YIR MA Bİ Zİ HÜ

-1-
İLAHİ MUSTAFA MÜRTEZA HAKKI
İNSAN-I KAMIL'DEN AYIRMA BİZİ
YÜZYIRMİDÖRTBİN ENBİYA HAKKI
İNSAN-I KAMIL'DEN AYIRMA BİZİ

-2-
DEST-İ GİRİMİZDİR İMAM-I HASAN
HÜSEYN-İ KERBELA ŞAH-I ŞEHİDAN
İMAM ZEYNEL İMAM BAKİR EL AMAN
İNSANI KAMILDEN AYIRMA BİZİ

-3-
CAFER SADİK CÜMLE ALEM SERVERİ
MUSA KAZİM RIZA YOLUN REHBERİ
MEDET MÜR'VET TAKİ NAKİ ASKERİ
İNSANI KAMIL'DEN AYIRMA BİZİ

-4-
MUHAMMED MEHDİDİR ŞAH-I VELAYET
İŞİTİR CİHANI NURU HİDAYET
NİYAZIMIZ VARDIR HERDEM HER SAAT
İNSANI KAMILDEN AYIRMA BİZİ

-5-
SITKI'YAM DÜNYAYA EYLEME HEVES
RUH PERVAZ EDERDE KALIR BU KAFES
YA İLAHİ EVVEL AHİR SON NEFES
İNSAN-I KAMIL'DEN AYIRMA BİZİ

Karar Perdeleri: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser ilk 2 kıtada 7/8'lik (2+2+3), 3. kıtadan itibaren ise 8/8'lik (3+2+3) devam eden usul yapısındadır.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 11 perde kullanılmıştır; Rast, Dügâh, Si bemol 2, Buselik, Çargâh, Neva, Nim Hisar, Hüseyini, Acem, Tiz Fa diyez 3, Gerdaniye.

Şekil 29. "Ayrma Bizi" İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Dügâh perdesiyle başlayan, Buselik perdesinin kullanılmasıyla Çargâh kararlı Nikriz dizisinin çeşni olarak kullanıldığı bu bölümde öncelikle Çargâh perdesinde asma karar yapılmıştır. Daha sonra aynı cümle tekrar edilerek bu bölüm bitirilmiştir. Söz bölümünde ise ilk üç kıta saz bölümüyle paralellik göstererek Çargâh kararlı Nikriz dizisi çeşnisi etkisinde ve sürekli olarak Çargâh perdesinde asma karar vererek devam etmiştir. Son kıtada ise öncelikle Gerdaniye perdesinde asma karar verilmiş, Hüseyini perdesinin de kullanılmasıyla Karcığâr makamı dizisinde de bulunan Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva perdelerinden oluşan Uşşak çeşnisi yapılmıştır. Daha sonra eser Çargâh kararlı Nikriz dizisi çeşnisi etkisinde Çargâh perdesinde asma karar vererek seyretmiştir. Son olarak Si bemol 2 perdesinin inici bir hareketle kullanılmasıyla Dügâh perdesine kadar inilmiş ve bu perdede karar verilmiştir. Buselik perdesinin kullanılması ve Çargâh perdesinde asma karar yapılmasıyla Buselik, Çargâh, Neva, Nim Hisar perdelerini içeren Çargâh kararlı Nikriz beşlisi çeşnisi oluşmuştur. Daha sonra Neva perdesi vurgulanarak Hüseyini perdesinin duyurulmasıyla, Karcığâr makamından uzaklaşmış ve Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva perdelerini içeren "Uşşak makamı dizisi" hissedilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Karcığâr makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.30. Sana Geldim (Can Hüseyinim Merhaba)

SÖZ
FERMAN BABA

MÜZİK

YÖRESİ
GÖLE

KİMDEN ALINDIĞI

SÜRE: J:105

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

SANA GELDİM

SAZ.....

KER BE LA YI A DIM A Dİ.....M

YÜ RÜ DÜ.....M YÜ RÜ DÜ.....M YÜ RÜ DÜ.....M DOST

YÜ RÜ DÜM SA NA GEL DİM

CAN HÜ SE Yİ.....N MER HA BA MER HA BA

MER HA BA DOST MER HA BA

SU İÇ ME Dİ.....M YU DUM YU DÜ.....M KU RU DÜ.....M

-2-
SANA GELDİM

KU RU DÜ.....M KU RU DÜ.....M DOST KU RU DUM

SA NA GEL Dİ.....M CAN HÜ SE Yİ.....N

MER HA BA MER HA BA

MER HA BA DOST MER HA BA

-1-
KERBELA'YI ADIM ADIM YÜRÜDÜM
SANA GELDİM CAN HÜSEYİN MERHABA
SU İÇMADİM YUDUM YUDUM KURUDUM
SANA GELDİM CAN HÜSEYİN MERHABA

-2-
BEN DÜŞMÜŞÜM ŞU ALEMİN DERDİNE
CANIM KURBAN ERENLERİN YOLUNA
GÖZLERİMDEN SU GETİRDİN GÖNLÜME
SANA GELDİM CAN HÜSEYİN MERHABA

-3-
FERMAN BABA YALVARIYOR ALLAH'A
GİDEN CANLAR GERİ GELMEZ BİR DAHA
BEN BİLİRİM SUÇUN YOKTUR VALLAHA
SANA GELDİM CAN HÜSEYİN MERHABA

3.2.31. Ah Hüseyin (Biz Çekeriz İmamların Yasını)

SÖZ

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

DERDİMİ DAĞLARA YANDIM

SÜRE: ♩:120

SAZ.....

BİZ ÇE KE Rİ.....Z İ MAM LA Rİ.....N YA SI NI
 AH SE NİN DE.....RT LE RİN İ MA.....M HÜ SE Yİ.....N
 DİN LE YE Lİ.....M GER ÇEK LE Rİ.....N SE Sİ Nİ SE Sİ Nİ
 AH SE Nİ.....N DE.....RT LE Rİ.....N İ MA.....M HÜ SE Yİ.....N HÜ SE YİN

-2-

DERDİMİ DAĞLARA YANDIM

-1-

BİZ ÇEKERİZ İMAMLARIN YASINI
AH SENİN DERTLERİN İMAM HÜSEYİN
DİNLEYELİM GERÇEKLERİN SESİNİ
AH SENİN DERTLERİN İMAM HÜSEYİN

-2-

AY'LAR TUTULDUDA GÜNEŞ ÇAĞMADI
YERYÜNÜNE YILDIZLARIN DOĞMADI
EVLİYALAR KOL KOL OLDU AĞLADI
AH SENİN DERTLERİN İMAM HÜSEYİN

-3-

KARBELA SAHASI BOYANDI KANA
GÖZYAŞI DÖKERİM BEN YANA YANA
SENİN DAVAN KALDI ULU DİVANA
AH SENİN DERTLERİN İMAM HÜSEYİN

-4-

ÇOK FIGAN EYLEDİ ŞEHRİBAN ANA
YOLDU SAÇLARINI OLDU DİVANE
ALİ EKBERİ ŞEHİT EDEN MERVANA
AH SENİN DERTLERİN İMAM HÜSEYİN

Karar Perdesi: Buselik (Segâh)

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 8/8'lik (3+2+3) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 9 perde kullanılmıştır; Rast, Buselik, Çargâh, Neva, Nim Hisar, Eviç, Gerdaniye, Muhayyer, Sümbüle.

Şekil 31. "Ah Hüseyin" (Biz Çekeriz İmamların Yasını) İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Buselik perdesi ile başlayan bu bölümde öncelikle Neva ve Hüseyini perdeleri gösterildikten sonra inici bir hareketle Buselik perdesine kadar inilmiştir. Daha sonra eser Eviç perdesinden başlayarak Muhayyer perdesine kadar genişlemiş ve bu genişlemenin ardından inici bir hareketle Buselik perdesine kadar inilmiştir. Son olarak saz bölümünün ilk cümlesi tekrar edilerek Buselik perdesine kadar gelinmiştir. Buselik perdesiyle başlayan söz bölümünde ise öncelikle Eviç perdesine kadar genişleyen ve yine Buselik perdesine kadar inilen bir müzik cümlesi yer almaktadır. Daha sonra Eviç ve Gerdaniye perdesiyle başlayan, çıkıcı bir hareketle Sümbüle perdesine kadar genişlemenin ardından inici bir seyirle Buselik perdesine kadar inerek bu perdede karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüzzam makamı dizisinde seyretmektedir. (Daha önceki Hüzzam Makamı dizilerinde bahsettiğimiz gibi Hüzzam makamının TSM'deki karar sesi olan Segâh perdesi THM'de Buselik perdesine karşılık gelmektedir. Bu yüzden bu esere Buselik kararlı Hüzzam Makamı dizisi diyebiliriz. Ayrıca Hüzzam makamındaki Hisar perdesi bu eserde Nim Hisar perdesi olarak kullanılmıştır).

3.2.32. Nereyi Eylesem Mekân

SÖZ
SEYİT HAMZA

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

NEREYİ EYLESEM MEKAN

SÜRE: ♩:125

§ SAZ.....

NE RE Yİ E.....Y LE SEM ME KA...N

HER YA NI TO.....Z İ LE DU MA...N

BİR CA Nİ...M VA.....R YO LA KUR BAN BAK SA NA GE.....L DİM

CAN SA NA GE.....L DİM SU GE Tİ...R Dİ.....M GÖZ LE RİM LE

YA RAN SA RA.....M EL LE RİM LE ŞAH HÜ SEY Nİ.....M KER BE LAM BEN

BAK SA NA GE.....L DİM CAN SA NA GEL DİM

§

-2-

NEREYİ EYLESEM MEKAN

-1-

NEREYİ EYLESEM MEKAN
HER YANI TOZ İLE DUMAN
BİR CANIM VAR YOLUNA KURBAN
BAK SANA GELDİM CAN SANA GELDİM

BAĞLANTI SU GETİRDİM GÖZLERİMLE
YARAN SARAM ELLERİMLE
ŞAH HÜSEYİN'İM KERBELA'M BEN
BAK SANA GELDİM CAN SANA GELDİM

-2-

IZDIRABIM GELMEZ DİLE
MAZLUMLAR HEP ÇEKER ÇİLE
PARAMPARÇA YÜREĞİMLE
BAK SANA GELDİM CAN SANA GELDİM

BAĞLANTI

-3-

SEYİT HAMZA'NIN DİLEĞİ
ÇARKI KIRILSIN FELEĞİN
EHLİBEYT'İM ŞAH HÜSEYİN'İM
BAK SANA GELDİM CAN SANA GELDİM

BAĞLANTI

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 7/8'lik (3+2+2) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 5 perde kullanılmıştır; Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva.

Şekil 32. “Nereyi Eylesem Mekân” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Si bemol 2 perdesiyle başlayan saz bölümünde sırasıyla Çargâh, Si bemol 2, Neva ve Si bemol 2 perdeleri gösterilmiştir. Daha sonra inici bir hareketle Neva, Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri vurgulanarak Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Rast perdesi ile başlayan söz bölümünde ise öncelikle saz bölümündeki gibi sırasıyla Çargâh, Si bemol 2, Neva ve Si bemol 2 perdeleri gösterilmiştir. Daha sonra Uşşak makamının güçlüsü olan Neva perdesinden inici bir hareketle sırasıyla Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiş ve bu perdede tam karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.33. Muhammed Ali'yi Candan Sevenler

SÖZ
ŞAH HATAYI

MÜZİK

YÖRESİ

KIMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

MUHAMMED ALİ'Yİ CANDAN SEVENLER

SÜRE: J:130 § SAZ.....

MU HAM MED A Lİ Yİ
CAN DAN SE VEN LER YO RULU-P YOL LAR DA KAL MAZ İN ŞAL LAH
İ MAM İ HA SA NİN YÜ ZÜN GÖ REN LER HÜ SE YİN DEN MA RUM
OL MAZ İN ŞAL LAH HÜ HÜ HÜ HÜ CA NİM YA A Lİ
CAN DA CA NA NİM SİN Pİ RİM YA A Lİ

-1-
MUHAMMED ALİ'Yİ CANDAN SEVENLER
YORULUP YOLLARDA KALMAZ İNŞALLAH
İMAM-I HASAN'IN YÜZÜN GÖRENLER
HÜSEYİN'DEN MAHRUM OLMAZ İNŞALLAH

BAĞLANTI HÜ HÜ HÜ HÜ CANIM YA ALİ
CANDA CANANIMSIN PİRİM YA ALİ

-2-
ZEYNEL ABİDİN'DEN BİR DOLU İÇTİM
MUHAMMED BAKİR'LA KAYNAYIP COŞTUM
BEN İMAM CAFER'İN İZİNE KOŞTUM
ONDAN GAYRİ YOLA SALMAZ İNŞALLAH

BAĞLANTI

-3-
MUSA-I KAZIM'DAN KOPAN ERENLER
BAŞ CAN VERİP BU CEMLERİ GÖRENLER
ŞAH İMAM RIZA'YA AĞU VERENLER
DİVANDA ŞEFAAT BULMAZ İNŞALLAH

BAĞLANTI

-4-
BİR GÜN OLUR OKUTURLAR DEFTERİ
ŞAH OĞLUNUN ELİNDEDİR TEBERİ
UYANINCA TAKİ NAKİ ASKERİ
AÇILAN GÜLÜMÜZ SOLMAZ İNŞALLAH

BAĞLANTI

-5-
ŞAH HATAYIM BU PEND BİZE YETER A
ÖZÜNÜ KATAGÖR ULU DİVANA
MEHDİ ŞEVKİ ŞU CİHANI TATAR A
ŞAH KULUNA SİTEM OLMAZ İNŞALLAH

BAĞLANTI

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 5 perde kullanılmıştır; Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva.

Şekil 33. “Muhammed Ali’yi Candan Sevenler” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Si bemol 2 perdesi ile başlayan bu bölümde sırasıyla Si bemol 2, Neva, Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri vurgulanarak Dügâh perdesine gelinmiştir. Rast perdesiyle başlayan söz bölümünde ise saz bölümü ile paralellik göstererek sırasıyla Si bemol 2, Neva, Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri vurgulanarak Dügâh perdesinde karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.34. İmam Hüseyin (Türbesin Üstünü Nakşeylemişler)

SÖZ
ŞAH HATAYI
MÜZİK
YÖRESİ
KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN
DERLEME TARİHİ
NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

İMAM HÜSEYİN

(TÜRBE SİN ÜSTÜNÜ NAKŞEYLEMİŞLER)

SÜRE: ♩:145

SAZ.....

TÜR BE SİN ÜS

TÜ NÜ NAK ŞEY LE MİŞ LER

GEL Dİ NİM İ MA NİM İ MAM HÜ SE YİN

SE Nİ DÖRT KÖ ŞE YE BAŞ EY LE MİŞ LER

GEL Dİ NİM İ MA NİM İ MAM

-2-
İMAM HÜSEYİN

HÜ SE Yİ...N YE TIŞ A.....L LAH YA MU HAM MED

YA A LI

-1-
TÜRBEŞİN ÜSTÜNÜ NAKŞ EYLEMİŞLER
GEL DİNİM İMANIM İMAM HÜSEYİN
SENİ DÖRT KÖŞEYE BAŞ EYLAMIŞLER
GEL DİNİM İMANIM İMAM HÜSEYİN
YETİŞ ALLAH YA MUHAMMED YA ALİ

-2-
ÇAĞLAR SULAR GİBİ AKASIM GELMEZ
ŞEHRİNE GİRİNCE ÇIKASIM GELMEZ
YEZİDİN YÜZÜNE BAKASIM GELMEZ
GEL DİNİM İMANIM İMAM HÜSEYİN
YETİŞ ALLAH YA MUHAMMED YA ALİ

-3-
SENİN AŞIKLARIN YANAR YAKILIR
ONİKİ İMAM KATARINA KATILIR
BUNDA YEZİDLERE LANET OKUNUR
GEL DİNİM İMANIM İMAM HÜSEYİN
YETİŞ ALLAH YA MUHAMMED YA ALİ

-4-
İMAM-I HÜSEYİNİN KOLLARI BAĞLI
MUHIP AŞIKLARIN CİĞERİ DAĞLI
HAZRET-İ ALİNİN EN KÜÇÜK OĞLU
GEL DİNİM İMANIM İMAM HÜSEYİN
YETİŞ ALLAH YA MUHAMMED YA ALİ

-5-
ŞAH HATA YİM EDER ERENLER NERDE
ÇALISIZ KAYASIZ BİR SAHRA YERDE
KERBELA ÇÖLÜNDE KANDİLDE NURDA
GEL DİNİM İMANIM İMAM HÜSEYİN
YETİŞ ALLAH YA MUHAMMED YA ALİ

3.2.35. Hüseyin'in Derdi

SÖZ
AŞIK KUL NURI

MÜZİK
AŞIK KUL NURI

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

HÜSEYİN'İN DERDİ

SÜRE: ♩ :130

SAZ.....

KER BE LA DA DÜŞÜR DÜ LER TU ZA ĞA HÜ SE Yİ NİN

DER Dİ BE NİM DER DİM DİR DÜŞ TÛ BA ŞİM AK TI KA NİM

TOP RA ĞA..... HÜ SE Yİ NİN

DER Dİ BE NİM DER DİM Dİ...R GA RİP KA LAN

Yİ NE BE Nİ...M YUR DUM DUR

-2-
HÜSEYİN'İN DERDİ

-1-
KERBELA'DA DÜŞÜRDÜLER TUZAĞA
HÜSEYİN'İN DERDİ BENİM DERDİMDİR
DÜŞTÜ BAŞIM AKTI KANIM TOPRAĞA
HÜSEYİN'İN DERDİ BENİM DERDİMDİR
GARİP KALAN YİNE BENİM YURDUMDUR

-2-
RÜYASINI BEYAN ETTİ DEDESİ
HÜSEYİN'İN BITMEMİŞTİ HEVESİ
GÖKLERE YÜKSELDİ FERYADI SESİ
HÜSEYİN'İN DERDİ BENİM DERDİMDİR
GARİP KALAN YİNE BENİM YURDUMDUR

-3-
YETMİŞİKİ TURNA KURDA YEM OLDU
O GÜN BUGÜN SEVENLERE DEM OLDU
ACILARI YÜREGİME CEM OLDU
HÜSEYİN'İN DERDİ BENİM DERDİMDİR
GARİP KALAN YİNE BENİM YURDUMDUR

-4-
DAVET EYLEDİLER KÜFEYE GELSİN
KÜFELİLER ZALİM İMİŞ NE BİLSİN
KUL NURİ AĞLASIN DÜŞMANLAR GÜLSÜN
HÜSEYİN'İN DERDİ BENİM DERDİMDİR
GARİP KALAN YİNE BENİM YURDUMDUR

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 7/8'lik (3+2+2) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 7 perde kullanılmıştır; Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Nim Hisar, Hüseyini.

Şekil 35. “Hüseyin’in Derdi” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Dügâh perdesi ile başlayan bu bölümde öncelikle Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri gösterilmiştir. Daha sonra Neva ve Nim Hisar perdeleriyle başlayan müzik cümlesinde Çargâh perdesi gösterilerek inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Rast perdesi ile başlayan söz bölümünde ise sırasıyla Çargâh, Si bemol 2, Dügâh, Neva, Çargâh, Si bemol 2 perdeleri gösterilerek inici bir hareketle Dügâh perdesinde karar verilmiştir. Eser içerisinde Nim Hisar perdesinin kullanılmasıyla Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Nim Hisar perdelerinden meydana gelen Karcıgar Makamı dizisi çeşnisi oluşmuştur.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.36. Ayrılık Derdimin Dermanı

SÖZ
ŞAH HATAYI

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

SÜRE: 1:10

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

AYRILIK DİRDİMİN DİRMANI

SAZ.....

AL ÇAK TA YÜK SEK TE YA TAN E REN LE.....R

AY RI LİK DER Dİ Mİ.....N DER MA Nİ NE Dİ.....R BİR BA KIŞ TA DÖRT KÖ

ŞE Yİ GÖ REN LE.....R AY RI LİK DER Dİ MİN YA.....R YAR DER MA Nİ NE DİR DOST

DER MA Nİ NE DİR

SAZ.....

-2-
AYRILIK DEDİMİN DERMANI

%

-1-
ALÇAKTA YÜKSEKTE YATAN ERENLER
AYRILIK DEDİMİN DERMANI NEDİR
BİR BAKIŞTA DÖRT KÖŞEYİ GÖRENLER
AYRILIK DEDİMİN YAR YAR DERMANI NEDİR

-2-
KÜSEYİM KÜSEYİM KİME KÜSEYİM
SİYAH ZÜLFÜN AK GERDANA ASAYIM
KERBELA'DA YATAN İMAM HÜSEYİN
AYRILIK DEDİMİN YAR YAR DERMANI NEDİR

-3-
DERYA KENARINDA YÜKÜNEN GEMİ
ŞU YALAN DÜNYADA ŞÜRMEDİM DEMİ
DERYALAR BEKÇİŞİ OL HIZIR NEBİ
AYRILIK DEDİMİN YAR YAR DERMANI NEDİR

-4-
ŞAH HATAYİM DERKİ OLMUŞUM HEM BEL
ALİNİN YOLDAŞI BİLEYCİ KAMBER
KABE'Yİ YAPAN HALİL PEYGAMBER
AYRILIK DEDİMİN YAR YAR DERMANI NEDİR

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 7 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyini.

Şekil 36. “Ayrılık Derdimin Dermanı” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Si bemol 2 perdesi ile başlayan bu bölümde öncelikle Uşşak Makamının güçlüsü olan Neva perdesi vurgulanmış ve inici bir hareketle Si bemol 2 perdesine inilmiştir. Daha sonra yine inici bir hareketle sırasıyla Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Çargâh perdesi ile başlayan söz bölümünde ise saz bölümünde olduğu gibi Neva, Çargâh ve Si bemol 2 perdeleri vurgulanarak inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiş ve bu perdede karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.37. Hüseyin Girdi Meydana

SÖZ
ŞAH HATAYI

MÜZİK

YÖRESİ
ELAZIĞ / BASKIL / ŞEYH HASAN KÖYÜ

KİMDEN ALINDIĞI
MUSTAFA TOSUN

DERLEYEN
GANİ PEKŞEN

DERLEME TARİHİ
16.02.1986

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

HÜSEYİN GİRDİ MEYDANA

SÜRE: 1:70

SAZ.....

HÜ SE Yİ...N GİR Dİ MEY DA NA DOST AH HÜ SE YİN VAH HÜ SE YİN

AĞ GÖV DE BÖ LE...N Dİ KA NA AĞ GÖV DE BÖ LEN Dİ KA NA DO...ST

VAH GÜ ZEL İ MA...M HÜ SE YİN AĞ GÖV DE BÖ LE...N Dİ KA NA DOST

VAH GÜ ZEL İ MA...M HÜ SE Yİ...N İL LAL LAH LA İ LA HA İL LAL LAH

İL LAL LAH ŞAH İL LAL LAH LA İ LA HA İL LAL LAH

İL LAL LAH ŞAH İL LAL LAH SEN A LIM Sİ...N GÜ ZE...L ŞA HI...M

-2-
HÜSEYİN GİRDİ MEYDANA

3/8 SAZ.....

EY VAL LAH ŞAH EY VAL LAH

HÜ SE Yİ NİN A TI BAĞ LI DOST
KER BE LA NİN YA ZI LA RI DOST
KER BE LA NİN Ö NU YON CA DOST

BAĞ LI CI ĞER LE RİM BAĞ LI HAZ RE Tİ A Lİ NİN OĞ LU
ŞE HIT DÜŞ TÜ GA ZI LE RI FAT MA A NA NİN KU ZU LA RI
YON CA KALK MIŞ DAM BO YU...N CA CAN HA TA YİM KA TA TA RI...N CA

HAZ RE Tİ A Lİ NİN OĞ LU DO.....ST VAH GÜ ZEL İ MA...M HÜ SE YİN
FAT MA NA NİN KU ZU LA RI DO.....ST " " " " " " " "
CAN HA TA YİM KA TA RİN CA DO.....ST " " " " " " " "

HAZ RE Tİ A Lİ NİN OĞ LU DOST VAH GÜ ZEL İ MA...M HÜ SE Yİ.....N İL LAL LAH
FAT MA A NA KU ZU LA RI DOST " " " " " " " " " " " " " "
CAN HA TA YİM KA TA RİN CA DOST " " " " " " " " " " " " " "

LA İ LA HA İL LAL LAH İL LAL LAH ŞAH İL LAL LAH
" " " " " " " " " " " " " "

LA İ LA HA İL LAL LAH İL LAL LAH ŞAH İL LAL LAH
" " " " " " " " " " " " " "

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Hüseyni

Usul: Eser 4/4'lük ve 6/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 11 perde kullanılmıştır; Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Acem, Tiz Fa diyez 3, Gerdaniye, Muhayyer, Si bemol 2, Tiz Çargâh.

Şekil 37. “Hüseyin Girdi Meydana” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Hüseyni Makamının güçlüsü olan Hüseyni perdesi ile başlayan bu bölümde inici bir seyir hareketiyle Çargâh perdesine kadar inilmiş ve aynı cümle ikinci kez tekrarlanmıştır. Gerdaniye perdesi ile başlayan söz bölümünde ise öncelikle Hüseyni ve Neva perdelerinde asma karar verilmiş ve inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Daha sonra Çargâh perdesiyle başlayan motifte her ne kadar Gerdaniye perdesine kadar çıkılmışsa da sonrasında inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiştir. İkinci kıtanın söz bölümü ise Tiz Si bemol 2 perdesinden başlamıştır. Daha sonra Tiz Çargâh perdesinin de gösterildiği bu bölümde inici bir hareketle sırasıyla Neva, Çargâh perdeleri gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Son olarak Gerdaniye perdesinden başlayan, Hüseyni ve Neva perdesinin gösterildiği inici bir seyirle Dügâh perdesinde tam karar verilmiştir. Neva perdesinde yapılan kalışlarda Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva perdelerinden oluşan Uşşak Makamı dizisi çeşnisi hissedilmektedir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüseyni makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.38. Kerbela (Gönül Arz Eyledi)

SÖZ / MÜZİK
KUL MUSTAFA
(AFŞAROĞLU MUSTAFA)

YÖRESİ
MALATYA

KİMDEN ALINDIĞI
MUSTAFA ESİN

DERLEYEN
AYNUR HAŞHAŞ

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

KERBELA

(GÖNÜL ARZ EYLEDİ KENDİ HANEMDE)

SÜRE: 1:35

SAZ.....

VA.....Y VAY VAY VAY VAY VA.....Y VA.....Y

VA.....Y GÖ NÜL ARZ EY LE Dİ KEN Dİ HA NEM DE GÖ NÜL KALK Gİ DE LİM HÜ SEY

NE DOĞ RU HÜ SEY NE GİT ME YE Nİ YET EY LE DİK

GÖ NÜL KALK Gİ DE LİM HÜ SEY NE DOĞ RU VA.....Y VA.....Y

GÖ NÜL KALK Gİ DE LİM SAH I ŞE Hİ DE VA.....Y VA.....Y

-1-
GÖNÜL ARZ EYLEDİ KENDİ HANEMDE
GÖNÜL KALK GİDELİM HÜSEYİN'E DOĞRU
HÜSEYİN'E GİTMEYE NİYET EYLEDİK
GÖNÜL KALK GİDELİM HÜSEYİN'E DOĞRU

-2-
GİDERİM GİDERİM NE GÜZEL YOLLAR
GÖNÜL BAHÇESİNDE KIRMIZI GÜLLER
CENNET-I ALADA ÖTER BÜLBÜLLER
GÖNÜL KALK GİDELİM HÜSEYİN'E DOĞRU

-3-
KUL MUSTAFA BANA BÖYLE SÖYLEDİ
YAKTI YÜREĞİMİ PÜRYAN EYLEDİ
HÜSEYİN'E GİTMEYE NİYET EYLEDİ
GÖNÜL KALK GİDELİM HÜSEYİN'E DOĞRU

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 6/4'lük ve 4/4'lük usul yapısına sahiptir. Bu usuller eser içerisinde düzensiz olarak kullanılmıştır.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 6 perde kullanılmıştır; Rast, Dügâh, Kürdî, Nim Hicaz, Neva, Hüseyini.

Şekil 38. “Kerbela (Gönül Arz Eyledi)” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Neva perdesi ile başlayan bu bölümde öncelikle Kürdi ve Nim Hicaz perdeleri gösterilerek inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Daha sonra aynı müzik cümlesi tekrar edilerek saz bölümü bitirilmiştir. Hicaz makamının güçlüsü olan Neva perdesindeki asma kararlarla başlayan söz bölümünde ise öncelikle inici bir hareketle sırasıyla Neva, Kürdi ve Nim Hicaz perdeleri duyurulmuş daha sonra Dügâh perdesine inilerek bu perdede tam karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hicaz makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.39. Kербela (Biz Ezelden İkrar Verdik)

SÖZ
DAVUT SULARI

MÜZİK

YÖRESİ
ERZİNCAN

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

KERBELA

(BİZ EZELDEN İKRAR VERDİK)

SÜRE: 1:30

SAZ.....

The musical score is written in G major (one sharp) and common time (C). It consists of eight staves. The first staff is the saz accompaniment, starting with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature. The second staff is the vocal line, starting with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature. The lyrics are written below the vocal line. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines. The lyrics are in Turkish and describe the story of Kerbela.

BİZ E ZEL DEN İK RAR VER DİK İ NAN DI.....K YET MİŞ İ Dİ AH DU PEY MAN

KER BE LA ŞAH HÜ SEY NİN KA NI İ LE BO YAN DİK

TOP RA ĞIN DIR DER DE DER MAN KER BE LA

E BU CE HİL MU HAM MED E DÜŞ MAN DI MUA VI YE DE.....N ÇE KEN ŞA HI

MER DAN DI HÜR ŞE HİT TE HÜ SEY Nİ ME KUR BAN DI

TOP RA ĞIN DA DÖ KÜL DÜ KAN KER BE LA

3.2.40. Ahu Zarım Kerbela

SÖZ
ENGÜNİ BABA

MÜZİK
ERKAN ÇANAĞCI

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

AHU ZARIM KERBELA

SÜRE: J:110

SAZ.....

YA NAR ŞU Sİ NE MIN AŞ KI SÖN MÜ YOR

GE CE GÜN DÜZ A HU ZA RIM KER BELA

A KAR GÖZ LE Rİ Mİ.....N

YA ŞI DİN Mİ YO...R GE CE GÜN DÜZ A HU

ZA RIM KER BELA

-2-

AHU ZARIM KERBELA

SE HER VAK TI KAL KA.....R FI GA NE DE RİM

DAĞ LI DIR YÜ RE Ğİ.....M E MİN Nİ DE Rİ...M

CA NI MI YO LU NA

KUR BAN E DE Rİ....M GE CE GÜN DÜZ A HU

ZA RİM KER BELA

-1-

YANAR ŞU SINEMİN AŞKI SÖNMÜYOR
GECE GÜNDÜZ AHU ZARIM KERBELA
AKAR GÖZLERİMİN YAŞI DİNMIYOR
GECE GÜNDÜZ AHU ZARIM KERBELA

SEHER VAKTI KALKAR FİGAN EDERİM
DAĞLIDIR YÜREĞİM EMİN NİDERİM
CANIMI YOLUNA KURBAN EDERİM
GECE GÜNDÜZ AHU ZARIM KERBELA

-2-

İZİN SÜRÜP İZLERİNİ İZLERİM
AH EDERİM SINEM YANAR SIZLARIM
HÜSEYİN AŞKINA AĞLAR GÖZLERİM
GECE GÜNDÜZ AHU ZARIM KERBELA

BÜTÜN EHLİBEYT KARA BAĞLADI
FATMA ANA CİĞERİNİ DAĞLADI
CİHAN DUYDU KURU ÇAYLAR ÇAĞLADI
GECE GÜNDÜZ AHU ZARIM KERBELA

-3-

UÇAN TURNALARA SORASIM GELİR
VARIP DİVANINA DURASIM GELİR
VELAYAT GÜLLERİ DERESİM GELİR
GECE GÜNDÜZ AHU ZARIM KERBELA

ENGÜNİ YEM FERYAD EDER AĞLARIM
AŞK ELİNDEN SINEM ODA DAĞLARIM
BAHAR SELİ GİBİ AKAR ÇAĞLARIM
GECE GÜNDÜZ AHU ZARIM KERBELA

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Hüseyni

Usul: Eser 7/8'lik (2+2+3) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 9 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Tiz Fa diyez 3, Gerdaniye.

Şekil 40. "Ahu Zarım Kербela" İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Neva perdesi ile başlayan bu bölümde öncelikle Neva perdesi gösterilmiş ve inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Daha sonra bu motif 2 kez daha tekrarlanarak saz bölümü bitirilmiştir. Tiz Fa diyez 3 ve Gerdaniye perdeleriyle seyre başlayan söz bölümünde ise öncelikle Hüseyni Makamının güçlüsü olan Hüseyni perdesi duyurulmuştur. Daha sonra inici bir hareketle Si bemol 2 ve Çargâh perdeleri gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiş ve bu perdede tam karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüseyni makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.41. Kerbela Ehlîbeyt'imi Geri Ver

SÖZ / MÜZİK
AŞIK ALİ SULTAN
YÖRESİ
KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN
DERLEME TARİHİ
NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

KERBELA EHLİBEYT'İMİ GERİ VER

SÜRE: 1:145

SAZ.....

E MA NET EY LE Dİ.....M EH Lİ BEY Tİ

ME KER BE LA SEN ŞAH HÜ SEY Nİ GE Rİ

VER E MA NE TE Hİ YA NET LİK O LUR

MU KER BE LA SEN ŞAH HÜ SEY Nİ GE Rİ

-2-

KERBELA EHLİBEYT'İMİ GERİ VER

VER NO LU...R GE Rİ VE.....R

ET ME GE Rİ VE.....R

-1-

EMANET EYLEDİM EHLİBEYT'İME
 KERBELA SEN ŞAH HÜSEYİN'İM GERİ VER
 EMANETE HİYANETLİK OLUR MU
 KERBELA SEN ŞAH HÜSEYİN'İM (SEN EHLİBEYT'İM) GERİ VER
 NOLUR GERİ VER ETME GERİ VER

-2-

KELLESİNİ TOP EDİP EL ATILAR
 KERBELA ÇÖLÜNDE HALAY TUTTULAR
 NAZLI HÜSEYİN'İM ŞEHİT ETTİLER
 KERBELA ŞAH HÜSEYİN'İM (SEN EHLİBEYT'İM) GERİ VER
 NOLUR GERİĞ VER ETME GERİ VER

-3-

ŞAH-I MERDAN ALİ ÇIKTI GÖRÜNDÜ
 YAVRUM DEDİ HÜSEYİN'E SARILDI
 YERDE İNSAN GÖKTE MELEK AĞLADI
 KERBELA SEN ŞAH HÜSEYİN'İM GERİ VER
 AŞIK SULTAN AH ÇEKEREK AĞLADI
 KERBELA SEN ŞAH HÜSEYİN'İM (EHLİBEYT'İM) GERİ VER
 NOLUR GERİ VER ETME GERİ VER

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Hüseyni

Usul: Eser 7/8'lik (3+2+2) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 6 perde kullanılmıştır; Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni.

Şekil 41. “Kerbela Ehlibeyt’imi Geri Ver” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Hüseyni Makamı’nın güçlüsü olan Hüseyni perdesi ile başlayan bu bölümde öncelikle inici bir hareketle Çargâh perdesi gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Daha sonra Rast perdesi ile başlayan söz bölümünde ise çoğunlukla Çargâh perdesi vurgulanmış ve inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilerek bu perdede tam karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüseyni makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.42. Bad-ı Saba

SÖZ / MÜZİK
OZAN ESRARİ
(MEHMET ŞAHAN)

YÖRESİ
MARAŞ / PAZARCIK / HALKÇAYIRI KÖYÜ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN
SABAHAT AKKİRAZ

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

BAD-I SABA

SÜRE: J:100

SAZ.....

KUD RE.....T KAN DI LI...N DE BAL KI YI...P DURA.....N

MU HA.....M MED A LI Nİ.....N NU RU DUR BİL LAH

ZU HU.....R E DI...P KÜF FA RI.....N MEŞ KERİ.....N YI KA...N

E LI.....N DE ZÜ...L Fİ KA.....R A Lİ DİR VAL LAH

SAZ.....

-2-
BAD-I SABA

E LI.....N DE ZÜL FI KA.....R AL TIN DA DÜL DÜL DÜL DÜ.....L

O LÜ.....N CE KAM BE RI.....N DIL LE RI BÜL BUL

HAZ RE TI FAT MA A NA.....M ANA.....M CEN NET TEN BİR GÜL

O NA SIR RIM DE Dİ HAK RE SUL AL LAH

FATMA NA DAN GEL Dİ 3 HA SAN HÜ SE Yİ.....N

-3-
BAD-I SABA

ON LA RIN NU RUY LA ZI YALA.....N DI DI..N

KIRK LA RA E RIŞ TI ZEY NEL A Bİ DI..N

ÇE KE RİZ YA SI NI

YAVASLAYARAK.....

HAS BE TEN BİL LA.....H DOST

-1-
KUDRET KANDİLİNDE BALKIYIP DURAN
MUHAMMED ALİ'NİN NURUDUR BILLAH
ZUHUR EDİP KÜFFARIN MEŞKERİN YIKAN
ELİNDE ZÜLFİKAR ALİ'DİR VALLAH

-2-
ELİNDE ZÜLFİKAR ALTINDA DÜLDÜL DÜLDÜL
ÖLÜNCE KAMBERİN DİLLERİ BÜLBÜL
HAZRETİ FATMA ANAM CENNETTEN BİR GÜL
ONA SIRRIN DEDI HAK RESULULLAH

-3-
FATMA ANADAN GELDİ HASAN HÜSEYİN
ONLARIN NURUYLA ZİYALANDI DİN
KIRKLARA ERİŞTİ ZEYNEL ABİDİN
ÇEKERİZ YASINI HASBETEN BİLLAH DOST

3.2.43. Çağrışa Çağrışa

SÖZ
KUL HÜSEYİN

MÜZİK

YÖRESİ
SIVAS

KİMDEN ALINDIĞI
GÜLÜZAR AKKUŞ (SES)
ALİ AKKUŞ (SAZ)

DERLEYEN
KURT REINHARD
URSULA REINHARD

DERLEME TARİHİ
02.05.1972

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

ÇAĞRIŞA ÇAĞRIŞA

SÜRE: ♩:80

SAZ.....

ÇAĞ RI ŞA ÇAĞ RI ŞA

HA VA DA TUR NAM BAĞ DAT TAN MI GEL DİN AĞ ZIN DA HUR MAN

E MA NE TİN SA NA SI LA MA UĞ RA EĞ LEN TUR NAM EĞ LEN EĞ LEN

PIR E Gİ DE LİM

A Lİ NİN ÇA ĞIR DI ĞI YE RE VA RA LI.....M HA SAN LA HÜ SEY NE

GÖ NÜL VE RE LİM ON İ Kİ İ MA-M LA RA YÜZ LER SÜ RE LİM

EĞ LEN TUR NAM EĞ LEN EĞ LEN PİR E Gİ DE LİM

-2-

ÇAĞRIŞA ÇAĞRIŞA

-1-

ÇAĞRIŞA ÇAĞRIŞA HAVADA TURNAM
BAĞDAT'TAN MI GELDİN AĞZINDA HURMAN
EMANETİN SANA SILAMA UĞRA
EĞLEN TURNAM EĞLEN PİRE GİDELİM

ALİNİN ÇAĞIRDIĞI YERE VARALIM
HASAN'LA HÜSEYİN'E GÖNÜL VERELİM
ONİKİ İMAMLARA YÜZLER SÜRELİM
EĞLEN TURNAM EĞLEN PİRE GİDELİM

-2-

KERBELA ÇÖLÜNDEN SAKİN Mİ GELDİN
NE YAMAN ÖTERSİN BAĞRIMI DELDİN
SENDE BENİM GİBİ YETİM Mİ KALDİN
EĞLEN TURNAM EĞLEN PİRE GİDELİM

AĞLAMİŞAM ELA GÖZDE YAŞIM VAR
KAYNAMİŞAM HER OCAKTAN AŞIM VAR
İMAM HÜSEYİN EŞİĞİNDE İŞİM VAR
EĞLEN TURNAM EĞLEN PİRE GİDELİM

-3-

KUL HÜSEYİNİM DERKİ KAYNADIM COŞTUM
BU AŞKIN ELİNDEN SERİMDEN GEÇTİM
ÇAĞRIŞA ÇAĞRIŞA ARALAR AŞTIM
EĞLEN TURNAM EĞLEN PİRE GİDELİM

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 4/4'lik usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 7 perde kullanılmıştır; Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Gerdaniye.

Şekil 43. “Çağrışa Çağrışa” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Uşşak makamının güçlüsü olan Neva perdesi ile başlayan bu bölümde Neva ve Si bemol 2 perdelerinin gösterildiği birbirinin aynısı olan 3 motif bulunmaktadır. Rast perdesi ile başlayan söz bölümünde ise öncelikle saz bölümünde olduğu gibi Neva ve Si bemol 2 perdeleri gösterilmiştir. Daha sonra Neva perdesinde asma karar yapılmıştır. Son olarak Neva perdesinden başlayarak inici bir hareketle Si bemol 2 ve Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Fakat eserin Dügâh perdesinde bitirilmesi beklenirken farklı bir şekilde Si bemol 2 perdesinde bitirilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.44. Bitmeyen Yas Kербela

SÖZ
KAĞIZMANLI CEMAL HOCA

MÜZİK
İLHAN ERTEN

YÖRESİ
KERKÜK / İRAK

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

BİTMEYEN YAS KERBELA

SÜRE: J:110

SAZ.....

A Lİ A Lİ A Lİ A Lİ A Lİ A Lİ

A Lİ A Lİ YAR A Lİ A Lİ A Lİ YAR A Lİ YE Zİ DE LA NET OL SUN

Nİ ÇİN UY DU HA VA YA AL LAH AL LAH BU NE HAL YAP TI A Lİ A BA YA

HA SA NA A ĞU VER Dİ HA SA NA A ĞU VER Dİ ZUL MET Tİ ŞEH ZA DE YE

ZUL MET Tİ ŞEH ZA DE YE MU HİB Bİ A Lİ EV LAT GEL SEY RET BU SAH RA YA

-2-

BİTMEYEN YAS KERBELA

A LI A LI A LI A LI A LI A LI YAR A LI

A LI A LI YAR A LI

Şİ MR ÇAL DI HAN ÇE Rİ

Şİ MR ÇAL DI HAN ÇE Rİ GER DA NI ŞAH Zİ VA YA GER DA NI ŞAH Zİ VA YA

LA NET O LA O KAL BE DÜ ŞE KAH RI HÜ DA YA E SEN YEL LER HA BER VER

E SEN YEL LER HA BER VER BU HA LI MUR TA ZA YA BU HA LI MUR TA ZA YA

-4-

BİTMEYEN YAS KERBELA

HÜ SE YİN AT TAN DÜŞ TÜ HÜ SE YİN AT TAN DÜŞ TÜ

SAH RA YI KER BE LA YA SAH RA YI KER BE LA YA

SİB RİL KUR BAN HA BER VER SUL TA Nİ EM Bİ YA YA

A Lİ A Lİ A Lİ A Lİ A Lİ A Lİ YAR A Lİ

A Lİ A Lİ YAR A Lİ A Lİ A Lİ YAR A Lİ A Lİ A Lİ YAR A Lİ

A Lİ A Lİ YAR A Lİ A Lİ A Lİ YAR A Lİ

-1-

ALİ ALİ YAR ALİ
 YEZİDE LANET OLSUN NİÇİN UYDU HAVAYA
 ALLAH ALLAH BU NE HAL YAPTI ALİ AL-I ABAYA
 HASANA AĞU VERDİ ZULMETTİ ŞEHZADEYE
 MUHİBBİ AL-I EVLAT GEL SEYRET BU SAHRAYA

-3-

ALİ ALİ YAR ALİ
 ALİ YEZİD ZULMÜNÜN SESİ ÇIKAR SEMAYA
 BU NE CEFADIR ALLAH EVLAD-I MUSTAFA'YA
 HÜSEYİN ATTAN DÜŞTÜ SAHRA'YI KER BELAYA
 CİBRİL KURBAN HABER VER SULTAN-I ENBİYA'YA

-2-

ALİ ALİ YAR ALİ
 ŞİMR ÇALDI HANÇERİ GERDAN-I ŞAH ZIVAYA
 LANET OLA O KALBE DÜŞE KAHR-I HÜDAYA
 ESEN YELLER HABER VER BU HALİ MÜRTEZAYA
 DE Kİ ÇİFTE KUZULAR GİTTİ DARÜL BEKAYA

-4-

ALİ ALİ YAR ALİ
 ZAMANE KAHRINDAN ÇARKI FELEKTEN
 OL ŞAH-I MERDANA ŞİKAYETİM VAR
 NECEP'TE YATMA YA ALİ
 DOLAN KERBELA'YA GEL

NOT: Son kıta uzun hava şeklinde okunmaktadır

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 10 perde kullanılmıştır; Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Nim Hisar, Eviç, Gerdaniye, Muhayyer, Sümbüle, Tiz Çargâh.

Şekil 44. “Bitmeyen Yas Kerbela” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Çargâh perdesiyle başlayan bu bölümde öncelikle Si bemol 2 perdesinde asma karar yapılmıştır. Daha sonra çıkıcı bir hareketle Karcıgar Makamı'nın güçlüsü olan Neva perdesi gösterilmiştir. Çargâh perdesiyle başlayan söz bölümünde ise ağırlıklı olarak Si bemol 2 perdesi gösterilmiştir. 2. Kıtada ise eser Çargâh perdesinden başlayarak çıkıcı bir hareketle Eviç perdesine kadar genişlemiştir. Daha sonra Neva perdesinden başlayarak inici bir hareketle Si bemol 2 perdesine kadar inilmiştir. 1. Saz bölümü 2.si ile aynıdır. Fakat 2. ara saz bölümünde Gerdaniye perdesinden başlanarak Tiz Çargâh perdesine kadar çıkıldıktan sonra inici bir hareketle sırasıyla Nim Hisar, Neva ve Si bemol 2 perdeleri gösterilmiştir. Son olarak Dügâh perdesinde karar vermesi beklenen seyir Si bemol 2 perdesinde karar vererek bitmiştir. Fakat bu durum Karar perdesinin Dügâh perdesi olmadığını göstermez.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Karcıgar makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.45. İmam Hüseyin (Hüseyin Aşkıyla Yanarım Nardan)

SÖZ / MÜZİK
PINAR YILDIZ

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

SÜRE: 1:30

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

İMAM HÜSEYİN

(HÜSEYİN AŞKIYLA YANARIM NARDAN)

SAZ.....

HÜ SE YİN AŞ KIY LA YA NA RI.....M NAR DA.....N

AŞ KI GÜL A.....Ç TIR DI BU Sİ LE KAR DA

SE VEN GÖ...N LÜM KAL MIŞ AH İ LE ZAR DA

SEV SEM SEV ME SEM DE Yİ NE HÜ SE Yİ.....N

İ MAM HÜ SE Yİ.....N

-2-

İMAM HÜSEYİN

-1-

HÜSEYİN AŞKIYLA YANARIM NARDAN
AŞKI GÜL AÇTIRDI BU (SİLE) KARDA
SEVEN GÖNLÜM KALMIŞ AH İLE ZARDA
SEVSEM SEVMESEMDE YİNE HÜSEYİN İMAM HÜSEYİN

-2-

TOPRAK KADAR (HAZİN) DERYADA DENİZ
GÜNEŞ KADAR SICAK KAR GİBİ TEMİZ
BİZ AŞK İÇİN CANDAN GEÇENLERDENİZ
GEÇSEM GEÇMESEMDE YİNE HÜSEYİN İMAM HÜSEYİN

-3-

GECEYİ GÜNDÜZE KATIP GÜN ETTİM
SEVDALI GÖNLÜME TOHUMLAR EKTİM
AŞKINLA BİN ÖLDÜM YİNE DIRİLDİM
ÖLSEM ÖLMESEMDE YİNE HÜSEYİN İMAM HÜSEYİN

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 7 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyini.

Şekil 45. “İmam Hüseyin” (Hüseyin Aşkıyla Yanarım Nardan) İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümü ile başlamaktadır. Neva perdesiyle başlayan bu bölümde öncelikle Çargâh perdesi gösterilerek inici bir hareketle Dügâh perdesi, daha sonra ise Neva perdesinden inici bir hareketle Si bemol 2 perdesi gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Rast perdesi ile başlayan söz bölümünde ise Çargâh, Si bemol 2 perdelerinde yapılan kalışların ardından inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiş ve bu perdede tam karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.46. İmam Hüseyin (Dönmezem Ben Senden)

SÖZ
SEYİT MEFTUNİ

MÜZİK

YÖRESİ
ARGUVAN (MİNEYİK KÖYÜ)

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN
MUHARREM TEMİZ

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

İMAM HÜSEYİN

(DÖNMEZEM BEN SENDEN)

SÜRE: 1:30

SAZ.....

YÜZ SE LER DE Rİ Mİ DE HAY DAR

ET SE LE.....R BER DAR BER DAR DÖN ME ZEM BEN SEN DE.....N

İ MA...M HÜ SE Yİ.....N

BÜ TÜN ŞE HIT LE RE DE HAY DAR SEN OL DUN SER DAR SER DAR

DÖN ME ZEM BEN SEN DE.....N İ MA...M HÜ SE Yİ.....N

GÜ NEŞ SEN DEN AL MIŞ HAY DAR

-2-
İMAM HÜSEYİN

SAZ.....

ϕ

BÜ TÜN İ Şİ Ğİ

§ ϕ

A Lİ A Lİ MER DAN A Lİ

BU DERT LE RE DER MAN A Lİ A Lİ A Lİ DE MER DAN A Lİ

BU DERT LE RE DER MAN A Lİ

-1-
YÜZSELER DERİMİ DE HAYDAR ETSERLER BERDAR
DÖNMEZEM BEN SENDEN İMAM HÜSEYİN
BÜTÜN ŞEHİTLERE SEN OLDUN SERDAR
DÖNMEZEM BEN SENDEN İMAM HÜSEYİN

-2-
GÜNEŞ SENDEN ALMIŞ HAYDAR BÜTÜN İŞİĞİN
BANA BÜYÜK KABE SENİN EŞİĞİN
HURİ MELEKLERİN SALLAR BEŞİĞİN
DÖNMEZEM BEN SENDEN İMAM HÜSEYİN

-3-
KERBELA ŞEHİDİ SULTANI SENSİN
YASI MATEMİNİ TUTANLAR GELSİN
GÖNLÜM SARA YINDA OTURAN SENSİN
DÖNMEZEM BEN SENDEN İMAM HÜSEYİN

-4-
ADULAR KATLİME VERSE FERMANI
KÜLÜM SAVURSALAR YAPSA HARMANIM
BİR ACIZ KULUNUM SENDE DERMANIM
DÖNMEZEM BEN SENDEN İMAM HÜSEYİN

-5-
SEYİT MEFTUNİ DER MIHRİ CENANIM
SEN NUR-U HÜDASIN VARDIR İMANIM
AŞKINLA YANARIM ÇIKMAZ DUMANIM
DÖNMEZEM BEN SENDEN İMAM HÜSEYİN
ALİ ALİ MERDEN ALİ BU DERTLERE DERMAN ALİ

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Hüseyni

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 10 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Acem, Tiz Fa diyez 3, Gerdaniye.

Şekil 46. “İmam Hüseyin” (Dönmezem Ben Senden) İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Çargâh perdesiyle başlayan bu bölümde öncelikle Hüseyni Makamı'nın güçlüsü olan Hüseyni perdesinin gösterilmesinin ardından inici ve sekvensli bir seyirle sırasıyla Acem, Hüseyni ve Neva perdeleri gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Çargâh perdesiyle başlayan söz bölümünde ise öncelikle inici bir seyirle Hüseyni, Neva ve Çargâh perdeleri gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Daha sonra Tiz Fa diyez 3 perdesinden başlayan motifte inici ve sekvensli bir hareketle sırasıyla Hüseyni, Neva ve Si bemol 2 perdeleri duyurularak Dügâh perdesine kadar inilmiş ve bu perdede tam karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüseyni makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.47. Gel Dilber Ağlatma Beni

SÖZ
VİRANİ

MÜZİK
NESİMİ ÇİMEN

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

SÜRE: ♩:130

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

GEL DİLBER AĞLATMA BENİ

SAZ.....

GEL DİL BER AĞ LAT MA BE Nİ ŞA HI MER DAN AŞ KI NA

DU Cİ HA NIN REH NU MA Sİ ŞİR İ YE...Z DA...N AŞ KI NA

ŞA HIM HA SAN

PİR HÜ SE YİN KER BE LA MEY DAN İ Çİ.....N

LUT FE DİP BA ĞİŞ LA CÜR MÜM A Lİ SÜP HA...N AŞ KI NA

A Lİ SÜP HAN AŞ KI NA

-2-
GEL DİLBER AĞLATMA BENİ

DO.....ST

DO.....ST DO.....ST

DO..... ST DOST DO.....ST

DO.....ST DOST

-1-
GEL DİLBER AĞLATMA BENİ ŞAH-I MERDAN AŞKINA
DU CİHANIN REHNÜMASI ŞİR-I YEZDAN AŞKINA
ŞAHİM HASAN PİR HÜSEYİN KERBELA MEYDAN İÇİN
LUTFEDİP BAĞIŞLA CÜRMÜM ALİ SÜPHAN AŞKINA

-2-
İMAM ZEYNEL ABİDİN'İN ABİNA YUNDUN İSE
ARAYIP KENDİ ÖZÜNDE BAKIRTI BULDUN İSE
CEDDİN EVLADI MUHAMMED CAFERİ BİLDİN İSE
RAHME GEL OL ŞAH-I MERDAN ALİ İMRAN AŞKINA

-3-
SEYİD MUSA'YI KAZIMDIR EHLİBEYTİN SERVERİ
CANI AŞKI NUŞ EDENLERMÜPTELADIR EKSERİ
ŞAH-I ŞEHİDİ HORASAN İMAM RIZA'DAN BERİ
MÜPTELAYI MERHAMET KIL KALBİ VİRAN AŞKINA

-4-
ŞAH TAKİ VE BA NAKİ'NİN BEND OLUBAN RAHİNA
SADİKANE VER SALAVAT EHLİBEYT ERVAHİNA
GAFİL OLMA YOK SEFASİ DU CİHAN HUBLARINA
GEL FERAGAT EYLE GÖNÜL KAMIL İNSAN AŞKINA

-5-
EY VİRANİ ÇIKMA YOLDAN DOĞRU RAHA GEL BERİ
MUHABBET ŞEVKAT SENİNDİR EY HASAN-ÜL ASKERİ
EVLYALAR SERFIRAZI HACI BEKTAŞI VELİ
SEN GANİSİN VER MURADIM MEHDİ DEVRAN AŞKINA

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Hüseyni

Usul: Eser 7/8'lik (3+2+2) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 8 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Gerdaniye.

Şekil 47. “Gel Dilber Ağlatma Beni” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Hüseyni perdesiyle başlayan saz bölümünde Hüseyni ve Neva perdeleri gösterilerek inici bir hareketle Çargâh perdesine kadar inilmiştir. Çargâh perdesi ile başlayan söz bölümünde ise öncelikle Hüseyni makamının güçlüsü olan Hüseyni perdesi gösterilmiştir. Daha sonra inici bir hareketle Neva perdesi gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Son olarak söz bölümünün sonunda Neva, Çargâh ve Si bemol 2 perdelerinde uzun süreli kalış yapılarak inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilmiş ve bu perdede tam karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüseyni makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.48. Arzumanım Kerbela

SÖZ
ŞAH HATAYI

MÜZİK

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DÜRMAZ

ARZUMANIM KERBELA

SÜRE: J:110

SAZ.....

DÜ NÜ GÜ NÜ AR ZU MA NIM

KER BE LA DU RA LIM HA SAN HÜ SE YİN AŞ KI NA

SEN DEN GAY RI SER MA YEM YOK E LİM DE DU RA LIM HA

SAN HÜ SE YİN AŞ KI NA AŞ KI NA ŞA HIM AŞ KI NA

-2-
ARZUMANIM KERBELA

İL LAL LAH İL LAL LAH ŞAH İL LAL LAH SEN A Lİ SİN

GÜ ZE.....L ŞA HI.....M EY VAL LAH EY VAL LAH ŞA.....H EY VAL LAH

-1-
DÜNÜ GÜNÜ ARZUMANIM KERBELA
DURALIM HASAN HÜSEYİN AŞKINA
SENDEN GAYRI SERMAYEM YOK ELİMDE
DURALIM HASAN HÜSEYİN AŞKINA

BAĞLANTI İLLALLAH İLLALLAH ŞAH İLLALLAH
SEN AL'TSİN GÜZEL ŞAHİM EYVALLAH

-2-
DERTLİ ÖTER SEHERİN BÜLBÜLLERİ
ONA SÖYLER HAKİKATI KULLARI
TEZ AÇILMIŞ ERDEBİL'İN GÜLLERİ
DERELİM HASAN HÜSEYİN AŞKINA

BAĞLANTI

-3-
DERGAHIN ÖNÜNDEN AKIYOR ARKLAR
KURULDU SEMAHLAR DÖNÜYOR ÇARKLAR
HANI BİR ÜZÜMÜ KIRK BÖLEN KIRKLAR
BÖLELİM HASAN HÜSEYİN AŞKINA

BAĞLANTI

-4-
İREHBER TALİBİ SEN YOLA GETİR
EKSİĞİNİ ŞAH-I MERDAN SEN YETİR
RIZA LOKMASINI MEYDANA GETİR
YİYELİM HASAN HÜSEYİN AŞKINA

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Hüseyni

Usul: Eser 9/8'lik (2+3+2+2) usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 7 perde kullanılmıştır; Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Tiz Fa diyez 3, Gerdaniye,

Şekil 48. “Arzuanım Kербela” İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümü ile başlamaktadır. Neva perdesiyle başlayan bu bölümde öncelikle Hüseyni makamının güçlüsü olan Hüseyni perdesi vurgulanmış ve inici bir hareketle Çargâh perdesine kadar inilmiştir. Daha sonra Neva perdesinden başlayan ve çıkıcı bir hareketle Gerdaniye perdesine kadar çıkan motifin ardından inici bir hareketle sırasıyla Çargâh perdesi gösterilerek Dügâh perdesine kadar inilmiştir. Dügâh perdesi ile başlayan söz bölümünde ise saz bölümünde olduğu gibi çoğunlukla Hüseyni perdesi gösterilmiş ve inici bir hareketle Dügâh perdesinde karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüseyni makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.49. İmam Hüseyin (Hak İçin Kendini Kurban Eyleyen)

SÖZ
PIR SULTAN ABDAL

MÜZİK
HAYDAR AĞBABA

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

SÜRE: 1:75

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

İMAM HÜSEYİN

(HAK İÇİN KENDİNİ KURBAN EYLEYEN)

SAZ.....

HAK İ ÇI.....N KEN Dİ Nİ KUR BAN E...Y LE YEN

ŞA HI MER DA...N OĞ LU İ MAM HÜ SE YİN

İ MAM HÜ SE YİN

CUM LE E RE...N LE RE FER MA NE...Y LE YEN

-2-
İMAM HÜSEYİN

GÖZ LE Rİ Mİ...N NU RU İ MAM HÜ SE YİN

İ MAM HÜ SE YİN

-1-
HAK İÇİN KEN DİNİ KURBAN EYLEYEN
ŞAH-I MERDAN OĞLU İMAM HÜSEYİN
CÜMLE ERENLERE FERMAN EYLEYEN
GÖZLERİMİN NURU İMAM HÜSEYİN

-2-
MUHAMMED ALİ'NİN ÇEŞM-İ ÇERAĞI
ERENLER YOLUNUN GÜLŞENİ BAĞI
CİĞERLER PARESİ GÖNÜL DURAĞI
ERENLER HÜNKARI İMAM HÜSEYİN

-3-
ABDAL PİR SULTAN'IN TUTAR ZAMANIN
DOSTUNUN DOSTUYUZ BİZ HANEDANIZ
O ÇEŞM-İ DEĞİLMİ ŞAHİ MERDAN'IN
ERENLER SERDARI İMAM HÜSEYİN

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Hüseyni

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 9 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyni, Acem, Gerdaniye,

Şekil 49. “İmam Hüseyin” (Hak İçin Kendini Kurban Eyleyen) İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Neva perdesiyle başlayan bu bölümde öncelikle Hüseyni makamının güçlüsü olan Hüseyni perdesi vurgulanmıştır. Daha sonra çıkıcı bir hareketle Gerdaniye perdesinin duyurulmasının ardından inici bir hareketle Çargâh perdesine kadar inilmiştir. Son olarak Neva perdesiyle başlayan müzik cümlesinde inici bir hareketle Dügâh perdesine kadar inilerek saz bölümü bitirilmiştir. Söz bölümünde de aynı seyir özellikleri kullanılarak Dügâh perdesinde karar verilmiştir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Hüseyni makamı dizisinde seyretmektedir.

3.2.50. Kerbela (Kerbela'da Şehit Oldu İmam'ım)

SÖZ / MÜZİK
ENGİN AYDIN

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

KERBELA

(KERBELA'DA ŞEHİT OLDU İMAMIM)

DERLEYEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERCAN DURMAZ

SÜRE: ♩:120

SAZ.....

KER BE LA DA ŞE HİT O.....L DU İ MA MI.....M

AR ŞA ÇIK TI BAK BU BE NİM A VA ZI.....M

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of seven staves. The first staff is for the saz accompaniment, starting with a treble clef and a 2/4 time signature. The second staff continues the saz accompaniment. The third staff is a section marked with a double bar line and a repeat sign, followed by a section marked with a double bar line and a repeat sign. The fourth staff continues the saz accompaniment. The fifth staff is the vocal line, starting with a treble clef and a 2/4 time signature. The sixth staff continues the vocal line. The seventh staff is the final staff of the score, continuing the saz accompaniment.

-2-
KERBELA

AL NI MA YA ZI LAN BU KA RA YA ZI.....MI

KER BE LA DA ŞE HİT O.....L DU İ MA MI.....M

-1-
KERBELA'DA ŞEHİT OLDU İMAM'IM
ARŞA ÇIKTI BAK BU BENİM AVAZIM
ALNIMA YAZILAN BU KARA YAZI
KERBELA'DA ŞEHİT OLDU İMAM'IM

-2-
ZALİMLER TOPLANDI SENİ VURDULAR
MELEKLER AĞLADI HÜSEYİN DEDİLER
EHLİBEYTİN SOYU SENSİN DEDİLER
KERBELA'DA ŞEHİT OLDU İMAM'IM

-3-
FATMA ANAM AĞLAR BAK BU MEYDANDA
YİĞİTLERİM ŞEHİT OLDU BURADA
GECE GÜNDÜZ BEN AĞLARIM BURADA
KERBELADA ŞEHİT OLDU İMAM'IM

-4-
ZALİMLER SEVMEDİ SENİ BU YERDE
GÜNEŞİN ÖNÜNE ÇEKTİLER PERDE
ARARIM SENİ KERBELA ÇÖLÜNDE
KERBELADA ŞEHİT OLDU İMAM'IM

Karar Perdesi: Dügâh.

Güçlüsü: Neva

Usul: Eser 4/4'lük usul yapısına sahiptir.

Ses Sahası: Eserde en pesten en tize 11 perde kullanılmıştır; Fa diyez 3, Rast, Dügâh, Si bemol 2, Çargâh, Neva, Hüseyini, Acem, Gerdaniye, Dügâh, Sümbüle

Şekil 50. “Kerbela” (Kerbela’da Şehit Oldu İmam’ım) İsimli Eserde Kullanılan Perdeler ve Ses Sahası

Seyri: İnici - çıkıcı.

Seyir: Eser saz bölümüyle başlamaktadır. Fa diyez 3 perdesiyle başlayan bu bölümde öncelikle Dügâh perdesi vurgulanmış ve aynı motif birkaç kez tekrarlanmıştır. Daha sonra Neva perdesiyle başlayan müzik cümlesinde sırasıyla Çargâh ve Si bemol 2 perdelerinde asma karar yapılmıştır. Son olarak Gerdaniye perdesiyle başlayan ve Sümbüle perdesine kadar genişleyerek seyreden cümle ise inici bir hareketle sırasıyla Çargâh, Dügâh ve Si bemol 2 perdeleri gösterilerek bitirilmiştir. Si bemol 2 perdesiyle başlayan söz bölümünde ise Çargâh ve Si bemol 2 perdelerinde asma karar verilmiştir. Aynı cümlenin birkaç kez tekrarlanmasının ardından eser Si bemol 2 perdesinde bitirilmiştir. Fakat eserin karar perdesi Dügâh perdesidir.

Dizinin İsimlendirilmesi: Eser ezgisel yapısı bakımından Uşşak makamı dizisinde seyretmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuçlar

Araştırma Kerbelâ temalı olup tespit edilen yetmiş türkünün elli tanesinin notaları yazılmış ve makamsal analizleri yapılmıştır.

- Eserler dizi isimlendirilmesi yönüyle incelendiğinde on sekiz eserin hüseyinî makamı dizisinde, yirmi eserin uşşak makamı dizisinde, beş eserin Hicaz makamı dizisinde, dört eserin karcığâr makamı dizisinde, iki eserin hüzzam makamı dizisinde ve bir eserin ise çargâh makamı dizisinde olduğu tespit edilmiştir.
- Kerbelâ (Hasan'ın Ağu İçti) , Ah Hüseyin (Biz Çekeriz İmamların Yasını) isimli eserlerin karar perdelerinin bağlama üzerinde buselik perdesine denk geldiği tespit edilmiştir. Karar perdesi Buselik perdesine denk gelmesine rağmen eserlerin Hüzzam makamının özelliklerini gösterdikleri için bu makam dizisiyle isimlendirilmesinin doğru olacağı düşünülmüştür. Ayrıca TSM'deki hüzzam makamı dizisinde kullanılan Hisar perdesi yerine bu eserlerde Nim Hisar perdesi kullanılmıştır.
- Bu türküler usul yönünden incelendiğinde 2/4'lük, 4/4'lük, 5/8'lik (2+3), 5/8'lik (3+2), 6/4'lük, 6/8'lik, 7/8'lik (2+2+3), 7/8'lik (3+2+2), 8/8'lik (3+2+3), 9/8'lik (2+2+2+3), 9/8'lik (2+3+2+2), 10/8'lik (3+3+2+2) usul yapılarının kullanıldığı tespit edilmiştir. Eserlerin birinde 2/4' lük, yirmi üçünde 4/4'lük, birinde 5/8'lik (2+3), birinde 5/8'lik (3+2), ikisinde 6/8'lik, sekizinde 7/8'lik (3+2+2), üçünde 7/8'lik (2+2+3), birinde 8/8'lik (3+2+3), üçünde 9/8'lik (2+2+2+3), birinde 9/8'lik (2+3+2+2), birinde 10/8'lik (3+3+2+2) usul kullanıldığı tespit edilmiştir.

Geriye kalan beş eserin dördünde 6/4'lük-4/4'lük, birinde 7/8'lik (2+2+3)-8/8'lik (3+2+3) karma usul yapısının bulunduğu tespit edilmiştir.

- Eserler seyir yapıları yönünden incelendiğinde inici-çıkıcı özellikte oldukları görülmüştür.
- Eserlerin karar perdeleri incelendiğinde kırk dört eserin karar perdesinin düğâh perdesi, iki eserin karar perdesinin buselik perdesi ve bir eserin ise karar perdesinin çargâh perdesi olduğu tespit edilmiştir.
- Eserlerin ses alanı incelendiğinde en az beş, en fazla on iki perdenin kullanıldığı tespit edilmiştir.
- Yaptığımız incelemede Türkülerin tamamının Bağlama çalgısının Bağlama düzeninde icra edildiği tespit edilmiştir.

4.2. Öneriler

- Kültürel mirasımız olan türkülerimizin ileriki kuşaklara aktarılabilmesi için bütün yönleriyle günümüz teknolojisinden yararlanılarak gerek dijital ortamda gerekse yazılı olarak kayıt altına alınmalıdır.
- Ülkemizde folklor değerlerimizin korunması ve kayıt altına alınması noktasında ilgili kurumların türkülerin derlenmesi konusunda daha hassas davranmaları gerekmektedir.
- Eserlerin kayıt altına alınarak sonraki nesillere aktarılabilmesi için çalışan akademisyen ve bu konuda kendini sorumlu gören kişilere devlet tarafından fiziki ve maddi koşulların sağlanması gerekmektedir.
- Türkiye'nin bütün bölgelerinde derleme çalışmaları yapılarak yeni eserler tespit edilmeli ve Türk halk müziği repertuarına kazandırılmasına yönelik yapılan çalışmalar artırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akca, H. (2006). “Kumuk Türkçesiyle Yazılmış Bir Kerbelâ Mersiyesi: ‘Kurbü-l Belâ’”, *Milli Folklor Üç Aylık Uluslar arası Kültür Araştırmaları Dergisi*, Cilt 9, Sayı 69, s. 28-37
- Aktaş, Hasan. (2010). “Mersiye’den Modern Şiir’e Tarihin Kerbelâ Şuuru”. (*Uluslararası Kerbelâ Sempozyumu*, 20-22 Mayıs 2010, Sivas), *Bildiriler*, Cilt II, Asitan Yayıncılık, Sivas 2010, s. 295-334
- Algül, Rıza. (1996). *Aleviliğin Sosyal Mücadeledeki Yeri* (1.Basım), İstanbul: Pencere Yayınları.
- Arslan, Fazlı. (2010). “Kerbelâ Türküleri”, (*Uluslararası Kerbelâ Sempozyumu*, 20-22 Mayıs 2010, Sivas), *Bildiriler*, Cilt III, Asitan Yayıncılık, Sivas 2010, s. 307-322
- Arslan, M. ve M. Erdoğan. (2009). *Kerbelâ Mersiyeleri*, Tunceli: Tunceli Üniversitesi Alevilik Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları.
- Atalay, A. A. (1993), *Kerbelâ ve Matem* (6.Basım), İstanbul: Can Yayınları
- Bozkuş, M. (2006). “Alevi Yurttaşlara Yönelik Dini Hizmetlerin İcrası Bağlamında Bir Teklif Denemesi”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt X/1, 1-12
- Diyaroğlu, Süleyman. (2002). *Kozmik Bir Senfoni Alevilik* (1.Basım), İstanbul: Aydıuşu Yayınları.
- Dönmez, B. M. (2010). ”Alevi Cem Ritüelinde Canlandırılan Kırklar Söylencesi’nin Şiir-Müzik-Dans İle İlişkisi”, *The Journal of International Social Research*, Volume: 3, Issue:14, 191-199
- Emnalar, Atınc. (1998). *Tüm Yönleriyle Türk Halk Müziği ve Nazariyatı* (1.Basım). İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Erzurumlu, Kenan. (2007). *Gerçeğe Hu Diyelim - Alevilik ve Bektaşiliğe Farklı Bir Bakış* (1.Basım), İstanbul: Ufukötesi Yayınları.

Gölpınarlı, Abdülbaki. (1992). *Alevi Bektâşi Nefesleri*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Gürzoğlu, A. R. (2011). “Alevilik ve Bektâşilik İnancında Devriyyeler”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Sayı 60, 141-158

<http://www.ttnetmuzik.com.tr/>(Erişim 02.02.2013, 10.30)

<http://en.wikipedia.org> (Erişim 07.05.2013, 14.50)

<http://www.tdk.gov.tr> (Erişim 15.06.2013, 15.45)

İpek, Y. E. Atalay, M. Serdar, H. Işık, (2010). *Şia'dan Kızılbaşlığa Türklerde Alevilik* (1.Basım), İstanbul: Bizim Kitaplar Yayınları.

İrden, Sühan. (2011). “Dede Efendi'nin Sabâ Âyîn-î Şerîfi'nin Makam, Geçki, Çeşni Analizi”, *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı 30, 553-600

Kalaycıoğlu, C. F. Öney (2007). Dertli Divanî, Ulaş Özdemir ve Ahmet Koçak ile 'Hasbîhâl' Eyledik. Web sayfası: <http://bgst.org/alan-cal-malar/dertli-divani-ulas-ozdemir-ve-ahmet-kocak-ile-hasbihal-eyledik-1-bolum-1> (Erişim tarihi: Mart 2013).

Kılıç, Ü. (2010). “Kerbela Vakası (Tarihi Süreç)”. (*Uluslararası Kerbela Sempozyumu*, 20-22 Mayıs 2010, Sivas) *Bildiriler*, Cilt I, Asitan Yayıncılık, Sivas 2010, s. 15-48

Onat, Hasan. (2007). ” Kerbela'yı Doğru Okumak”, *Akademik Orta Doğu dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, 1-9

Onatça, N. A. (2007). *Alevi-Bektâşi Kültüründe Kırklar Semahı Müzikal Analiz Çalışması* (1.Basım). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Rahimi, Fazlullah. (1996). *Gülizar-ı Hasaneyn* (4.Basım), İstanbul: Can Yayınları.

Sertoğlu, Murat. (1990). *Kerbela* (2.Baskı), İstanbul: Sağlam Yayınları.

Sühendan, S. A. (1944). *Kerbela'nın İntikam* (1.Basım), (Çev. Emrullah Eraslan), İstanbul: Can Yayınları (1993).

- Sümer, Ali. (1970). *Anadoluda Türk Öncüsü Hacı Bektaş Veli* (1.Basım), Ankara: Yeni Sanat Matbaası.
- Şener, Cemal. (2004). *Alevilik Olayı* (5.Basım), İstanbul: Etik Yayınları.
- Tavus, A. S. İ. (2006). *Kerbela Şehitlerinin Ardından* (2.Basım), (Çev. Cafer Bayar), İstanbul: Kevser Yayınları.
- Turabi, Ahmet Hakkı. (2010). “Türk Din Musîkisi’nde Kerbela Konulu Eserler”, (*Uluslararası Kerbela Sempozyumu*, 20-22 Mayıs 2010, Sivas), *Bildiriler*, Cilt III, Asitan Yayıncılık, Sivas 2010, s. 261-278
- Turan, F. A. (2010). “Şaman Ritüellerinden Alevi Semahlarına Esrarlı Yolculuk”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Sayı 56, 153-162
- Turgut, Kadir. (2010). “Türk Edebiyatında Farsça Yazılmış Kerbela Mersiyeleri” (*Uluslararası Kerbela Sempozyumu*, 20-22 Mayıs 2010, Sivas), *Bildiriler*, Cilt II, Asitan Yayıncılık, Sivas 2010, s. 509-520
- Türkdoğan, Orhan. (2004). *Alevi Bektâşi Kimliği* (4.Basım), İstanbul: Timaş Yayınları.
- Yağmur, Sinan. (2013). *Kerbela-Aşk’a Bela: Hz. Hüseyin* (4.Basım), İstanbul: Profil Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve R. Yürükoğlu. (1991). *Ali Özsoy Dede-Şiirleri ve Görüşleri* (1. Basım), İstanbul: Alev Yayınları.
- Yıldırım, H. E. (2007) , *Âşık Yoksul Derviş’in Şiirlerinde Dini Tasavvufi Unsurlar*. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Yıldırım, R. (2010). “Bektaşî Kime Derler? “Bektaşî” Kavramının Kapsamı ve Sınırları Üzerine Tarihsel Bir Analiz Denemesi”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Sayı 55, 23-58

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı : Ercan DURMAZ
 Uyuğu : Türkiye (TC)
 Doğum Tarihi ve Yeri : 5 Mart 1984, Kayseri
 Medeni Durumu : Bekar
 Tel : 0532 789 96 07
 Email : ercandurmaz38@gmail.com
 Yazışma Adresi : Akyazı Mah. Alaattin Benal Cad. No: 58/1 Merkez / ORDU

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	ERÜ Güzel Sanatlar Enstitüsü	2013
Lisans	Marmara Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü	2007
Lise	Fatma Kemal Timuçin Anadolu Lisesi	2001

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2010	Ordu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Öğr. Gör.
2013	Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	Öğr. Gör

YABANCI DİL

İngilizce